

plany zadań ochronnych
Natura 2000

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Trzciana PLH180018

w województwie podkarpackim

Rzeszów 2012

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

plany zadań ochronnych
Natura 2000

Wykonawca:
Dominik Wróbel

na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
w Rzeszowie

Autorzy:

Dominik Wróbel – koordynator projektu PZO, ekspert botanik
Anna Bator – ekspert chiropterolog
Rafał Szkudlarek – ekspert chiropterolog

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

SPIS TREŚCI

1. Etap wstępny pracy nad Planem.....	4
1.1. Informacje ogólne	4
1.2. Ustalenie terenu objętego Planem	5
1.3. Mapa obszaru Natura 2000	6
1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu	7
1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem.....	10
1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.....	11
1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności	13
1.8. Zespół Lokalnej Współpracy.....	16
2. Etap II Opracowanie projektu Planu	19
Moduł A.....	19
2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony	19
2.2. Ogólna charakterystyka obszaru	26
2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów	31
2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka	31
2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego.....	32
2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane	38
2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych.....	40
2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru	51
2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru.....	51
Moduł B.....	40
3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem.....	56
4. Analiza zagrożeń	63
5. Cele działań ochronnych	72
Moduł C.....	74
6. Ustalenie działań ochronnych	74
7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony.....	97
8. Wskazania do dokumentów planistycznych.....	102
9. Przestanki sporządzenia planu ochrony	115
10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic	115
11. Zestawienie uwag i wniosków	117
12. Literatura	142

Dokumentacja Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH180018 Trzciana w województwie podkarpackim

1. Etap wstępny pracy nad *Planem*

1.1. Informacje ogólne

Nazwa obszaru	Trzciana
Kod obszaru	PLH180018
Opis granic obszaru	Tabela punktów załamania granic
SDF	Plik PDF Standardowego Formularza Danych
Położenie	woj. podkarpackie, powiat krośnieński, gmina Dukla (część miejska i wiejska, miejscowości: Chyrowa, Iwła, Lipowica, Mszana, Teodorówka, Trzciana, Tylawa)
Powierzchnia obszaru (w ha)	2 285,5
Status prawny	Obszar został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2009/91/WE jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (decyzja Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny – <i>Dz.U. L 43 z 13/02/2009, str. 21–58</i>). Aktualny status prawny, powierzchnia obszaru oraz jego współrzędne geograficzne regulowane są na mocy Decyzji Wykonawczej Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2013) 7355).
Termin przystąpienia do sporządzenia Planu	08-03-2011
Termin zatwierdzenia Planu	28-05-2014
Koordinator Planu	Dominik Wróbel, pterido@interia.pl , 503765895
Planista Regionalny	Maciej Ciuła, (17) 785-00-44, maciej.ciuła.rzeszow@rdoś.gov.pl ; Dorota Rogąła, 783921780, dorota.rogala@yahoo.pl
Sprawujący nadzór	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów; Tel: (17) 785-00-44 Fax: (17) 852-11-09; e-mail: sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.2. Ustalenie terenu objętego Planem

L.p.	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa, pokrywającej/go się z obszarem, która/e może powodować wyłączenie części terenu ze sporządzania Planu	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Powierzchnia krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa pokrywająca się z obszarem [ha]
1.	Rezerwat przyrody „Igiełki”	Brak (rezerwat posiada projekt planu ochrony opracowany na lata 1999-2018)	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2013 r., poz. 627, z późn. zm.).	27,74
2.	Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego	-	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2013 r., poz. 627, z późn. zm.).	2 285,5
3.	Nadleśnictwo Dukła	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dukła na okres 01.01.2008–31.12.2017 (BULiGL O/Przemyśl 2007)	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2013 r., poz. 627, z późn. zm.).	1616,24
4.	Beskid Niski PLB180002	-	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2013 r., poz. 627, z późn. zm.).	2 285,5

Teren objęty PZO: obszar o powierzchni 2 285,5 [ha]

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.3. Mapa obszaru Natura 2000

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONAWCA
DIREKCJA
OGRODOWA
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu

Opis obszaru

Obszar obejmuje Pustelnię św. Jana z Dukli – murowaną, neogotycką kaplicę z początku XX wieku na strychu której znajdują się kolonie letnie dwóch gatunków nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG – oraz okoliczne lasy służące im za teren żerowiskowy. Położony jest między miejscowościami Iwla i Teodorówka na północy a Tylawą na południu, w paśmie Magury (695 m n.p.m.) i Kamiennej Góry (673 m n.p.m.), ciągnącym się na przestrzeni około 9 km wzdłuż drogi krajowej Dukla-Barwinek.

Rozległy kompleks leśny ujęty w granice obszaru to również siedliska przyrodnicze z załącznika I ww. dyrektywy. Najszerzej rozprzestrzeniona jest żyzna buczyna karpacka, której – na znacznie mniejszej powierzchni – towarzyszy kwaśna buczyna górską. Marginalne znaczenie mają grądy, łęgi i jaworzyny. Poza lasami dość często występują zbiorowiska zaroślowe, pastwiska, łąki i ziołorośla.

Przedmioty ochrony

Standardowy Formularz Danych (SDF) wymienia 5 siedlisk przyrodniczych i 3 gatunki zwierząt z zał. I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Spośród nich przedmiotem ochrony obszaru są 3 siedliska przyrodnicze i 2 gatunki zwierząt: Są to:

- jaskinie nieudostępnione do zwiedzania (kod 8310);
- kwaśne buczyny (kod 9110);
- żyzne buczyny (kod 9130);
- podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros* (kod 1303);
- nocek duży *Myotis myotis* (kod 1324);

Na podstawie inwentaryzacji przewidzianej w ramach sporządzania PZO lista przedmiotów ochrony zostanie zweryfikowana i może ulec zmianie.

Projekt planu zadań ochronnych dotyczyć będzie całego obszaru Natura 2000 – nie stwierdzono by zachodziły przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody.

Plan zadań ochronnych (PZO) jest narzędziem ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Ustalenia planu mogą jednak dotyczyć również terenów znajdujących się poza granicami obszaru, jeśli są istotne dla zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz zachowania spójności sieci Natura 2000, w tym utrzymania korytarzy migracyjnych. Podstawowym celem opracowania projektu PZO jest szybkie podjęcie działań, niezbędnych do zachowania przedmiotów ochrony. Obowiązek sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONAWCA
OPRACOWAŁ
ŚRODOWISKO

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

((DzU z 2013 r., poz. 627, z późn. zm.). Szczegółowy zakres dokumentu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (DzU z 2010 r.; Nr 34; poz.186)

Zakres prac koniecznych dla sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru obejmuje:

- opisanie granic obszaru w formie wektorowej warstwy informacyjnej;
- zgromadzenie, zweryfikowanie i uzupełnienie informacji o obszarze i przedmiotach ochrony, istotnych dla ich ochrony;
- ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony;
- ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń;
- ustalenie celów działań ochronnych;
- ustalenie działań ochronnych wynikających z ustalonych celów działań ochronnych;
- ustalenie koniecznych zmian obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- ocenę potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru oraz terminu jego sporządzenia;
- sporządzenie dokumentacji projektu planu zadań ochronnych w formie elektronicznej, opracowanej w formie opisu tekstowego, zestawień tabelarycznych, przedstawień graficznych, map, baz danych, w tym cyfrowych warstw informacyjnych.

PZO sporządza się w oparciu o istniejącą i możliwą do szybkiego zebrania wiedzę na temat obszaru Natura 2000. W ramach procesu planistycznego należy przeprowadzić niezbędne badania terenowe i ustalić czy szczegółowe inwentaryzacje są potrzebne do właściwego określenia działań ochronnych.

Plan zadań ochronnych sporządza się na okres 10 lat. Jest on ustanawiany zarządzeniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Skutki ustanowionego PZO dla obszaru Natura 2000 to między innymi:

- określenie zakresu rzeczowego i kosztów działań niezbędnych dla ochrony obszaru wraz z ich harmonogramem, umożliwiającym występowanie o środki na ich wykonanie;
- ustanowienie formalnych podstaw występowania o środki na wykonanie niezbędnych prac;
- podsumowanie wiedzy o obszarze i przedmiotach ochrony, służącej do późniejszego śledzenia zmian oraz określenie w jakim zakresie wymaga uzupełnienia;
- ustalenie systemu monitorowania stanu przedmiotów ochrony, w tym skutków prowadzonych działań ochronnych;
- ułatwienie kwalifikowania przedsięwzięć/działania pod kątem możliwości wywierania negatywnego wpływu na obszar, z zastrzeżeniem, że przedsięwzięcie/działania nie ujęte w planie jako zagrożenia należy traktować jako mogące potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONAWCA
OPRACOWANIE
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- na obszar;
- określenie „założeń ochrony obszaru” i celów planu zadań ochronnych jako „punktu odniesienia” dla ocen oddziaływania przedsięwzięć/działań na obszar Natura 2000 oraz dla strategicznych ocen oddziaływania innych planów;
 - wskazanie ryzykownych/niewłaściwych zapisów w istniejących studiach i planach z punktu widzenia ochrony obszaru;
 - jest podstawą do zastosowania w razie potrzeby art. 37 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody (*„jeżeli działania na obszarze Natura 2000 zostały podjęte niezgodnie z ustaleniami planu zadań ochronnych lub planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska (...) nakazuje ich natychmiastowe wstrzymanie i podjęcie w wyznaczonym terminie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu danego obszaru, jego części lub chronionych na nim gatunków”*);
 - uregulowanie zasad wdrażania programów rolnośrodowiskowych, które muszą być zgodne z zapisami PZO;
 - opisanie nowo znalezionych gatunków lub siedlisk, które powinny być przedmiotami ochrony w obszarze (umożliwia to m.in. stosowanie wobec nich art. 6(4) Dyrektywy siedliskowej);
 - określenie konieczności sporządzenia planu ochrony oraz zmian/modyfikacji SDF/granicy obszaru.

PZO nie jest sposobem na zwolnienie jakichkolwiek działań z obowiązujących procedur, np. PZO nie zastąpi, w stosunku do żadnych planów ani przedsięwzięć, procedury oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

W celu zapewnienia udziału społeczeństwa oraz wszystkich zainteresowanych podmiotów prowadzących działalność w obszarze Natura 2000 lub w inny sposób z nim związanych, przygotowanie projektu PZO będzie jawne na wszystkich etapach prac. Zainteresowane osoby i instytucje będą mogły aktywnie uczestniczyć w procesie planowania, jako członkowie Zespołu Współpracy Lokalnej. Udział przedstawicieli różnych instytucji, grup społecznych i profesji pozwoli zoptymalizować proces planowania PZO. Skład ZLW będzie mógł być w dowolnym etapie prac poszerzony o osoby lub instytucje pragnące wziąć udział w procesie przygotowania projektu PZO. W pracach nad projektem PZO przewidziano 3 spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy, których celem będzie przedstawienie oraz przedyskutowanie zagadnień dotyczących projektu PZO. Zakłada się, że I spotkanie będzie miało charakter wstępny i posłuży prezentacji zasad działania ZLW oraz metodyki przygotowania PZO. II spotkanie poświęcone będzie przedstawieniu wyników przeprowadzonych inwentaryzacji oraz prezentacji koncepcji ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmioty ochrony. Na III spotkaniu zaprezentowany i przedyskutowany zostanie projekt zapisów PZO.

Informacja o postępie prac, prowadzonych spotkaniach i dokonywanych uzgodnieniach będzie zamieszczana na Platformie Komunikacyjno-Informacyjnej, a do czasu uruchomienia Platformy, informacje będą przekazywane za pośrednictwem strony internetowej RDOŚ w Rzeszowie. Kontakt z członkami ZLW będzie utrzymywany także przez pocztę elektroniczną oraz telefonicznie. Za pośrednictwem dostępnych kanałów teleinformatycznych będzie można zapoznawać się z bieżącym stanem prac nad *projektem Planu* i zgłaszać uwagi i wnioski podczas całego procesu planistycznego.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

W przypadku siedlisk podawanych w SDF z oznaczeniem D: łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (kod 91E0) oraz grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (kod 9170), ustalono w oparciu o istniejące dane i wyniki aktualnej inwentaryzacji, że obszar Trzciana nie posiada dla ich ochrony istotnego znaczenia.

Wymienione w SDF siedliska buczynowe (9110, 9130) uznać należy za przedmioty ochrony. W przypadku jaskiń nieudostępionych do zwiedzania (8310) konieczne jest rozważenie zasadności utrzymywania tego siedliska na liście przedmiotów ochrony obszaru.

Siedliskiem proponowanym do włączenia do listy przedmiotów ochrony i do SDF są jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (kod 9180). Ich występowanie udokumentowano w trakcie inwentaryzacji prowadzonych na potrzeby PZO.

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadł.	Pop. Lęgowa	Populacja Migr.	Ocena Pop. / Stop. Re-prezen .	Ocena St. zach.	Ocena Izol. / Względna powierzchnia	Ocena ogólna	Opinia dot. wpisu
S1	8310	Jaskinie nieudostępione do zwiedzania		0,0				C	C	A	B	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem oceny reprezentatywności siedliska.
S2	9110	Kwaśne buczyny	<i>Luzulo-Fagenion</i>	0,60				C	B	C	C	Poprawna ocena statusu siedliska.
S3	9130	Żyzne buczyny	<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>	50,80				B	B	C	B	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem zajmowanej powierzchni.
	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>	0,40				D				Poprawna ocena statusu siedliska.

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadł.	Pop. Lę-gowa	Popu-lacja Migr.	Ocena Pop. / Stop. Re-prezen .	Ocena St. zach.	Ocena Izol. / Względna powierzchnia	Ocena ogólna	Opinia dot. wpisu
	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i>	0,03				D				Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem zajmowanej powierzchni.
<i>pS4</i>	<i>9180</i>	<i>Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach</i>	<i>Tilio platyphylis-Acerion pseudoplatani</i>	-				C	A	C	C	-
Z1	1303	Podkowiec mały	<i>Rhinolophus hipposideros</i>				90 (prop. 130)	C (prop. B)	B (prop. A)	C	B	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem liczebności, oceny populacji i stanu zachowania.
			<i>Myotis emarginatus</i>				2	D				Poprawna ocena statusu gatunku.
Z2	1324	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>				130 (prop. 20)	C	B (prop. A)	C	B (prop. C)	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem liczebności, stanu zachowania i oceny ogólnej.

Gdzie symbol: S oznacza siedliska, R – rośliny, Z – zwierzęta (w tym ptaki). Siedliska i/lub gatunki nie wykazane jako przedmioty ochrony w SDF w momencie przystąpienia do sporządzenia PZO, a kwalifikujące się do tego o czym świadczy dostępna wiedza zaznaczamy indeksem „p” w kolumnie Lp. i wpisujemy kursywą

1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.

Komunikacja z zainteresowanymi stronami w procesie przygotowania projektu PZO dla obszaru Trzciana opierała się na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie <http://rzeszow.rdos.gov.pl/>. Zamieszczano tam informacje o projekcie POIS.05.03.00-00-186/09, postępie prac nad projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań oraz obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dn. 09.03.2011 r. o rozpoczęciu opracowywania projektów planów zadań ochronnych obszarów Natura 2000 m.in. Trzciany PLH180017 (link:

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

http://rzeszow.rdos.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=839:obwieszczenia-o-zamiarze-przystapienia-do-sporzadzenia-projektow-planow-zada-ochronnych-dla-nastupujcych-obszarow-natura-2000-plh180006-koacznia-plh180016-rymanow-plh180018-trzciana&catid=56:obwieszczenia&Itemid=95) Obwieszczenie ukazało się również w prasie lokalnej, zostało także wywieszono na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Podstawowe znaczenie dla komunikowania się z grupami interesu, osobami i instytucjami w różny sposób związanymi z obszarem miały spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy. Zaproszeni do niego zostali przedstawiciele wszystkich jednostek samorządowych, Lasów Państwowych, organizacji społecznych związanych z ochroną przyrody, instytucji zajmujących się planowaniem przestrzennym, zarządzaniem wodami powierzchniowymi etc., a także podmioty prowadzące działalność w obszarze i jego sąsiedztwie. O terminach, miejscu i organizacji spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy uczestnicy byli powiadamiani pocztą elektroniczną oraz telefonicznie. Informacje o spotkaniach zamieszczano także na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie.

I spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) odbyło się 16.08.2011 r. w siedzibie RDLP w Krośnie. Przedstawiono na nim założenia projektu POIS.05.03.00-00-186/09, w ramach którego opracowywane są plany zadań ochronnych na obszarze województwa, metodykę przygotowania planu zadań ochronnych, zasady funkcjonowania Zespołu Lokalnej Współpracy, a także scharakteryzowano obszar w zakresie przebiegu granic, przedmiotów ochrony i głównych zagrożeń.

II spotkanie ZLW odbyło się 03.10.2011 r. w siedzibie RDLP w Krośnie. W trakcie spotkania przedyskutowano wyniki inwentaryzacji terenowej, koncepcję działań ochronnych dla obszaru, zaproponowaną zmianę granicy oraz aktualizację listy przedmiotów ochrony.

III spotkanie ZLW miało miejsce w dniu 05.12.2011 r. w siedzibie RDLP w Krośnie. Zaprezentowano na nim *projekt Planu* dla obszaru. Członkowie ZLW przedstawili swoje uwagi do proponowanych zapisów.

W toku prac nad *projektem Planu* wykonawca odbywał spotkania z przedstawicielami gminy Dukła (20.08.2011, 10.10.2011), w trakcie których przedyskutowano kwestie związane z kamieniołomem „Lipowica” i projektowaną drogą ekspresową S-19. 08.09.2011 dokonano wizji terenowej w kamieniołomie „Lipowica”, podczas której zapoznano się z zasadami funkcjonowania kamieniołomu. Po wizji terenowej odbyło się spotkanie z przedstawicielami PPM D w Rzeszowie i kamieniołomu „Lipowica” oraz wykonawcami raportu oddziaływania na środowisko rozszerzenia eksploatacji kamieniołomu Lipowica. Kolejne spotkanie z udziałem eksperta chiropterologa odbyło się 03.10.2011. Omówiono wówczas sposoby rekultywacji ścian kamieniołomu pod kątem zapewnienia korzystnych warunków żerowania i zimowania nietoperzy.

24.10.2011 odbyło się spotkanie grupy roboczej z przedstawicielami RDLP w Krośnie i Nadleśnictwa Dukła. Przedyskutowano sposoby prowadzenia gospodarki leśnej, przeanalizowano przebieg granic na gruntach LP oraz rozmieszczenie i monitoring siedlisk javorzynowych.

12.01.2012 w siedzibie RDLP w Krośnie miało miejsce spotkanie przedstawicieli RDOŚ w Rzeszowie, planistów regionalnych i koordynatora PZO z przedstawicielami RDLP, Nadleśnictwa Dukła i Nadleśnictwa Rymanów. W trakcie spotkania przedyskutowano i uzgodniono w formie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

pisemnych ustaleń podpisanych przez przedstawicieli RDOŚ, PGL LP i wykonawcy, kształt zapisów PZO dotyczących gospodarki leśnej w obszarze Trzciana.

25.11.2013 w siedzibie RDLP w Krośnie miało miejsce kolejne spotkanie przedstawicieli RDOŚ w Rzeszowie, planistów regionalnych i koordynatora PZO z przedstawicielami RDLP, Nadleśnictwa Dukla i Nadleśnictwa Rymanów. Przedyskutowano na nim nowe uwagi do dokumentu oraz korekty, które wprowadzono do opracowania od spotkania w 2012 roku.

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie	Nadzór nad obszarami sieci Natura 2000, prowadzenie działań w zakresie ochrony przyrody na terenie województwa.	Al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów	tel. (17) 785-00-44, (17) 852-11-09 sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl
Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie	Zadania planistyczne województwa	ul. Grunwaldzka 15; 35-959 Rzeszów	tel. (17) 867-19-01 sekrwoj@rzeszow.uw.gov.pl
Marszałek Województwa Podkarpackiego/ Urząd Marszałkowski	Zadania planistyczne województwa	al. Ł. Ciepłińskiego 4; 35-010 Rzeszów	tel. (17) 850-17-80, (17) 850-17-82; fax: (17) 860-67-02 urząd@podkarpackie.pl
Starostwo Powiatowe w Krośnie	Regionalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne	ul. Bieszczadzka 1 38-400 Krosno	tel. (13) 43-75-713 starostwo@powiat.krosno.pl
Gmina Dukla	Lokalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne	ul. Trakt Węgierski 11 38-450 Dukla	tel. (13) 432-91-00; fax (13) 433-10-11; eko@dukla.pl
Sołectwo Chyrowa	Działania informacyjno-promocyjne	38-450 Chyrowa	
Sołectwo Głojsce	Działania informacyjno-promocyjne	ul. Szkolna, 38-450 Głojsce	
Sołectwo Iwla	Działania informacyjno-promocyjne	38-450 Iwla	
Sołectwo Lipowica	Działania informacyjno-promocyjne	38-450 Lipowica	
Sołectwo Mszana	Działania informacyjno-promocyjne	38-454 Mszana	
Sołectwo Teodorówka	Działania informacyjno-promocyjne	38-450 Teodorówka	
Sołectwo Trzciana	Działania informacyjno-promocyjne	38-450 Trzciana	
Sołectwo Tylawa	Działania informacyjno-promocyjne	38-454 Tylawa	

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Sołectwo Nadole	Działania informacyjno-promocyjne	38-450 Nadole	
Miasto Dukla – Osiedle Dukla	Działania informacyjno-promocyjne	ul. Jana Pawła II 38-450 Dukla	
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie	Gospodarka leśna i ochrona przyrody	ul. Bieszczadzka 2, 38-400 Krosno	tel: (13) 436-44-51 rdlp@krosno.lasy.gov.pl
Nadleśnictwo Dukla	Gospodarka leśna i ochrona przyrody	ul. Bieszczadzka 2; 38-400 Krosno	tel. (13) 433-00-06 dukla@krosno.lasy.gov.pl
Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa	Kształcenie kadry leśnej, wdrażanie nowych technologii w gospodarce leśnej,	ul. Bieszczadzka 2, 38-400 Krosno	tel. (13) 436-44-51, fax (13) 436-43-01
Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie	Regionalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne	ul. Targowa 1; 35-064 Rzeszów	sekretariat: tel./fax (17) 852-86-51 sekretariat@pbpp.pl
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	Gospodarka wodna	ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 22, 31-109 Kraków	tel. (12) 628-41-30, (12) 628-41-06 fax (12) 430-10-35, (12) 423-21-53 poczta@krakow.rzgw.gov.pl
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, Zarząd Zlewni Wisłoki i Wisłoka z siedzibą w Rzeszowie	Gospodarka wodna	ul. Kwiatkowskiego 2 35-311 Rzeszów	tel. (17) 854-19-18, (17) 854-35-10 nir@krakow.rzgw.gov.pl
Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie	Gospodarka wodna	ul. Hetmańska 9; 35-959 Rzeszów	tel. (17) 853-74-00 rzeszow@pzmiuw.pl
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Gospodarka rolna	al. Tadeusza Rejtana 36, 35-310 Rzeszów	tel. (17) 875-60-00 podkarpacki@arimr.gov.pl
Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale	Gospodarka rolna	ul. Tkaczowa 146, 36-040 Boguchwała	(17) 870-15-00 boguchwala@podrb.pl
Podkarpacka Izba Rolnicza	Gospodarka rolna	ul. Tkaczowa 146 36-040 Boguchwała	tel./fax (17) 871-40-77, 871-40-78 pir@xo.pl
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu	Ochrona zabytków	ul. Jagiellońska 29, 37-700 Przemyśl	tel./fax (16) 678-61-78, (16) 678-59-44 wkzabytkow@wuooprzemysl.pl

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Parafia pw. św. Jana z Dukli	Administracja Pustelni św. Jana z Dukli	Klasztor oo. Bernardynów , ul. Poczтовая 5, 38-450 Dukla	tel. (13) 433 00 61, fax (13) 433 06 51 dukla@bernardyni.pl
Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Rzeszowie	Infrastruktura drogowa	ul. Legionów 20 35-959 Rzeszów	tel.: (17) 853-40-71...74 wew. 201 fax: wew. 206 sekretariat_rzeszow@gddkia.gov.pl
Przedsiębiorstwo Produkcji Materiałów Drogowych w Rzeszowie Sp. z o.o.	Użytkowanie kamieniołomu Lipowica	ul. Królewska 3a, 35-301 Rzeszów	tel./fax: (17) 854-93-88, (17) 854-93-89; Zakład Górnicy Lipowica tel./fax: (13) 433-00-45 lipowica@interia.pl ppmd@ppmd.com.pl
Zespół Karpackich Parków Krajobrazowych w Krośnie	Ochrona przyrody, edukacja	ul. Bieszczadzka 1 38-400 Krosno	tel.: (13) 43-631-87 fax: (13) 43-674-62 e-mail: poczta@parkikrosno.pl
Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „pro Natura”	Stowarzyszenie realizujące i koordynujące „Program ochrony podkowca małego w Polsce”. Działalność społeczna na rzecz ochrony przyrody, ochrona nietoperzy.	ul. Podwale 75, 50-449 Wrocław	tel. (78) 452-22-80 (81, 82) nietoperze@eko.wroc.pl
Stowarzyszenie Speleoklub Beskidzki w Dębicy	Ochrona i inwentaryzacja jaskiń	ul. Szkotnia 5/25, 39-200 Dębica	tel. 500734688 nietoperze@ssb.strefa.pl
Liga Ochrony Przyrody Zarząd Okręgu Podkarpackiego w Rzeszowie	Ochrona przyrody	Szkoła Podstawowa nr 2 Rzeszów ul. Kamińskiego 12	tel. 787709149 loprze@poczta.fm
Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna	Turystyka, ochrona przyrody	ul. Szopena 51/30 235-959 Rzeszów	tel. (17) 852-00-09 tel. (17) 867-62-30 prot@prot.rzeszow.pl
Oddział PTTK w Krośnie	Turystyka, ochrona przyrody	PTTK Oddział w Krośnie ul. Krakowska 9 38-400 Krosno	tel./fax (13) 432-12-58 pttkkrosno@neostrada.pl

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Lokalna Organizacja Turystyczna „Beskid Niski”	Turystyka, ochrona przyrody	38-400 Krosno, ul. Rynek 5	tel./fax (13) 432-77-07 stanislaw_roman@interia.pl

1.8. Zespół Lokalnej Współpracy

Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji/ grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji/ grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

NARODOWA
FUNDACJA
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji/ grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2. Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
<i>Materiały publikowane</i>	Frey A., Guzik J. 1969. Materiały do atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w Karpatach polskich. 3. Phyllitis scolopendrium (L.) Newm. Fragmenta Floristica et Geobotanica 15(2): 213-223.	Stanowisko jęczynika zwyczajnego w pobliżu Pustelni Św. Jana w Trzcianie.	Informacja historyczna, stanowisko nie zostało potwierdzone podczas inwentaryzacji	Biblioteka Instytutu Botaniki PAN, ul. Lubicz 46, Kraków
<i>Materiały publikowane</i>	Bodziarczyk J., Zator A. 2001. Nowe stanowiska Phyllitis scolopendrium (Polypodiaceae) w Beskidzie Niskim. Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica 8: 135-142.	Stanowisko jęczynika zwyczajnego w pobliżu Pustelni Św. Jana w Trzcianie.	Informacja historyczna, stanowisko nie zostało potwierdzone podczas inwentaryzacji	Biblioteka Instytutu Botaniki PAN, ul. Lubicz 46, Kraków
<i>Materiały publikowane</i>	Święś F. 1982. Geobotaniczna charakterystyka lasów dorzeczy Jasiołki i Wisłoka w Beskidzie Niskim / Florian Święś. Krajowa Agencja Wydawnicza.	Charakterystyka fitosocjologiczna zbiorowisk leśnych.	Istotna informacja o charakterze dokumentacyjnym i porównawczym	Biblioteka Instytutu Botaniki PAN, ul. Lubicz 46, Kraków
<i>Materiały publikowane</i>	Mleczek T. 2000. Uzupełnienie Jaskiń Beskidu Niskiego. Jaskinie Beskidzkie 1/2000 12-19.	Informacje o jaskiniach w masywie Chyrowej.	Informacja istotna z punktu widzenia planowania ochrony nietoperzy	Biblioteka Wydziału Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski, ul. Sienkiewicza 21, Wrocław

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
<i>Materiały publikowane</i>	Węgiel A., Paszkiewicz R., Szkudlarek R. 2001 Nietoperze Beskidu Wyspowego, Beskidu Sądeckiego, Beskidu Niskiego i Pogórza Karpackiego – letnie schronienia nietoperzy w budynkach Nietoperze 2 75-84.	Informacje o stanowiskach letnich nietoperzy.	Informacja istotna z punktu widzenia planowania ochrony nietoperzy	Biblioteka Wydziału Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski, ul. Sienkiewicza 21, Wrocław
<i>Materiały publikowane</i>	Mleczek T., Szatkowski B. 2001. Wyniki letnich kontroli stanowisk nietoperzy w Beskidzie Niskim i na Pogórzu Karpackim. Jaskinie Beskidzkie 4: 21-22;	Informacje o stanowiskach letnich nietoperzy (liczebność kolonii w kościele w Tylawie).	Informacja istotna z punktu widzenia planowania ochrony nietoperzy (możliwość oceny dynamiki liczebności kolonii)	Biblioteka Wydziału Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski, ul. Sienkiewicza 21, Wrocław
<i>Materiały publikowane</i>	Kozakiewicz K. 2003. Letnie stanowiska nietoperzy na strychach budynków sakralnych w Beskidzie Niskim i Sądeckim oraz na Pogórzu Środkowobeskidzkim – kontrole w latach 1999-2001. Studia Chiropterol. 3-4: 21-30;	Informacje o występowaniu chiropterofauny w rejonie obszaru Trzciana (liczebność kolonii w kościele w Tylawie).	Informacja istotna z punktu widzenia planowania ochrony nietoperzy (możliwość oceny dynamiki liczebności kolonii)	Biblioteka Wydziału Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski, ul. Sienkiewicza 21, Wrocław
<i>Materiały publikowane</i>	Szkudlarek R., Węgiel A., Węgiel J., Paszkiewicz R., Mleczek T., Gottfried T., Grzywiński W., Gubańska A., Iwaniuk Ł., Adamski A., Dudek I. 2003: Nietoperze Beskidu Sądeckiego i Niskiego. PON	Informacje o występowaniu chiropterofauny na obszarze Trzciana.	Informacja istotna z punktu widzenia planowania ochrony nietoperzy	Biblioteka Wydziału Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski, ul. Sienkiewicza 21, Wrocław

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
<i>Materiały publikowane</i>	Szkudlarek R., Węgiel A., Węgiel J., Paszkiewicz R., Mleczek T. 2008. Nietoperze Beskidu Sądeckiego i Beskidu Niskiego. Nietoperze 9: 29-58.	Informacje o występowaniu chiropterofauny na obszarze Trzciana (liczebność kolonii).	Informacja istotna z punktu widzenia planowania ochrony nietoperzy (możliwość oceny dynamiki liczebności kolonii)	Biblioteka Wydziału Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski, ul. Sienkiewicza 21, Wrocław
<i>Ekspertyzy przyrodnicze</i>	Inwentaryzacja siedlisk i gatunków Natura 2000 w Lasach Państwowych (LP 2007);	Inwentaryzacja siedlisk i gatunków z załączników I i II Dyrektywy Rady nr 92/43/EWG na gruntach SP w zarządzie Nadleśnictwa Dukla – pow. 1615,86 ha (pliki shp)	Opracowanie zawiera inwentaryzację siedlisk przyrodniczych wykonaną zgodnie z przyjętą wówczas metodyką. Dostarcza danych o ich rozmieszczeniu i charakterystyce jednak są to dane wymagające uzupełnienia i uszczegółowienia.	Materiały znajdują się w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie
<i>Materiały niepublikowane</i>	Dane WZS w Rzeszowie z 2008: Tomasz Mleczek – jaskinie; Krzysztof Piksa – nietoperze zamieszkujące Pustelnię św. Jana z Dukli w Trzcianie, ocena reprezentatywności gatunków nietoperzy na obszarze województwa	Weryfikacja danych o występowaniu nietoperzy z załącznika II DS oraz jednego siedliska z załącznika I DS – jaskinie niedostępne do zwiedzania (kod 8310) w obszarze, (pliki shp, raporty z wykonanej pracy, projekt zmian SDF-u).	Opracowanie zawiera szczegółowy opis i lokalizację jaskiń położonych w obszarze. Dane odnośnie występowania nietoperzy w obszarze posłużyły do uzupełnienia SDF-u.	Materiały znajdują się w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
<i>Materiały niepublikowane</i>	Dane WZS w Rzeszowie z 2008: Ocena reprezentatywności podkowca małego <i>Rhinolophus hipposideros</i> , nocka dużego <i>Myotis myotis</i> , nocka orzęsionego <i>Myotis emarginatus</i> , nocka Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i> i mopka <i>Barbastella barbastellus</i> w województwie podkarpackim (Piksa 2008).	Ocena reprezentatywności wybranych gatunków nietoperzy w województwie podkarpackim.	Opracowanie zawiera wykaz stanowisk nietoperzy w obszarach N2000 wyznaczonych w województwie jak i poza nimi oraz ocenę czy wystarczająca reprezentacja gatunku znajduje się w ich obrębie.	Materiały znajdują się w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie
<i>Materiały niepublikowane</i>	Projekt planu ochrony rezerwatu „Igiełki” na okres 1999-01-01–2018-12-31 (BULiGL O/Przemysł 1998)	Szczegółowa dokumentacja rezerwatu – fragmentu obszaru Natura 2000 o pow. 27,88 ha, wykonana w 1998 roku.	Dokładne opracowanie zawierające charakterystykę środowiska przyrodniczego rezerwatu, w tym występujących w nim siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie
<i>Plany/strategie</i>	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego. 2002	Dokument opisuje uwarunkowania i sposoby zagospodarowania terenu województwa podkarpackiego.	Ogólna informacja dotycząca głównie lokalizacji dużych przedsięwzięć infrastrukturalnych na w otoczeniu obszaru.	Strona PBPP www.pbpp.pl/pliki_do_pobrania/pobierz.php?id=5

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
<i>Plany/ strategie</i>	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukla. 2005	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy Dukla	Ogólne informacje dotyczące terenu gminy, jej charakterystyki geograficznej, geologicznej, klimatycznej i hydrologicznej	Materiały znajdują się w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie
<i>Plany/ strategie</i>	Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukla (projekt)	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy Dukla	Ogólne informacje dotyczące terenu gminy, jej charakterystyki geograficznej, geologicznej, klimatycznej i hydrologicznej	Urząd Miasta i Gminy Dukla
<i>Plany/ strategie</i>	Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukla. 2005	Dokument określający przeznaczenie oraz warunki zagospodarowania i zabudowy terenu.	Podstawowa informacja wskazująca na możliwe kolizje lub ich brak z potrzebami ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru.	Materiały znajdują się w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie; Dokument dostępny na stronie: dukla.bip.krosoft.pl/upl/195.05.doc

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
<i>Plany/ strategie</i>	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dukła na okres 01.01.2008–31.12.2017 (BULiGL O/Przemysł 2007)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach w zarządzie nadleśnictwa oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej; jego część składowa – program ochrony przyrody zawiera charakterystykę przyrodniczą nadleśnictwa, informację o istniejących i projektowanych formach ochrony przyrody oraz zalecenia ochronne.	Podstawowa informacja o lasach występujących na terenie obszaru, niezbędna dla zaplanowania ochrony przeważającego arealu leśnych siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie
<i>Plany/ strategie</i>	Prognoza oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dukła (BULiGL O/Przemysł 2010)	Ocena możliwego oddziaływania zapisów PUL na środowisko przyrodnicze obszaru, w tym przedmioty ochrony.	Szczegółowe opracowanie zawierające odniesienie do przedmiotów ochrony obszaru.	Materiały znajdują się w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie
<i>Plany/ strategie</i>	Uproszczone plany urządzenia lasu dla miejscowości: Dukła, Chyrowa, Iwła, Lipowica, Mszana, Teodorówka, Trzciana, Tylawa na lata 2006-2015	Dokument opisujący drzewostany na gruntach leśnych innej własności oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej	Podstawowa informacja o lasach występujących poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa Dukła, pomocna w planowaniu ochrony na części arealu leśnych siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu Starostwa Powiatowego w Krośnie oraz UMIG w Dukli

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
<i>Plany/ strategie</i>	Raport o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia pn. „Rozszerzenie prowadzonej eksploatacji piaskowca cergowskiego do granic udokumentowanego złoża LIPOWICA II-1 w miejscowości Lipowica, gmina Dukla”. „GEW” Sławomir Jastrząb 2011.	Dokument oceniający wpływ na środowisko, w tym obszar N2000 Trzciana, projektowanego poszerzenia zasięgu eksploatacji kruszywa ze złoża Lipowica II-1	Dokument ocenia wpływ planowanego przedsięwzięcia między innymi na siedliska przyrodnicze i gatunki nietoperzy stanowiące przedmioty ochrony obszaru Trzciana.	Materiały znajdują się w posiadaniu RDOS w Rzeszowie
<i>Plany/ strategie</i>	Raport o oddziaływaniu na środowisko Droga ekspresowa S-19 Kuźnica - Barwinek na odcinku Kielanówka-Barwinek (granica państwa); ARCADIS Sp. z o. o. 2011	Dokument oceniający wpływ na środowisko, w tym obszar N2000 Trzciana, projektowanej drogi ekspresowej S19.	Opracowanie dostarcza danych o wariantach przebiegu drogi ekspresowej S19 co pozwala prognozować potencjalne negatywne oddziaływanie tej inwestycji na przedmioty ochrony obszaru.	Materiały znajdują się w posiadaniu RDOS w Rzeszowie
<i>Plany/ strategie</i>	Plan ochrony Jaśliskiego Parku Krajobrazowego ustanowiony rozporządzeniem Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 września 2003r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Jaśliskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Podk. Nr 129 poz. 1809 z 2003r.)	Dokument opisujący wartości przyrodnicze, cele, obszary/obiekty i zakres działań ochronnych, sposoby minimalizacji/eliminacji zagrożeń oraz zasady udostępnienia turystycznego Parku	Opracowanie dostarcza danych o środowisku przyrodniczym Parku oraz zasadach jego ochrony.	Materiały znajdują się w ZKPK w Krośnie

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

Położenie obszaru

Obszar obejmuje jedno z pasm Beskidu Dukielskiego, położone między doliną Jasiołki na wschodzie, dolinami Mszanki i Iwielki (Iwełki) na południu i zachodzie a doliną Dukielki na północy. W podziale fizycznogeograficznym (Jerzy Kondracki: *Geografia regionalna Polski*. Warszawa: PWN, 2002) obszar zlokalizowany jest w Prowincji Karpat Zachodnich z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym, Podprowincji Zewnętrznych Karpat Zachodnich, Makroregionie Beskidów Środkowych, Mezoregionie Beskidu Niskiego, natomiast w podziale geobotanicznym – w Dziale Wschodniokarpackim, Krainie Karpat Wschodnich, Okręgu Beskidu Niskiego, Podokręgu Beskidu Niskiego Środkowego „Przełęcz Dukielska – Dolina Ropy” (Jan Marek Matuszkiewicz. *Regionalizacja geobotaniczna Polski*, IGiPZ PAN, Warszawa, 2008).

Geologia i gleby

Podłoże geologiczne utworzone jest z kredowych i trzeciorzędowych osadów fliszu karpackiego, na który składają się naprzemienne, zróżnicowane warstwy piaskowców, łupków, margli i zlepieńców. Obszar znajduje się w strefie brzeżnej jednostki dukielskiej, nasuniętej na płaszczowinę śląską. Charakterystyczny układ warstw skalnych tworzących flisz karpacki przyczynia się do częstego powstawania rozległych osuwisk i obrywów skalnych, które w niektórych miejscach tworzą systemy jaskiń.

Dominującą rolę odgrywają gleby brunatne, w tym kwaśne i wyługowane. Mniejsze znaczenie powierzchniowe mają rankery, gleby płowe i rdzawe, gleby gruntowo- i opadowo-glejowe oraz mady rzeczne.

Hydrologia

Obszar Trzciana położony jest na lokalnym dziale wodnym pomiędzy górskimi zlewniami Jasiołki i Wisłoki. Północna i wschodnia, a także środkowa część obszaru odwadniana jest przez dopływy Jasiołki: Dukielkę i Potok Chyrowski oraz bezpośrednio przez Jasiołkę, natomiast południowa i południowo-zachodnia część obszaru także przez Mszankę. Jedynie część zachodnia i północno-zachodnia odprowadza wody do Iwielki – prawobrzeżnego dopływu Wisłoki. Charakterystyczna jest znaczna zmienność przepływów obserwowanych na potokach w obrębie obszaru, która wynika z zasilania opadowego cieków oraz uwarunkowań topograficznych: stromych zboczy, dużych nachyleń i głębokich wcięć parowów prowadzących ciek. Płytkie podłoże glebowe i liczne wychodnie skalne sprawiają, że po intensywnych opadach spływ wód następuje

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

w znacznym stopniu powierzchniowo, co silnie wpływa na ruchy masowe gleb na zboczach. Nie występują tu większe zbiorniki wód stojących, jedynie u podnóżu osuwisk tworzą się niewielkie, płytkie zbiorniki osuwiskowe.

Wody podziemne występują w kilku horyzontach wodonośnych, przy czym znaczenie gospodarcze posiadają przede wszystkim poziomy: trzecio- i czwartorzędowy.

Struktura krajobrazu

Obszar Trzciana obejmuje wyodrębnione w krajobrazie wzniesienia, położone na zachód od doliny Jasiołki. Składa się na niego główny masyw Chyrowej (695 m npm) oraz oddzielone od niego Potokiem Chyrowskim pasmo o przebiegu NW-SE, złożone ze wzniesień: Kamionki (673 m npm), Czerteż (648 m npm), Dziurcz (590 m npm) i Polana-Warotsia (571 m npm). Charakterystyczne w paśmie Kamionki są strome zbocza od strony zachodniej oraz znacznie łagodniejsze ponad doliną Jasiołki. Zarówno Chyrowa jak i Kamionki pocięte są licznymi, głębokimi parowami, prowadzącymi, często tylko po opadach, wody do Potoku Chyrowskiego oraz do Dukielki. Na stromych zboczach, w podszczytowych podcięciach oraz w zboczach parowów częste są masywne wychodnie skalne. Silnie podcinane zbocza często podlegają ruchom masowym tworzącym aktywne osuwiska, obrywy i osunięcia mas skalnych i glebowych.

Fizjonomia krajobrazu kształtowana jest w przewadze leśnym kierunkiem zagospodarowania terenu, któremu towarzyszą, zwłaszcza w miejscowości Chyrowa, rozległe powierzchnie pastwisk i wypasanych łąk. Wiele z nich, wskutek ograniczenia lub zaprzestania wypasu i koszenia znajduje się w zaawansowanych stadiach sukcesyjnych, uwarunkowanych wkraczaniem roślinności zaroślowej.

W południowej części góry Kielanowskiej funkcjonuje kamieniołom, wyraźnie odciskający się w krajobrazie, widoczny od strony doliny Jasiołki.

Uwarunkowania społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju społecznego i gospodarczego

W obszarze dominuje użytkowanie leśne. Większość gruntów znajduje się w zarządzie Lasów Państwowych, natomiast w północnej i zachodniej części masywu Chyrowej, na północnych zboczach Kielanowskiej oraz w mniejszości w innych częściach obszaru znajdują się dość rozległe kompleksy lasów prywatnych i gminnych. Charakterystyczny dla nich jest niski wiek drzewostanów, niedostosowany do warunków siedliskowych skład gatunkowy. Są one intensywnie eksploatowane, co powoduje rozwijanie się zbiorowisk zarośli porębowych i ziołorośli.

W rejonie Chyrowej oraz w innych miejscowościach otaczających obszar od południowego zachodu, zachodu i północy (Teodorówka, Iwla, Mszana, Tylawa) znaczną rolę odgrywa gospodarka kośno-pasterska i pasterska. Wypas swobodny i kwaterowy realizowany jest szczególnie na

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONAWCA
OPRACOWANIE
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

dużych powierzchniach w Chyrowej i Mszanie. Przywiązanie do tej formy gospodarowania ma swoje źródła w starych tradycjach pasterskich ale także, w pewnym stopniu, wynika z istnienia w okresie powojennym PGR w Mszanie, nastawionego na ten typ działalności.

Wokół obszaru rozwija się turystyka związana z ośrodkiem narciarskim w Chyrowej oraz dość licznymi gospodarstwami agroturystycznymi. Ruch pielgrzymkowy związany jest z kultem św. Jana z Dukli, którego kaplica znajduje się na zboczach góry Zaśpita w Trzcianie.

Z ekonomicznego punktu widzenia dla społeczności lokalnej ważne jest funkcjonowanie kamieniołomu Lipowica, w którym zatrudnienie znajduje lub stale współpracuje około 300 osób.

Dla ochrony przeciwpowodziowej mieszkańców i mienia w dolinach Jasiołki oraz Wisłoki przewidywana jest budowa zbiornika wodnego Dukła (Trzciana-Dukła).

Dla rzeki Wisłoki już w okresie międzywojennym analizowano możliwość budowy zbiornika retencyjnego pomiędzy Kamienicą Dolną a Jasłem, który miałby również funkcję przeciwpowodziową, a w okresie II wojny światowej rozpoczęto nawet badania geologiczne.

W roku 1965 Hydroprojekt Kraków opracował koncepcję dużego, wielozadaniowego obiektu o pojemności całkowitej $V_c=140$ mln m^3 , który od miejscowości w przekroju zaporowym został nazwany zbiornikiem Kamienica.

Z uwagi na problemy, związane m.in. z występowaniem licznych obszarów o predyspozycjach osuwiskowych na obrzeżach planowanego zbiornika, wyłączeniami oraz brakiem bezpośredniego oddziaływania na szybko rozwijające się wówczas miasta: Krosno, Jasło i Gorlice powstała w 1967 roku koncepcja zastąpienia jednego zbiornika Kamienica kilkoma mniejszymi obiektami zlokalizowanymi w górze zlewni. Ostatecznie, po przeanalizowaniu szeregu potencjalnych możliwości lokalizacyjnych, zdecydowano na zastąpienie zbiornika Kamienica trzema wielozadaniowymi zbiornikami o mniejszej pojemności: Klimkówka na rzece Ropie ($V_c=43,5$ mln m^3), Krempna (obecna nazwa Kąty-Myscowa) na rzece Wisłocze ($V_c=68,0$ mln m^3) oraz Dukła na rzece Jasiołce ($V_c=48,0$ mln m^3).

Realizację zadania rozpoczęto w 1975 r. od budowy zbiornika Klimkówka, który z uwagi na realia ekonomiczne został wybudowany dopiero w 1993 r. Realizacja dwóch kolejnych przedsięwzięć inwestycyjnych przez hydrologów oceniana jest jako niezbędna z punktu widzenia ochrony przed powodzią.

Rzeka Jasiołka jest prawobrzeżnym dopływem Wisłoki o długości 76,7 km i całkowitej powierzchni zlewni 513,2 km². Przekrój zaporowy zbiornika Dukła został zlokalizowany w km 45,2 rzeki Jasiołki, zamykając zlewnię o powierzchni 245 km². Powyższa lokalizacja uwzględnia zarówno dogodne warunki topograficzne dla posadowienia zapory (zwężenie doliny) jak również korzystne warunki geologiczne (występowanie w podłożu twardych, gruboławicowych piaskowców cergowskich).

Podstawowe parametry planowanej zapory i zbiornika przedstawiają się następująco:

1. lokalizacja zapory – 45,2 km rzeki Jasiołki,

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONANA
DPRZEKŁAD
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2. powierzchnia zlewni	– 245 km ² ,
3. przepływy charakterystyczne:	
– średni roczny	– 2,99 m ³ /s,
– średni niski	– 0,25 m ³ /s,
4. pojemność całkowita zbiornika	– 47,70 mln m ³
(w tym: - pojemność wyrównawcza	– 37,70 mln m ³
pojemność powodziowa	– 9,25 mln m ³),
5. maksymalny poziom piętrzenia	– 374,60 m npm,
6. powierzchnia zalewu przy maksymalnym poziomie piętrzenia	– 386 ha,
7. charakterystyka zapory:	
– długość w koronie	– 310 m,
– maksymalna wysokość	– 42 m,
8. odpływ gwarantowany	– 1,96 m ³ /s,
9. redukcja fali powodziowej 100-letniej	– 224 m ³ /s.

Za główne cele przedsięwzięcia inwestycyjnego uznaje się:

- ochronę przed powodzią doliny rzeki poprzez zmniejszenie kulminacji wezbrań powodziowych o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 100 lat z 290 m³/s do 66 m³/s, tj. do wielkości przepływu nieszkodliwego (77 % redukcji fali powodziowej 100-letniej),
- ochronę przed skutkami suszy poprzez podwyższenie przepływów niskich do gwarantowanego przepływu dyspozycyjnego 1,96 m³/s,
- wykorzystanie odnawialnego źródła do produkcji energii elektrycznej,
- stworzenie warunków dla rekreacji wodnej,
- zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu.

Zbiornik wodny Dukla ma współpracować w zakresie ochrony przed powodzią z istniejącym zbiornikiem Klimkówka oraz projektowanym zbiornikiem Kąty-Myscowa, co w założeniu ma zwiększyć stopień ochrony przed powodzią Jasła i doliny Wisłoki. W szczególności w

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

przypadku wystąpienia w zlewniach ww. zbiorników przepływów o takim samym prawdopodobieństwie przewyższenia (np. $Q=1\%$), przy przyjęciu założonych redukcji fal powodziowych przez te zbiorniki, przepływ na wodowskazie Mielec na Wisłocze, osiągnie wartość ponad dwukrotnie mniejszą od wartości przepływu dla wariantu bez redukcji (bez działania projektowanych zbiorników Dukla i Kąty Myscowa; opis zbiornika wykonano na podstawie informacji uzyskanych z Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie, pismo nr IPP-073/29/2011 z dnia 20 grudnia 2011 r.)

Korytarze ekologiczne

Obszar PLH180018 Trzciana położony jest między obszarami Natura 2000: PLH180011 Jasiołka i PLH180044 Osuwiska w Lipowicy na wschodzie oraz PLH180015 Łysa Góra na zachodzie. W części południowej i południowo-zachodniej, przez doliny Mszanki i Iwielki, sąsiaduje z PLH180014 Ostoją Jaśliską. Rolę korytarzy ekologicznych łączących Trzcianę z innymi obszarami sieci Natura 2000 spełniają głównie wąskie pasma zarośli i zadrzewień wykształconych wzdłuż potoków, okresowych cieków i rowów melioracyjnych. Ich obecność powoduje, że zachowana jest możliwość przelotów nietoperzy stanowiących przedmioty ochrony obszaru do sąsiadujących ostoi, a także poza nie, wszędzie tam, gdzie znajdują się odpowiednie tereny żerowiskowe.

Z punktu widzenia ochrony dużych ssaków, zwłaszcza drapieżnych, obszar Trzciana stanowi ważny punkt węzłowy na trasach migracji biegnących wzdłuż łańcucha Karpat, w obrębie Korytarza Karpackiego (Jędrzejewski i inn. 2005).

Istniejące formy ochrony przyrody

Obszar Trzciana położony jest w całości w obrębie ostoi PLB180002 Beskid Niski oraz w granicach OChK Beskid Niski. W granicach obszaru zlokalizowany rezerwat przyrody „Igiełki” (27,88 ha, 1989).

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONANA
DPRZEKĄ
OPRACOWANIE
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów

Typy użytków gruntowych	Typ własności	Powierzchnia użytków w ha	% udział powierzchni w obszarze
<i>Lasy</i>	<i>Skarb Państwa</i>	1609,11	70,40
	<i>Własność komunalna</i>	10,56	0,46
	<i>Własność prywatna</i>	208,83	9,14
<i>Zadrzewienia</i>		64,24	2,81
<i>Grunty orne</i>		174,47	7,63
<i>Łąki trwałe</i>		24,94	1,09
<i>Pastwiska trwałe</i>		167,44	7,33
<i>Sady</i>		0,00	0,00
<i>Grunty pod stawami</i>		0,00	0,00
<i>Nieużytki</i>		0,78	0,03
<i>Wody stojące</i>		0,00	0,00
<i>Wody płynące</i>		2,16	0,09
<i>Grunty zabudowane</i>		2,01	0,09
<i>Inne</i>		20,97	0,92

2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka

Obszar Trzciana został utworzony dla ochrony stanowisk letnich i żerowisk podkowca małego i nocka dużego oraz stanowiących ich żerowiska siedlisk leśnych (9130, 9110). Nie występują tu siedliska przyrodnicze objęte dopłatami rolnośrodowiskowymi, które stanowiłyby przedmiot ochrony obszaru.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego Uchwała Nr XL VIII/522/02 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 r.	Urząd Marszałkowski województwa podkarpackiego	Plan przewiduje przebudowę drogi krajowej nr 9 do paramentów drogi ekspresowej S19. Inwestycja spowoduje przecięcie tras migracyjnych nietoperzy.	1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Ze względu na ogólny charakter zapisów nie uwzględnia on działań minimalizujących ani kompensujących negatywne skutki dla środowiska przewidywanych przedsięwzięć.
		Plan przewiduje w pobliżu obszaru PLH180018 Trzciana lokalizację zbiornika wodnego Dukla na Jasiołce. Lokalizacja zbiornika spowoduje przecięcie tras migracyjnych nietoperzy.	1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukla uchwalonym uchwałą Nr XVIII/185/2000 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 20 listopada 2000 roku	Urząd Miejski w Dukli	Studium zakłada przebudowę ciągu drogi krajowej nr 9.	1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Studium przewiduje, że w przypadku modernizacji drogi nr 9 możliwość migracji zwierząt przez drogę będzie zapewniona poprzez budowę ekoduktów – przejść dla zwierząt.
		Studium zakłada lokalizację zbiornika wodnego Dukla w miejscowości Trzciana.	1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Dokument nie ustala działań minimalizujących i kompensujących negatywne oddziaływanie na środowisko.
Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukla 2011 (projekt)	Urząd Miejski w Dukli	Zmiana studium wskazuje lokalizację eksploatowanego złoża kruszywa naturalnego Lipowica II-1 oraz udokumentowanych złóż piaskowców i łupków w miejscowości Iwla	9130 Żyzne buczyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Dokument nie ustala działań minimalizujących i kompensujących negatywne oddziaływanie na środowisko.
		Zmiana studium uwzględnia planowany rozwój zabudowy w otoczeniu obszaru.	1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Dokument nie ustala działań minimalizujących i kompensujących negatywne oddziaływanie na środowisko.

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
		Zmiana studium zakłada budowę drogi ekspresowej S-19.	9130 Żyzne buczyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Dokument nie ustala działań minimalizujących i kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko.
Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukla (Uchwała Nr XXX/195/05 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 11 marca 2005r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Dukla)	Urząd Miejski w Dukli	Plan wskazuje występowanie udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego, a także przewiduje na ich powierzchni zakaz zagospodarowania terenu, w sposób uniemożliwiający pozyskanie złoża.	9130 Żyzne buczyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Plan nie wskazuje działań minimalizujących ani kompensujących negatywne skutki dla środowiska prowadzonej (obecnie lub potencjalnie) eksploatacji.
		<ul style="list-style-type: none"> Lipowica II-1 		Złoże jest obecnie eksploatowane. Prowadzona jest procedura OOŚ poszerzenia obszaru eksploatacji.
		<ul style="list-style-type: none"> Iwła – złoże „północne” 		Złoże w części znajduje się w granicach obszaru. Eksploatacja złoża obejmowała będzie pośrednim wpływem siedlisko żyznej buczyny, a także w znikomym stopniu uszczupli areał żerowiskowy nietoperzy stanowiących przedmiot ochrony obszaru. Wschodni skraj złoża znajduje się blisko doliny potoku Dukielka, wykorzystywanej przez nietoperze jako trasy migracyjne. Z tego względu konieczne jest ustalenie działań minimalizujących zagrożenie.

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
		<ul style="list-style-type: none"> Iwla – złoże „południowe” 		Złoże w części znajduje się w granicach obszaru. Eksploatacja złoża doprowadzi do zniszczenia objętej nią płatów żyznej buczyny karpackiej. W niewielkim stopniu uszczupli również żerowiska nietoperzy stanowiących przedmiot ochrony obszaru.
		Plan wskazuje lokalizację projektowanej drogi ekspresowej S19. W zależności od wybranej lokalizacji inwestycja może spowodować uszczuplenie arealu żyznej buczyny oraz negatywnie wpłynąć na możliwość migracji nietoperzy.	9130 Żyzne buczyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Plan nie opisuje niezbędnych działań kompensacyjnych i minimalizujących negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko, w tym obszar Natura 2000.
		Plan wskazuje lokalizację zbiornika wodnego Dukla na Jasiołce. Budowa zbiornika może wpłynąć negatywnie na możliwość migracji nietoperzy.	1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Plan nie opisuje niezbędnych działań kompensacyjnych i minimalizujących negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko, w tym obszar Natura 2000.

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Plan urzędzenia lasu Nadleśnictwa Dukla na lata 2008-2017 (wraz z prognozą oddziaływania na środowisko sporządzoną w 2010 roku)	RDLP w Krośnie	Dokument reguluje zasady gospodarki leśnej prowadzonej na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Dukla. Ma bezpośredni wpływ na wszystkie przedmioty ochrony obszaru.	9110 Kwaśne buczyny 9130 Żyzne buczyny 9180 Jaworzyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	W dokument wpisano szereg działań sprzyjających ochronie przedmiotów ochrony m.in.: wyłączenie z użytkowania jaworzyn, zachowanie w niezmienionym stanie odcinków rzek i potoków o naturalnym charakterze, pozostawienie ciągów drzew i krzewów rosnących wzdłuż cieków wodnych, zachowanie zadrzewień, otaczanie opieką starych drzew, szczególnie dziuplastych, pozostawienie fragmentów drzewostanów przeszlorębnych oraz grup starych drzew wśród młodszych drzewostanów.
Uprozczone plany urzędzenia lasu należące do indywidualnych właścicieli we wsiach: Chyrowa, Dukla, Iwła Lipowica, Mszana, Teodorówka, Trzciana, Tylawa, na lata 2006-2015	Starostwo Powiatowe w Krośnie	UPUL dotyczy siedliska żyznej buczyny, przewiduje głównie cięcia sanitarne i trzebież późną.	9130 Żyzne buczyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Plan nie ustala działań minimalizujących ani kompensujących.

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Raport o oddziaływaniu na środowisko drogi ekspresowej S-19 Kuźnica - Barwinek na odcinku Kielanówka- Barwinek (granica państwa). Arcadis 2011. (wersja robocza)	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Przedsięwzięcie polega na budowie drogi o parametrach drogi ekspresowej. Projektowana droga S-19 w preferowanym wariantie spowoduje zniszczenie fragmentu grądu w wydzieleniu 89d oraz niewielkich powierzchni żywej buczyny i łęgu w wydzieleniach 96a, 96b, 96f. Przebieg drogi oddzieli stanowisko podkowca małego w kościele w Tylawie od części jego żerowisk oraz przetnie trasy migracyjne kolonii w Trzcianie i w Dukli	9130 Żyzne buczyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	W raporcie oddziaływania na środowisko zaplanowano działania łagodzące negatywne oddziaływania, przy czym nie obejmują one wszystkich istotnych dla nietoperzy tras migracyjnych. Przede wszystkim raport nie uwzględnia stanowiska podkowca małego w kościele w Tylawie.
Raport o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia pn. „Rozszerzenie prowadzonej eksploatacji piaskowca cergowskiego do granic udokumentowanego złoża LIPOWICA II-1 w miejscowości Lipowica, gmina Dukla”. Gew Sławomir Jastrzęb, 2011	Przedsiębiorstwo Produkcji Materiałów Drogowych w Rzeszowie Sp. z o. o.	Przedsięwzięcie polega na rozszerzeniu eksploatacji piaskowców cergowskich z powierzchni około 13 do ponad 28 ha. Inwestycja spowoduje nieznaczne zmniejszenie arealu żywej buczyny i ograniczenie powierzchni żerowisk nietoperzy. Uszczuplenie siedliska żywej buczyny, w zakresie przedstawionym w raporcie, dotyczy wyłącznie płatów silnie zniekształconych o złych perspektywach ochrony. Z tego względu nie stanowi zagrożenia dla przedmiotów ochrony obszaru.	9130 Żyzne buczyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Nie ustalono działań kompensacyjnych dla planowanego poszerzenia terenu eksploatacji. Przyjęty sposób rekultywacji wyrobiska zakłada pozostawienie otwartych ścian kamieniołomu jako korzystnego dla nietoperzy żerowiska. Zakłada również wykonane sztucznego hibernakulum dla nietoperzy.

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły – Załącznik do uchwały nr 151/2011 Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2011 r. w sprawie ustanowienia „Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły.	Wojewoda Małopolski (zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2011 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do spraw Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły - Dz. U. z dnia 5 września 2011 r. nr 184 poz. 1088); Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie (zgodnie z ustaleniami szczegółowymi Programu oraz art.92 pkt.4 ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r.).	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły przewiduje w pobliżu obszaru PLH180018 Trzciana budowę zbiornika retencyjnego Dukla. Zbiornik wodny Dukla jest składnikiem Zadania nr 33 Oś III Programu ... pn.: „Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty-Myscowa i Dukla”. Lokalizacja zbiornika spowoduje przecięcie tras migracyjnych nietoperzy.	1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Ze względu na ogólny charakter zapisów Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły nie uwzględnia działań minimalizujących ani kompensujących skutki dla środowiska przewidywanych przedsięwzięć.
Projekt planu ochrony rezerwatu „Igiełki” na okres 1999-01-01–2018-12-31 (BULiGL O/Przemysł 1998)	RDOŚ w Rzeszowie	Brak kolizji zapisów projektu planu dla rezerwatu z celami ochrony obszaru.	9130 Żyzne buczyny 1303 Podkowiec mały 1324 Nocek duży	Nie ma potrzeby ustalania działań minimalizujących i kompensujących.

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia [ha]	Liczba stanowisk*	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
Siedliska przyrodnicze						
8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	- (ocena reprezent.: D)	-	8	Zgodne z załączoną mapą (zał. map. nr 1)	Bardzo dobry	<p>W obrębie obszaru Trzciana znajduje się 8 jaskiń. Są to jaskinie o pochodzeniu pseudokrasowym erozyjno-wietrzeniowe, bardzo małe: największa ma długość 7 m, długość pozostałych wynosi łącznie 18 m. Większość z nich to w rzeczywistości nawisy i nisze skalne, nie tworzące typowych jaskiń lub wąskie szczeliny. W ramach prac nad PZO dokonano przeglądu wszystkich jaskiń, jak również wykorzystano dane zgromadzone podczas prac WZS w 2008 r. Całościowa inwentaryzacja siedliska pozwoliła na weryfikację oceny reprezentatywności.</p> <p>Ze względu na małe rozmiary jaskiń proponuje się je wyłączyć z listy przedmiotów ochrony obszaru. Obiekty te ze względu na bardzo małe kubatury próżni skalnych, labilny mikroklimat i szeroki zasięg światła nie mogą być miejscem zimowania nietoperzy.</p> <p>Prace inwentaryzacyjne prowadzono 20-22 lipca 2011.</p>
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	C	51,63	3	Zgodne z załączoną mapą (zał. map. nr 1)	Dobry	<p>Z uwagi na zakres prac określonych w SIWZ pełną inwentaryzację wykonano tylko poza gruntami w zarządzie LP. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Dukla była ona wrywkowa i skupiała się głównie na siedliskach rzadkich. Jest ona jednak podstawą do stwierdzenia że kwaśne buczyny mają znacznie większy zasięg niż wykazany, jednak tylko dokładna inwentaryzacja całości gruntów pozostających w zarządzie LP jest w stanie precyzyjnie określić lokalizację i zasięg płatów.</p> <p>W obrębie siedliska założono jedno stanowisko monitoringowe zgodnie z metodyką GIOŚ przyjętą dla siedlisk leśnych (wskaźniki autorskie). Prace inwentaryzacyjne prowadzono między 15.06. a 31.07.2011</p>

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia [ha]	Liczba stanowisk*	Roźmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	B	1276,06	17	Zgodne z załączoną mapą (zał. map. nr 1)	Dobry	Jest to najszerzej reprezentowane siedlisko przyrodnicze w obszarze. Pełne dane o nim, zgromadzone w trakcie opracowywania PZO, dotyczą jednak arealów poza gruntami w zarządzie LP. Na gruntach LP jego zasięg i stan zachowania określony jest głównie w oparciu o informacje uzyskane w trakcie inwentaryzacji prowadzonej przez LP w 2007 r., której metodyka zakłada dość znaczną generalizację. Zgromadzone dane pozwalają zaplanować ochronę siedliska w stopniu jaki jest wymagany w PZO, jednak tylko dokładna inwentaryzacja dostarczy o nim pełnych danych i pozwoli precyzyjnie zaplanować system monitoringu. W obrębie siedliska założono trzy stanowiska monitoringowe zgodnie z metodyką GIOŚ przyjętą dla siedlisk leśnych (wskaźniki autorskie). Prace inwentaryzacyjne prowadzono między 15.06. a 31.07.2011
9180 Jaworzyny i lasy klonowolipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	C	0,38	3	Zgodne z załączoną mapą (zał. map. nr 1)	Słaby	Z uwagi na zakres prac określonych w SIWZ pełną inwentaryzację wykonano tylko poza gruntami w zarządzie LP (siedliska nie stwierdzono). Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Dukla była ona wrywkowa i z tego względu niewystarczająca by objąć wszystkie płyty. Istnieje duże prawdopodobieństwo że siedlisko występuje również w innych częściach obszaru, jednak tylko dokładna inwentaryzacja całości gruntów pozostających w zarządzie LP jest w stanie precyzyjnie określić jego lokalizację i zasięg. W obrębie siedliska założono jedno stanowisko monitoringowe zgodnie z metodyką GIOŚ. Stan zachowania w obszarze oceniono na FV. Prace inwentaryzacyjne prowadzono między 15.06. a 31.07.2011
Gatunki zwierząt						
1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	B	-	1 (wraz ze stanowiskiem proj. do włączenia - 2)	Kolonia rozrodcza - kontur nr 1 (zał. map. nr 2)	Dobry	Zgromadzone dane dostarczają pełnej wiedzy o koloniach rozrodczych gatunku (aktualne dane monitoringowe gromadzi PTPP „pro Natura” i RDOŚ w Rzeszowie). Brak informacji o zimowiskach.

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia [ha]	Liczba stanowisk*	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	C	-	1	Kolonia rozrodcza - kontur nr 1 (zał. map. nr 2)	Dobry	Zgromadzone dane dostarczają pełnej wiedzy o kolonii rozrodczej gatunku (aktualne dane monitoringowe gromadzi PTPP „pro Natura” i RDOŚ w Rzeszowie) Brak informacji o zimowiskach.

* - liczba płatów siedliska

2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych

Kod siedliska: 6510 (siedlisko z zał. I DS, zinventaryzowane w trakcie prac terenowych wykonywanych w ramach PZO)

Nazwa typu siedliska: Niżowe i górskie, świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion*)

Charakterystyka: Szeroko rozpowszechnione, antropogeniczne zbiorowiska użytków zielonych na umiarkowanie żyznych, mineralnych glebach świeżych. Są to zwykle wielokośne łąki występujące na niżu oraz na pogórzu i w niższych położeniach górskich. W typowych płatach obficie występuje rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, stokłosa miękka *Bromus hordaceus* a w górach, konietlica łąkowa *Trisetum flavescens*. W runi znaczny udział mają wysokie byliny z rodziny baldaszkowatych (*Apiaceae*), wśród których są marchew zwyczajna *Daucus carota*, barszcz zwyczajny *Heracleum sphondylium*, pasternak zwyczajny *Pastinaca sativa*, biedrzynek wielki *Pimpinella major*. Niższą warstwę tworzą rośliny dwuliścienne o barwnych kwiatach, takie jak: dzwonek rozpierzchły *Campanula patula*, koniczyna łąkowa *Trifolium pratense*, komonica pospolita *Lotus corniculatus*, skalnica ziarenkowata *Saxifraga granulata*, a w górach liczne gatunki przywrotników (Kucharski 2004).

Łąki w obszarze użytkowane są głównie pastersko, rzadziej prowadzi się gospodarkę kośno-pasterską lub kośną. Dominują tu płaty użytkowane przez wypas, często intensywny. W innych z kolei płatach użytkowanie porzucono, co spowodowało ekspansję krzewów i drzew. Takie zagospodarowanie wpłynęło na wykształcenie się zróżnicowanej mozaiki różnych form degeneracyjnych łąk świeżych, pastwisk oraz zapustów tartinowych i wierzbowych

Stan siedliska w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.:U1

Ranga w obszarze – reprezentatywność (zgodnie z wynikami prac terenowych): D (nieznacząca).

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kod siedliska: 8310 (przedmiot ochrony w obszarze, prop. do usunięcia z listy przedmiotów ochrony)**Nazwa typu siedliska: Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania**

Charakterystyka: Jaskinie to system próżni skalnych możliwych do penetrowania przez człowieka. Mogą powstawać w efekcie procesów krasowych w górotworze, wskutek ruchów tektonicznych albo osunięć. Zwykle charakteryzują się swoistym mikroklimatem, specyficzną fauną i szatą naciekową.

Na terenie obszaru Trzciana są to formy pseudokrasowe o genezie erozyjno-wietrzeniowej. Ogółem występuje tu 8 jaskiń o łącznej długości 25 m. Zlokalizowane są w obrębie skałek zbudowanych z piaskowców z Mszanki. Największe jest Schronisko w Trzcianie VIII o długości 7 m.

Większość jaskiń z uwagi na niewielkie rozmiary prawie w całości znajduje się w zasięgu światła dziennego i nie posiada typowego mikroklimatu jaskiniowego (zimą są wymrażane), inne natomiast mają charakter wąskich szczelin. Obiekty te znacząco odbiegają od typu siedliska, nie wykształciły się w nich formy naciekowe, brak również stałej fauny typowej dla jaskiń. Charakter jaskiń w obszarze, a także ich niewielkie rozmiary sprawiają, że nie powinny one stanowić przedmiotu ochrony.

Stan siedliska w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Ranga w obszarze– reprezentatywność: według standardowego formularza danych: C (znacząca); według zweryfikowanych danych: D (nieznacząca)

Stan zachowania w obszarze: (siedlisko nie ma opracowanej metodyki monitoringu, posłużono się wskaźnikami autorskimi): FV

Zagrożenia potencjalne: Zniszczenie wskutek antropogenicznego uruchomienia mas ziemnych (np. podczas budowy dróg), wandalizm.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kod siedliska: 9110 (przedmiot ochrony w obszarze)
Nazwa typu siedliska: Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)

Charakterystyka: typ siedliska obejmującego środkowoeuropejskie lasy bukowe, bukowo-jodłowe (w wyższych położeniach często ze świerkiem) i jodłowe na ubogich i kwaśnych glebach, w obrębie całego zasięgu buka. W runie typowo występują tu wyraźny udział kosmatki gajowej *Luzula luzuloides*, płonnika strojnego *Polytrichum formosum*, śmiałka pogiętego *Deschampsia flexuosa*, trzcinnika owłosionego *Calamagrostis villosa* i borówki czernicy *Vaccinium myrtillus*. Wyróżnia się kilka podtypów kwaśnych buczyn, różniących się strukturą florystyczną oraz odmienną dynamiką. Kwaśne buczyny niżowe posiadają drzewostany zwykle czysto bukowe, podczas gdy kwaśne buczyny górskie mogą być tworzone przez większą liczbę gatunków. Bardzo odmiennie w stosunku do obydwu pozostałych podtypów są żyzne jedliny. Zbiorowisko to wykształca się przeważnie w reglu dolnym, rzadziej w wyższych położeniach pogórzy, na stokach o niewielkim nachyleniu. Zajmuje siedliska pod względem żyzności pośrednie między buczynami żyznymi a kwaśnymi, a wilgotniejsze od siedlisk zajmowanych przez obydwie typy buczyn.

W obszarze drzewostan kwaśnych buczyn buduje przede wszystkim buk zwyczajny *Fagus sylvatica* (kwaśna buczyna górskie – kod podtypu 9110-2). W kwaśnej buczynie górskiej sporadycznie pojawiają się w drzewostanie gatunki domieszkowe, zwłaszcza jodła pospolita *Abies alba*

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

oraz klon jawor *Acer pseudoplatanus*, miejscami także świerk *Picea abies*. Runo jest przeważnie ubogie. Wyróżnia je negatywnie brak żywca gruczołowatego *Dentaria glandulosa* i żywca cebulkowego *Dentaria bulbifera*, natomiast pojawiają się gatunki acydofilne, takie jak kosmatka gajowa *Luzula luzuloides*, borówka czarna *Vaccinium myrtillus*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, jastrzębiec leśny *Hieracium murorum*, płonnik strojny *Polytrichum formosum* i inne. Kwaśne buczyny występują głównie w południowej części obszaru. Zwykle zajmują grzbiety wzniesień i strome, silnie erodowane zbocza. Niekiedy mogą być postaciami degeneracyjnymi lub regeneracyjnymi żywnych buczyn.

Stan siedliska w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.:FV

Ranga w obszarze – reprezentatywność: według standardowego formularza danych: B (dobra); zgodnie z wynikami prac terenowych: C (znacząca).

Stan zachowania w obszarze (siedlisko nie ma opracowanej metodyki monitoringu, w jego ocenie posłużono się wskaźnikami autorskimi): FV

Zagrożenia istniejące: obecność gatunków obcych siedliskowo, czynniki abiotyczne (silne wiatry, okiść, przymrozki).

Zagrożenia potencjalne: gospodarka leśna niedostosowana do specyfiki i potrzeb siedliska (wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i siedliskowo, usuwanie martwych i umierających drzew, silne przeredzanie zwarcia drzewostanu lub wykonanie cięć rębnych w miejscach gdzie brak odnowienia naturalnego, uproszczenie struktury wiekowej drzewostanów).

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kod siedliska: 9130 (przedmiot ochrony w obszarze)

Nazwa typu siedliska: Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion*)

Charakterystyka: Żyzne buczyny górskie są zwykle wysokopiennymi, zwartymi lasami o złożonej strukturze przestrzennej. Drzewostan zdominowany jest zwykle przez buka *Fagus sylvatica*, chociaż na terenie Karpat lokalnie może dominować także jodła pospolita *Abies alba*. Jako domieszka może występować świerk pospolity *Picea abies*, jawor *Acer pseudoplatanus*, w niższych położeniach także grab *Carpinus betulus*. Krzewów jest zwykle niewiele; występować mogą takie gatunki jak: bez czarny *Sambucus nigra*, bez koralowy *Sambucus racemosa*, leszczyna *Corylus avellana*, a także wiciokrzew czarny *Lonicera nigra*. W aspektach wiosennych runa charakterystyczną grupę gatunków stanowią geofity wiosenne, przechodzące kwitnienie przed pełnym ulistnieniem buka. Należy tu między innymi żywiec gruczołowaty – gatunek charakterystyczny dla żyznej buczyny karpackiej. Prócz nich występują także: żywiec cebulkowy *Dentaria bulbifera*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, a w postaci wilgotniejszej kokorycz pusta *Corydalis cava* i kokorycz pełna *Corydalis solida*. W odmianie wschodniokarpackiej występuje pospolicie żywokost sercowaty *Symphytum cordatum*. W roślinności dna lasu znaczny udział mają też paprocie – zarówno dość rzadkie: paprotnik kolczasty *Polystichum aculeatum* i paprotnik Brauna *Polystichum braunii* i znacznie pospolitsze – narecznica samcza *Dryopteris filix-mas* czy wietlica samicza *Athyrium filix-femina*.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Żyzne buczyny obszaru to rozległe lasy z dominacją buka zwyczajnego *Fagus sylvatica* lub jodły pospolitej *Abies alba*. W drzewostanie często pojawia się klon jawor *Acer pseudoplatanus*, znacznie rzadziej grab pospolity *Carpinus betulus* (głównie w niższych położeniach) oraz jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*. Runo zazwyczaj jest bogate w gatunki, często bardzo bujne. Charakteryzuje je stały udział żywca gruczołowatego *Dentaria glandulosa* i żywca cebulkowego *Dentaria bulbifera* oraz wielu innych gatunków eutroficznych, takich jak: turzyca leśna *Carex sylvatica*, szczyr trwały *Mercurialis perennis*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, przytulia wonna *Galium odoratum*, narecznica samcza *Dryopteris filix-mas*, żywokost sercowaty *Symphytum cordatum* i wiele innych. Żyzne buczyny występują w całym obszarze. Zajmują zarówno wyższe jak i niższe położenia wzniesień, wykształcając wiele wariantów siedliskowych. Na stromych rumoszowych zboczach częsty jest podzespół miesięcznicowy z miesięcznicą trwałą *Lunaria rediviva* i jaworem *Acer pseudoplatanus*.

Stan siedliska w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.:FV

Ranga w obszarze – reprezentatywność: według standardowego formularza danych i zgodnie z wynikami prac terenowych - B (dobra)

Stan zachowania w obszarze (siedlisko nie ma opracowanej metodyki monitoringu, w jego ocenie posłużono się wskaźnikami autorskimi): FV

Zagrożenia istniejące: gospodarka leśna niedostosowana do specyfiki i potrzeb siedliska, obecność gatunków obcych ekologicznie, czynniki abiotyczne (silne wiatry, okiść, przymrozki).

Zagrożenia potencjalne: gospodarka leśna niedostosowana do specyfiki i potrzeb siedliska (wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i siedliskowo, silne przerzedzanie zwarcia drzewostanu lub wykonanie cięć rębnych w miejscach gdzie brak odnowienia naturalnego, uproszczenie struktury wiekowej drzewostanów, zubażanie ekosystemu w mikrosiedliska związane z obumierającymi drzewami i rozkładającym się drewnem), uszczuplenie areалу siedliska w związku z możliwym uruchomieniem nowych kamieniołomów.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kod siedliska: 9170 (siedlisko z zał. I DS wymienione w SDF obszaru)

Nazwa typu siedliska: Grad środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*)

Charakterystyka: Grad subkontynentalny jest zbiorowiskiem o złożonej, wielopoziomowej strukturze, w którym drzewostan składa się zwykle z 3 lub 4 warstw i zbudowany jest najczęściej z dębu szypułkowego *Quercus robur*, graba *Carpinus betulus*, lipy drobnolistnej *Tilia cordata* i klonu pospolitego *Acer platanoides*. W południowej części kraju znaczną domieszkę stanowi buk pospolity *Fagus sylvatica* i jodła pospolita *Abies alba*, a na południowym wschodzie także wiśnia ptasia *Padus avium*. Ponadto w drzewostanie występują: dąb bezszypułkowy *Quercus petraea*, klon jawor *Acer pseudoplatanus*, brzozy – brodawkowata *Betula pendula* i omszona *B. pubescens*, osika *Populus tremula* i jabłoń dzika *Malus sylvestris*, na siedliskach wilgotnych również jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, olsza czarna *Alnus glutinosa* oraz wiązy – górski *Ulmus glabra*, polny *U. minor* i szypułkowy *U. laevis*. Warstwa krzewów może być w różnym stopniu rozwinięta, zazwyczaj jest lepiej wykształcona na siedliskach żyzniejszych i wilgotniejszych. Oprócz podrostu drzew w jej skład wchodzi: leszczyna pospolita *Corylus avellana*, trzmieliny – pospolita *Euonymus europaea* i brodawkowata *E. verrucosa*, kruszyna pospolita *Frangula alnus*, czeremcha zwyczajna *Padus avium*, głóg jednoszyjkowy *Crataegus monogyna*, suchodrzew pospolity *Lonicera xylosteum*, kalina koralowa *Viburnum opulus* i jarząb pospolity *Sorbus aucuparia*, rzadziej inne gatunki, np. wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum* czy kłokoczka południowa *Staphylea pinnata*. Warstwa zielna

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

pokrywa zwykle od 40 do 100% powierzchni płatów. W czasie aspektu wczesnowiosennego wypełniają ją takie gatunki, jak: zawilce – gajowy *Anemone nemorosa* i żółty *A. ranunculoides*, przylaszcza pospolita *Hepatica nobilis*, groszek wiosenny *Lathyrus vernus*, kokorycze – pusta *Corydalis cava* i pełna *C. solida*, rutewka zdrojowata *Isopyrum thalictroides*, ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*, miodunka ćma *Pulmonaria obscura*. W przeciętnych warunkach siedliskowych do najczęściej występujących gatunków rozwijających się w okresach późniejszych należą: gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, prosownica rozpięzchła *Milium effusum*, dąbrówka rozłogowa *Ajuga reptans*, czworolist pospolity *Paris quadrifolia*, przytulia (marzanka) wonna *Galium odoratum*, czerniec gronkowy *Actaea spicata*, fiołek leśny *Viola reichenbachiana*, kokoryczka wielokwiatowa *Polygonatum multiflorum*, jaskier kosmaty *Ranunculus lanuginosus*, zerwa kłosowa *Phyteuma spicatum*, narecznice – samcza *Dryopteris filix-mas* i krótkoostna *D. carhusiana*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium* i inne. Gatunkami charakterystycznymi zespołu *Tilio-Carpinetum* są: turzycza orzęsiona *Carex pilosa* i jaskier kaszubski *Ranunculus cassubicus*, a walor gatunków regionalnie wyróżniających mają: przytulinka wiosenna *Cruciata glabra*, trzmielina brodawkowata *Euonymus verrucosus* i przytulia Schultesa *Galium schultesii*. W słabo wykształconej warstwie mszystej najczęściej występują: żurawiec falisty *Atrichum undulatum*, gatunki z rodzaju krótkosz – *Brachthecium oedipodium*, *B. rutabulum*, *B. velutinum*, dzióbekowiec *Zetterstedtia Eurhynchium angustriete*, merzyk pokrewny *Plagiomnium affine* oraz płożymerzyki – kończysty *P. cuspidatum* i fałdowany *P. undulatum*.

W obszarze to lasy liściaste z dominacją grabu zwyczajnego *Carpinus betulus* i udziałem jawora *Acer pseudoplatanus*, buka pospolitego *Fagus sylvatica*, lipy drobnolistnej *Tilia cordata*, lipy szerokolistnej *T. platyphyllos*, a rzadziej także jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior* i klonu zwyczajnego *Acer platanoides*. W runie obficie występują gatunki eutroficzne z klasy *Querc-Fagetea*, szczególnie: gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*, turzycza palczasta *Carex digitata*, a także turzycza leśna *Carex sylvatica*, szczyr trwały *Mercurialis perennis*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, przytulia wonna *Galium odoratum*, narecznica samcza *Dryopteris filix-mas*. Zajmują zwykle niewielką powierzchnię; większe zwarte płaty znajdują się jedynie na południowym skraju obszaru.

Stan siedliska w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.:U1

Ranga w obszarze – reprezentatywność: według standardowego formularza danych i zgodnie z wynikami prac terenowych D (nieznacząca)

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

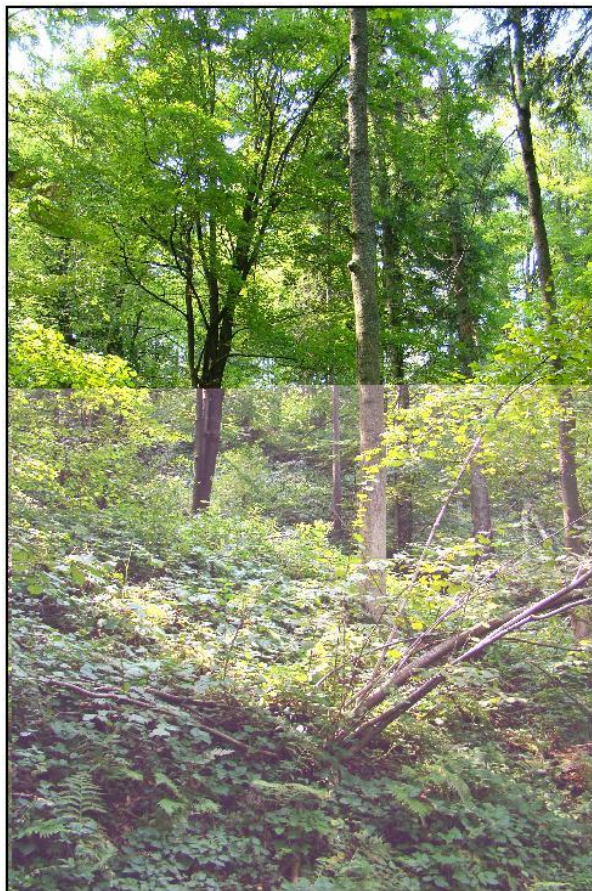

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kod siedliska: 9180 (siedlisko z zał. I DS, zinwentaryzowane w trakcie prac terenowych wykonywanych w ramach PZO, proj. przedmiot ochrony)

Nazwa typu siedliska: Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*)

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

NARODOWA
FUNDUSZ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Charakterystyka: Siedlisko tworzone jest przez żyzne lasy jaworowe, jaworowo-bukowe i klonowo-lipowe rozwijające się na stromych stokach i zboczach skalnych, z reguły przy nachyleniu 30–50°, na glebach silnie szkieletowych, często z występującym na powierzchni rumoszem, głazami i blokami skalnymi oraz silnie zaznaczającymi się, aktywnymi procesami erozyjnymi. Podłożem są gleby inicjalne, rankery lub pararendziny, rzadziej gleby brunatne lub rędziny, prawie zawsze bardzo żyzne i wilgotne, z próchnicą typu mull lub mull moder, znajdujące się pod wpływem wód stokowych. Mikroklimat siedliska jest z reguły chłodny i wilgotny, bardzo często o charakterze klimatu górskiego. W drzewostanie panują gatunki ekologicznie przystosowane do tych trudnych warunków siedliskowych, zdolne do tworzenia wielopniowych, odroślowych form i do szybkiego rozwoju młodych drzewek na ruchomym podłożu. Najbardziej charakterystycznymi dla tego siedliska drzewami są: jawor, w wielu wypadkach tworzący jednogatunkowe drzewostany, oraz lipa szerokolistna. W wyższych położeniach współdominują jarząb pospolity i buk zwyczajny, z domieszką jodły i świerka, zaś w niższych klon pospolity i jesion wyniosły, z domieszką wiązu górskiego, lipy drobnolistnej i graba. Warstwa krzewów osiąga bardzo zróżnicowane zwarcie i skład gatunkowy. Charakterystycznymi elementami runa są paprocie i wysokie, nitrofilne byliny. Z gatunków przywiązanych do różnych podtypów należy wymienić szczególnie miesięcznicę trwałą *Lunaria rediviva*, czerniec gronkowy *Actaea spicata*, paprotnik kolczysty *Polystichum aculeatum* oraz ziołoroślowe byliny z klasy *Betulo-Adenostyletea*, dominujące w niektórych zespołach wysokogórskich. Warstwa mszaków jest wykształcona bardzo słabo, a w niektórych płatach brak jej zupełnie.

Jaworzyny występujące w obszarze to lasy liściaste z bujnym, ziołoroślowym runem, zlokalizowane na stromych stokach o znacznym nachyleniu (zazwyczaj ponad 40 stopni) na glebach rumoszowych, skalnych usypiskach, w miejscach silnie erodowanych. W drzewostanie dominuje klon jawor *A. pseudoplatanus* lub buk zwyczajny *Fagus sylvatica*. W domieszce występuje zwykle jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, klon zwyczajny *Acer platanoides*, lipa szerokolistna *T. platyphyllos*, rzadziej grab zwyczajny *Carpinus betulus* czy wiąz górski *Ulmus glabra*. W runie obficie występują gatunki ziołoroślowe, takie jak miesięcznica trwałą *Lunaria rediviva*, niecierpek zwyczajny *Impatiens noli-tangere*, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, starzec gajowy *Senecio nemorensis*, szczyr trwałą *Mercurialis perennis* i wiele innych. Zinventaryzowano trzy płaty należące niewątpliwie do tego typu siedliska, jednak charakterystyka topograficzna terenu oraz wcześniejsze dane z literatury wskazują na możliwość szerszego rozprzestrzenienia jaworzyn na tym terenie.

Stan siedliska w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.:FV

Ranga w obszarze – reprezentatywność: zgodnie z wynikami prac terenowych C (znacząca)

Stan zachowania w obszarze: FV

Zagrożenia istniejące: naturalne procesy, związane z ruchami masowymi podłoża oraz erozją.

Zagrożenia potencjalne: gospodarka leśna (przerzedzanie warstwy drzew).

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONANA
DPRZEKĄ
OPRACOWAŁ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kod siedliska: 91E0 (siedlisko z zał. IDS wymienione w SDF obszaru)

Nazwa typu siedliska: Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*)

Charakterystyka: Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje nadrzeczne lasy i zarośla olszy szarej *Alnus incana* i olszy czarnej *Alnus glutinosa*, jesioną wyniosłego *Fraxinus excelsior*, wierzby białej *Salix alba* i kruchej *Salix fragilis* oraz topoli białej *Populus alba* i czarnej *Populus nigra*. Występują one w całej Polsce, przy czym miejscami są reprezentowane przez rozmaite podtypy, postaci przejściowe, formy degeneracyjne i regeneracyjne. Wymienione łęgi o strukturze leśno-zaroślowej wykształcają się na glebach zalewanych wodami rzecznyymi, o wysokim poziomie wód gruntowych.

Łęgi zinwentaryzowane na terenie ostoi są to łęgi olszowe i jesionowe należące do związku *Alnion glutinoso-incanae* oraz łęgi wierzbowe *Salicetum albo-fragilis* (w tym ich postaci zubożałe). Zajmują one zawsze niewielkie powierzchnie w dolinach cieków, często na stromych zboczach, w dnach parowów. Łęgi wierzbowe z ziołoroślowym runem wykształciły się na skrajach leśnych, w kompleksach zaroślowo-okrajkowych, w kontakcie z łąkami i pastwiskami. Najbardziej wartościowe są jednak płaty z olszą szarą *Alnus incana* i czarną *Alnus glutinosa*

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

oraz jesionem wyniosłym *Fraxinus excelsior*. Często towarzyszy im czeremcha zwyczajna *Padus avium*, brzoza brodawkowata *Betula pendula*, jawor *Acer pseudoplatanus* i osika *Populus tremula*. W podszycie pojawia się leszczyna *Corylus avellana*, kruszyna zwyczajna *Frangula alnus*, a w runie czyściec leśny *Stachys sylvatica*, turzyca odległokłosa *Carex remota*, ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*, skrzyp leśny *Equisetum sylvaticum*, świerżabek orzęsiony *Chaerophyllum hirsutum*, gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*, rzeżucha gorzka *Cardamine amara*, szczaw gajowy *Rumex sanguineus*, czartawa pospolita *Circaea lutetiana*, także skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia*.

Stan siedliska w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.:U2

Ranga w obszarze – reprezentatywność: według standardowego formularza danych i zgodnie z wynikami prac terenowych D (nieznacząca)

2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru

W obszarze nie stwierdzono gatunków roślin, które należałoby uznać za przedmioty ochrony

2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru

Kod gatunku: 1193 (gatunek z zał. II DS, stwierdzony w trakcie prac terenowych wykonywanych w ramach PZO)

Nazwa: kumak górski *Bombina variegata*

Charakterystyka: Gatunek jest związany z różnego typu niewielkimi zbiornikami wodnymi. Znaczną część życia spędza na lądzie, gdzie również zimuje. W obszarze kumak górski występuje w rozproszonym na kilkunastu stanowiskach, głównie w obszarach leśnych i na ich skrajach. Obserwowany był przede wszystkim w astatycznych zbiornikach wodnych, na drogach gruntowych i przydrożach. Jego liczebność nie została oszacowana i wymaga dalszych badań. Prawdopodobnie obszar ma niewielkie znaczenie dla zachowania tego gatunku.

Stan gatunku w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.:FV

Ranga w obszarze- ocena populacji: zgodnie z wynikami prac terenowych D (nieistotna).

INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kod gatunku: 1303 (przedmiot ochrony obszaru)

Nazwa gatunku: podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*

Charakterystyka: Przedstawiciel nielicznie reprezentowanej w Polsce rodziny podkowcowatych, jeden z najmniejszych i najbardziej zagrożonych krajowych nietoperzy. Rozpiętość skrzydeł 19-25 cm, masa ciała 5,6-9 g. Futro na grzbiecie jasnobrązowe, część brzuszna jaśniejsza koloru szarego. Uszy i pyszczek jasne. Charakterystyczna narośl wokół nozdrzy w kształcie podkowy, od której pochodzi nazwa podkowców. Skrzydła ciemne, zaokrąglone i szerokie, umożliwiające wolny, ale bardzo precyzyjny lot; podczas hibernacji owijają nimi szczelnie całe ciało. W koloniach rozrodczych i zimowych wiszą na ogół bezpośrednio pod stropem, nigdy nie wciskając się w szczeliny. Odchody paciorkowate zbudowane z połączonych ze sobą po 2-4 sztuki beczułkowatych granulek. Sezon wiosenno-letni (kwiecień-sierpień) to dla podkowców okres ciąży, porodu i wychowywania młodych. W czasie od sierpnia do listopada odbywają gody i akumulują zapasy tłuszczu, natomiast w miesiącach zimowych (listopad- kwiecień) hibernują. Na kolonie rozrodzce wybierają zazwyczaj strychy budynków, miejscem godów są prawdopodobnie jaskinie lub inne schronienia o podobnym mikroklimacie. Podkowiec mały hibernuje w słabo wentylowanych podziemiach o stałej dość wysokiej temperaturze ok. 5-9 °C, najczęściej jaskiniach i opuszczonych sztolniach. W obszarze Trzciana podkowiec znany jest przede wszystkim z okresu rozrodu, tu znajduje się jedna najcenniejszych na tym terenie kolonii rozrodczych, zajmująca poddasze niewielkiego kościółka przy Pustelni Św. Jana z Dukli w pobliżu Trzciany. Dwa pozostałe z dotąd poznanych stanowisk gatunku, istotne dla

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

obszaru Trzciana (choć obecnie poza jego granicami) znajdują się w kościołach w Tylawie i w Dukli (w zespole klasztornym). Zimowiska podkowca w obszarze Trzciana nie są znane, najbliższe hibernakula znajdują się na górze Cergowa i w obrębie obszary Osuwiska w Lipowicy. W odniesieniu do wymienionych wyżej stanowisk od kilku lat z dobrym skutkiem prowadzone są pewne prace zabezpieczające wykonywane przez PTPP „pro Natura”.

Podkowiec mały jest gatunkiem o kluczowym znaczeniu dla obszaru Trzciana, stanowiska tego gatunku stanowiły podstawę jego wyznaczenia. Na terenie obszaru, na skutek trudnej do merytorycznego uzasadnienia decyzji, znalazło się tylko jedno stanowisko podkowca – letnia kolonia na strychu kościoła Pustelni św. Jana z Dukli w Trzcianie, pominięte zaś zostały dwa bardzo ważne – strych kościoła w Dukli (klasztor) oraz kościół w Tylawie. Badania radiotelemetryczne na podkowcach małych dowodzą, że gatunek ten żeruje w najbliższych obszarach leśnych (głównie do 2,5 km od kolonii). Odległość pomiędzy schronieniami w Trzcianie i Tylawie odpowiada wspomnianemu zasięgowi żerowania podkowców, stąd nietoperze z nich korzystające należy uważać za jedną lokalną populację gatunku, a obszar Trzciana za najważniejsze tereny żerowiskowe dla tych kolonii. Kolonia w Dukli jest oddalona od tej w Trzcianie o około 4 km, jednak w przypadku kolonii w Tylawie to okresowa wymiana osobników między koloniami jest nie tylko bardzo prawdopodobna, ale niemal pewna. To właśnie lokalna populacja, nie zaś kryjówki nietoperzy, jest przedmiotem ochrony obszaru, natomiast zachowanie schronień jest zasadniczym tego warunkiem. Podstawą niskiej oceny stanu ochrony populacji podkowca jest nie tylko fakt, iż schronienia jej znaczącej części znajdują się poza obszarem, ale przede wszystkim krytyczna ocena stanu ochrony stanowiska w Tylawie. Od kilku lat obserwowana jest tu postępująca degradacja roślinności stanowiącej trasę przelotu w kierunku żerowisk, natomiast przebiegająca tuż obok droga krajowa o znacznym natężeniu ruchu przecina najlepiej zachowaną spośród nich. Tę sytuację pogorszyć może jeszcze planowana budowa drogi szybkiego ruchu, całkowicie odcinająca stanowisko w Tylawie od żerowisk obszaru Trzciana, jak również pogarszający się stan techniczny budynku kościoła.

Stan gatunku w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.:U1

Ranga w obszarze – ocena populacji: według standardowego formularza danych C; według zweryfikowanych danych: B (dobra)

Stan zachowania stanowisk i siedlisk gatunku w obszarze: U1 (ocenę obniża pozostawanie części schronień podkowca małego – kolonia w Tylawie – poza obszarem Natura 2000; grozi to degradacją tamtejszej subpopulacji, co odbije się również na subpopulacji kolonii w Trzcianie)

Zagrożenia istniejące: przecięcie tras migracji gatunku na zimowisko przez drogę krajową nr 9.

Zagrożenia potencjalne: Prace remontowe dachu i strychu prowadzone w okresie rozrodu nietoperzy tj. od 15.04. do 15.09, drapieżnictwo, płoszenie nietoperzy, instalacja na budynku stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej, uszczelnienie strychów - likwidacja wlotów, stosowanie toksycznych środków konserwacji drewna, brak bezpiecznego wylotu (wycinka lub nadmierne przycinanie drzew w bezpośrednim otoczeniu kolonii, zainstalowanie intensywnego zewnętrznego oświetlenia budynku),zubożenie bazy pokarmowej (insektycydy),utrata tras migracji na żerowisko (niszczenie liniowych elementów krajobrazu) – poza arealem LP, utrata żerowiska (wielkoobszarowe wylesienia, fragmentacja obszarów leśnych), zimowa turystyka jaskiniowa, lokalizacja dróg i farm wiatrowych na trasach

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

przelotów.

Kod gatunku: 1321

Nazwa gatunku: nocek orzesiony *Myotis emarginatus*

Charakterystyka: Gatunek występujący w górskich i wyżynnych częściach kraju. Na zewnętrznej krawędzi ucha posiada charakterystyczne wycięcie sięgające połowy ucha. Latem zajmuje schronienia położone na strychach budynków, zimuje w jaskiniach. Żeruje wyłącznie w otoczeniu roślinności krzewiastej i drzewiastej.

Stan gatunku w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: XX

Ranga w obszarze – ocena populacji: według standardowego formularza danych i według zweryfikowanych danych :D (nieistotna)

Kod gatunku: 1324 (przedmiot ochrony obszaru)

Nazwa gatunku: nocek duży *Myotis myotis*

Charakterystyka: Jeden z największych krajowych nietoperzy: rozpiętość skrzydeł ok. 45 cm waga od 26-40 g. Futro na grzbiecie szarobrazowe, na brzuchu białe i biało żółte, ucho i pyszczek jasne, błony lotne ciemne. Kolonie rozrodcze zlokalizowane przeważnie na strychach budynków, wyjątkowo w podziemiach liczą zazwyczaj od kilkunastu do kilkuset osobników, choć znane są również zgrupowania znacznie bardziej liczne. Zimowanie trwa od późnej jesieni do początku kwietnia. Nocki duże hibernują w podziemiach - sztolniach, fortach, piwnicach i jaskiniach, choć bywa, że zimą znajdowane są również na nie przemarzających strychach. W Obszarze Trzciana stwierdzany jest w okresie rozrodu – kolonia samic z młodymi wykorzystuje jako schronienie poddasze niewielkiego kościołka przy Pustelni Św. Jana z Dukli w pobliżu Trzciany. Obserwowany był również (pojedyncze osobniki) w zlokalizowanych poza Obszarem kościołach w Tylawie i w Dukli (w zespole klasztornym). Zimowiska nocka dużego w obszarze Trzciana nie są znane, najbliższe hibernakula znajdują

się na górze Cergowa i w obrębie obszaru Osuwiska w Lipowicy. W odniesieniu do wymienionych wyżej stanowisk od kilku lat prowadzone są prace zabezpieczające wykonywane przez PTPP „pro Natura”.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Stan gatunku w regionie alpejskim, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.:FV

Ranga w obszarze – ocena populacji: według standardowego formularza danych i według zweryfikowanych danych :C (znacząca)

Stan zachowania stanowisk i siedlisk gatunku w obszarze: U2

Zagrożenia potencjalne: Prace remontowe dachu i strychu prowadzone w okresie rozrodu nietoperzy tj. od 15.04. do 15.09, drapieżnictwo, płoszenie nietoperzy, instalacja na budynku stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej, uszczelnienie strychów - likwidacja wlotów, stosowanie toksycznych środków konserwacji drewna, brak bezpiecznego wylotu (wycinka lub nadmierne przycinanie drzew w bezpośrednim otoczeniu kolonii, zainstalowanie intensywnego zewnętrznego oświetlenia budynku), zubożenie bazy pokarmowej (insektycydy), utrata tras migracji na żerowisko (niszczenie liniowych elementów krajobrazu) – poza areałem LP, utrata żerowiska (wielkoobszarowe wylesienia, fragmentacja obszarów leśnych), zimowa turystyka jaskiniowa, lokalizacja dróg i farm wiatrowych na trasach przelotów.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
SIEDLISKA PRZYRODNICZE								
Jaskinie nieudostępni- e do zwiedzania	8310	<i>(uśredniona ocena 8 obiektów)</i>	Powierzchnia siedliska		XX	FV	FV	Stan siedliska nie ulega pogorszeniu, jednak wszystkie obiekty ulegają wymrażaniu, a zasięg światła obejmuje niemal całe wnętrze, gradient temperatur znikomy.
			Struktura i funkcje	Cechy mikroklimatyczne obserwowane w skali całej jaskini	XX	FV		
				Ogólne cechy hydrologiczne i obecność wody w jaskini	XX	FV		
				Stopień zabezpieczenia obiektu przed penetracją ludzką	XX	FV		
				Efekty antropopresji i zanieczyszczenie siedliska materią antropogeniczną	XX	FV		
				Gatunki nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	XX	FV		
				Liczebność i struktura dominacji chiropterofauny zimującej	XX	FV		
				Obecność bezkręgowej fauny naściennej w partach przyotworowych jaskini	XX	XX		
Perspektywy ochrony		XX	FV					

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Kwaśne buczyny	9110	I	Powierzchnia siedliska		XX	FV	FV	
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja gatunków	XX	FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX	FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX	FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	XX	FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	XX	FV		
				Obce gatunki inwazyjne runa i podszytu	XX	FV		
				Martwe drewno	XX	FV		
				Martwe drewno grubowymiarowe (>3 m dł. i >50 cm gr.)	XX	FV		
				Wiek drzewostanu	XX	FV		
				Pionowa struktura roślinności	XX	FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		
				Przekształcenia ściółki i gleby związane z użytkowaniem	XX	U1		
				Inne zniekształcenia	XX	FV		
Perspektywy ochrony		XX	FV					
Żyzne buczyny	9130	II	Powierzchnia siedliska		XX	FV	FV	
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja gatunków	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX	FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX	FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	XX	FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	XX	FV		
				Obce gatunki inwazyjne runa i podszytu	XX	FV		
				Martwe drewno	XX	FV		
				Martwe drewno grubowymiarowe (>3 m dł. i >50 cm gr.)	XX	FV		
				Wiek drzewostanu	XX	FV		
				Pionowa struktura roślinności	XX	FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		
				Przekształcenia ściółki i gleby związane z użytkowaniem	XX	FV		
				Inne zniekształcenia	XX	FV		
				Perspektywy ochrony		XX		
Żyzne buczyny	9130	III	Powierzchnia siedliska		XX	FV	FV	
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja gatunków	XX	FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX	FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	XX	FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	XX	FV		
				Obce gatunki inwazyjne runa i podszytu	XX	FV		
				Martwe drewno	XX	FV		
				Martwe drewno grubowymiarowe (>3 m dł. i >50 cm gr.)	XX	FV		
				Wiek drzewostanu	XX	FV		
				Pionowa struktura roślinności	XX	FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		
				Przekształcenia ściółki i gleby związane z użytkowaniem	XX	FV		
				Inne zniekształcenia	XX	FV		
			Perspektywy ochrony		XX	FV		
Żyzne buczyny	9130	IV	Powierzchnia siedliska		XX	FV	FV	
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja gatunków	XX	FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX	FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX	FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	XX	FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Obce gatunki inwazyjne runa i podszytu	XX	FV		
				Martwe drewno	XX	FV		
				Martwe drewno grubowymiarowe (>3 m dł. i >50 cm gr.)	XX	FV		
				Wiek drzewostanu	XX	FV		
				Pionowa struktura roślinności	XX	FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		
				Przekształcenia ściółki i gleby związane z użytkowaniem	XX	FV		
				Inne zniekształcenia	XX	FV		
			Perspektywy ochrony		XX	FV		
9180	9180	V	Powierzchnia siedliska		XX	FV	FV	Stan ochrony siedliska właściwy
				Gatunki charakterystyczne	XX	FV		
				Gatunki dominujące	XX	FV		
				Obce gatunki inwazyjne	XX	FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	XX	FV		
				Gatunki ziołoroślone i nitrofilne	XX	FV		
				Struktura drzewostanu	XX	FV		
				Gatunki obce w drzewostanie	XX	FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		
				Pionowa struktura roślinności	XX	FV		
				Przekształcenia związane z użytkowaniem	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
			Perspektywy ochrony		XX	FV		
GATUNKI								
Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> (stanowisko w Pustelni św. Jana w Trzcianie)	1303	(kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	Parametry populacji	Liczebność	XX	FV	FV	Brak wystarczających danych naukowych nie pozwala na ocenę struktury wiekowej populacji.
				Struktura wiekowa	XX	XX		
			Parametry siedliska gatunku	Kubatura schronienia dostępna (dogodna) dla nietoperzy	XX	FV		
				Zabezpieczenie przed niepokojeniem nietoperzy	XX	FV		
				Dostępność wlotów dla nietoperzy	XX	FV		
				Ekspozycja wlotów do schronienia	XX	FV		
				Obecność bezpiecznych tras przelotu w kierunku żerowisk	XX	FV		
				Niezmiennność warunków mikroklimatycznych	XX	FV		
				Istotne, zauważalne wielkopowierzchniowe zmiany w strukturze żerowisk w otoczeniu ($r = 2,5$ km) schronień	XX	FV		
Szanse zachowania gatunku	Stan populacji gatunku i jego siedliska	XX	FV					
Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> (stanowisko w kościele w Tylawie)	1303	(kontur nr 5 na zał. map. nr 2)	Parametry populacji	Liczebność	XX	FV	UI	Stan techniczny dachu kościoła, w którym znajduje się kolonia dalszej perspektywie czasu nie pozwala na zabezpieczenie właściwych warunków dla nietoperzy. Może to spowodować na przestrzeni najbliższych lat pogorszenie się warunków mikroklimatycznych strychu (brak stabilności termicznej,
				Struktura wiekowa	XX	XX		
			Parametry siedliska gatunku	Kubatura schronienia dostępna (dogodna) dla nietoperzy	XX	FV		
				Zabezpieczenie przed niepokojeniem nietoperzy	XX	FV		
				Dostępność wlotów dla nietoperzy	XX	FV		
				Ekspozycja wlotów do schronienia	XX	UI		

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
				Obecność bezpiecznych tras przelotu w kierunku żerowisk	XX	U1		wilgoć). Wejście na strych nie jest zamknięte na klucz, dlatego potencjalnie może być on penetrowany przez osoby niepożądane, powodując płożenie nietoperzy. Brak wystarczających danych naukowych nie pozwala na ocenę struktury wiekowej populacji.
				Niezmienność warunków mikroklimatycznych	XX	U1		
				Istotne, zauważalne wielkopowierzchniowe zmiany w strukturze żerowisk w otoczeniu (r = 2,5 km) schronień	XX	FV		
			Szanse zachowania gatunku	Stan populacji gatunku i jego siedliska	XX	U1		
Nocek duży <i>Myotis myotis</i> (stanowisko w Pustelni św. Jana)	1324	(kontu r nr 1 na zał. map. nr 2)e	Parametry populacji	Liczebność	XX	U2	U2	Od 2008 roku liczebność nocka dużego w kolonii spadła ze 100 do 17 osobników. Przyczyny takiego stanu populacji są nieznane. W samym siedlisku kolonii oraz w jego najbliższym otoczeniu nie zidentyfikowano żadnych zmian, które można by uznać za czynnik negatywnie wpływający na gatunek. Nocek duży jest średniodystansowym migrantem i jego zimowe schronienia znajdują się nierzadko w dość dużej odległości od letnich. Dlatego trudno jest określić szanse zachowania gatunku w obszarze.
			Parametry siedliska gatunku	Kubatura schronienia dostępna (dogodna) dla nietoperzy	XX	FV		
				Zabezpieczenie przed niepokojeniem nietoperzy	XX	FV		
				Dostępność wlotów dla nietoperzy	XX	FV		
				Ekspozycja wlotów do schronienia	XX	FV		
				Obecność bezpiecznych tras przelotu w kierunku żerowisk	XX	FV		
				Niezmienność warunków mikroklimatycznych	XX	FV		
				Istotne, zauważalne wielkopowierzchniowe zmiany w strukturze żerowisk w otoczeniu (r = 2,5 km) schronień	XX	FV		
Szanse zachowania gatunku	Stan populacji gatunku i jego siedliska	XX	XX					

4. Analiza zagrożeń

SIEDLISKA PRZYRODNICZE

W przypadku siedlisk leśnych (buczyny kwaśne i buczyny żyzne) zagrożenia wiążą się m.in. z gospodarką leśną i mogą przejawiać się: przekształceniem struktury wiekowej drzewostanów, uproszczeniem ich budowy (monotypizacją), zmniejszeniem udziału mikrosiedlisk związanych z rozkładającym się drewnem, obecnością gatunków obcych ekologicznie lub geograficznie (m.in. pinetyzacją) oraz nadmiernym rozluźnieniem zwarcia drzewostanu i zmianą składu gatunkowego runa lub nadmiernym rozwojem warstwy podszytu (rubietyzacja, fruticetyzacja). Z uwagi jednak na areal rębni planowanych w obecnym planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dukla (ok. 18% areалу buczyn), ich rodzaj (w przewadze rębnia IVD z długim okresem odnowienia), zalecenia ochronne zawarte w programie ochrony przyrody oraz wskazania dotyczące modyfikacji gospodarki leśnej zawarte w prognozie oddziaływania PUL na środowisko można założyć że przy prawidłowej realizacji zapisów PUL zagrożenia te nie wpłyną negatywnie na stan siedlisk.

Na gruntach leśnych objętych uproszczonym planem urządzenia lasu nie planuje się obecnie użytkowania rębego. Zagrożenia w tym wypadku wiążą się z cięciami trzebieżowymi, które w przypadku nieprawidłowego ich wykonania mogą doprowadzić do nadmiernego przerzedzenia drzewostanu i zmian w składzie runa. W wypadku realizacji założonych gospodarczych typów drzewostanu może nastąpić lokalne wprowadzenie (jako domieszki) gatunków obcych ekologicznie dla występujących w obszarze siedlisk (modrzewia i świerka).

Obok gospodarki leśnej zagrożenia dla siedlisk przyrodniczych wynikają z działania czynników abiotycznych. Z uwagi na położenie obszaru w pobliżu Przełęczy Dukielskiej drzewostany szczególnie narażone są na działanie silnych wiatrów. Ich efektem są zwykle złomy i wywroty. Drugi istotny czynnik abiotyczny, choć o nieco mniejszym nasileniu, to okiść.

W przypadku trzeciego z siedlisk przyrodniczych występujących w obszarze – jaskiń nie udostępnionych do zwiedzania, zagrożenia mają wyłącznie charakter potencjalny i wiązać się mogą z dewastacją czy próbami pozyskania surowca skalnego. Mogą wynikać też naturalnych osuwisk. pojawiających się na tym terenie.

Dla projektowanego przedmiotu ochrony obszaru – jaworzyn i lasów klonowo-lipowych na stromych stokach i zboczach zagrożenia wiążą się z pozyskiwaniem drzew, co, uwagi na jego specyfikę, spowodować może trwałą degradację. Jaworzynom zagrażają również ruchy masowe na zboczach i zjawiska erozyjne. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Dukla siedlisko chronione jest przez zapisy programu ochrony przyrody, który zaleca wyłączenie go z użytkowania gospodarczego. Poza nimi siedliska nie stwierdzono.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONANA
DPRZEKCA
STRATEGII
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

NIETOPERZE

Wśród głównych zagrożeń dla podkowca małego oraz nocka dużego wymienić należy utratę schronień oraz niekorzystne zmiany w ich otoczeniu. Obydwa gatunki nietoperzy swoje letnie kolonie rozrodcze tworzą na strychach budynków. Samice pojawiają się w kwietniu, a wychowanie młodych trwa do września. Nietoperze są przywiązane do swoich kryjówek i co roku powracają w to samo miejsce. Usytuowanie kolonii na strychach budynków czyni je w pełni zależnymi od ludzi, którzy nie zawsze zdają sobie sprawę z posiadania dodatkowych lokatorów. Różnego rodzaju prace remontowe i konserwacyjne prowadzone na strychach i dachach, mogą nietoperzom uniemożliwić wykorzystywanie kryjówek lub wręcz doprowadzić do ich śmierci. Bardzo często nie wynika to ze złych zamiarów, a jedynie z braku wiedzy na temat biologii i potrzeb środowiskowych nietoperzy. W przypadku kolonii nocka dużego, gromadzące się duże pokłady guana, stają się nierzadko przyczyną celowego pozbywania się nietoperzy ze strychów. W okresie rozrodu nietoperze są bardzo wrażliwe na niepokojenie. Częste wchodzenie na strych, świecenie latarką i hałasowanie powoduje, że opuszczają swoje schronienia, a nadmierny stres często powoduje porzucanie młodych lub poronienia. W obszarze stan zabezpieczenia przed płoszeniem obydwu kolonii podkowca małego jest zadowalający. W przypadku kościoła w Trzcianie, wejście na strych jest bardzo trudne. Dostać się tam można jedynie przez dwa okrągłe okienka strychowe, przy pomocy bardzo długiej drabiny, ustawionej na balkonie. Kolonia zamieszkująca kościół w Tyławie jest zabezpieczona – wejście na wieżę, na której znajdują się drzwi na strych, jest zamknięte na klucz.

Prowadzenie prac remontowych, takich jak wymiana pokrycia dachu czy konserwacja elementów więźby dachowej, może doprowadzić do opuszczenia kolonii, a nawet śmierci nietoperzy (porzucanie młodych). Jeśli zwierzętom tym udało się przeżyć remont, bardzo często nie mogą na zajmowany wcześniej strych powrócić.

W trakcie remontów strychy są uszczelniane, a co za tym idzie likwidowane są wloty dla nietoperzy. Obecność wlotów jest czynnikiem bezwzględnie warunkującym byt tych ssaków na strychu, szczególnie w przypadku podkowca małego. Nietoperze innych gatunków potrafią się przeciskać nawet przez wąskie szczeliny pomiędzy elementami poszycia dachu, natomiast podkowiec musi do schronienia wlecieć. Długoterminowe wykorzystywanie strychów i wież przez gołębie oraz kawki, prowadzi do nagromadzenia się odchodów oraz starych gniazd. Niestety w wielu przypadkach zabezpieczenia przeciwko ptakom uniemożliwiają dostanie się na strych również nietoperzom, a niekiedy stają się śmiertelną pułapką dla zwierząt przebywających w budynku. Bywa, że użycie w tym celu siatki (metalowej lub plastikowej) może spowodować zaplątanie się nietoperza i stać się dla niego śmiertelną pułapką.

Poważnym zagrożeniem jest również stosowanie toksycznych środków konserwacji drewna. Wiele spośród ogólnie dostępnych środków do impregnacji i konserwacji materiałów budowlanych zawiera silnie trujące składniki, szkodliwe również dla ssaków. Jest to szczególnie niebezpieczne dla zwierząt, które mieszkają i wychowują młode w bezpośrednim sąsiedztwie nasączonego nimi drewna. Środki te są przez nietoperze nie tylko wdychane, ale również wcierane przez skórę, kiedy zwierzęta wisząc na strychu lub przeciskając się przez szczeliny, ocierają się o elementy konstrukcyjne dachu. Działanie takich środków może prowadzić do śmierci lub bezpłodności tych ssaków.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

W przypadku obszaru Trzciana przeprowadzenie remontu w niewłaściwym okresie oraz w niewłaściwy sposób zagraża projektowanej do włączenia kolonii podkowca małego – ulokowanej na strychu kościoła w Tylawie. Obecny stan dachu kościoła jest zadowalający, jednak nie pozwala na zabezpieczenie właściwych warunków dla kolonii na przestrzeni 10 lat (dach pokryty jest nietrwałą blachą ocynkowaną, która w wielu miejscach jest już uszkodzona). Z kolei dach kościoła w Trzcianie w 2011 roku przeszedł bezpieczną dla nietoperzy wymianę pokrycia. Obecne poszycie stanowi trwała blacha miedziana na pełnym deskowaniu. Na strychu znajduje się również platforma na guano nietoperzy.

Negatywne oddziaływanie na fizjologię nietoperzy mają stacje bazowe (BTS) systemów łączności bezprzewodowej, ostatnimi laty coraz częściej instalowane np. na wieżach kościelnych. Wytwarzane przez nie promieniowanie ma nie tylko silnie kancerogenne działanie, ale może również powodować problemy z płodnością.

W zasadzie jedynym naturalnym zagrożeniem dla nietoperzy są drapieżniki. W naszej szerokości geograficznej na te latające ssaki polować mogą sowy, kuny (rzadziej inne łasicowate) oraz koty. Potrafią one wyłapywać nietoperze zarówno znajdujące się w kolonii jak i te wylatujące na zewnątrz.

Dla nietoperzy istotne są nie tylko warunki panujące w samym schronieniu, ale również w otoczeniu budynku. A w szczególności, czy jest ono w stanie zapewnić im bezpieczeństwo podczas wylatywania i wlatywania do kolonii oraz (w przypadku pewnych gatunków) również bazę żerowiskową. Nietoperze potrzebują ochrony w postaci drzew i krzewów, wzdłuż których mogą niezauważone dla drapieżników przedostać się na żerowisko. Dodatkowo, ciągi roślinności służą im jako szlaki migracyjne. Na podstawie systemu liniowych elementów krajobrazu tworzą sobie mapy tras przelotu na żerowiska oraz miejsca godów i hibernacji. Duże, stare drzewa i pasma krzewów, to również świetne żerowiska dla podkowców małych. Nowe trendy dotyczące struktury zieleni otaczającej budynki (szczególnie zabytkowe) oraz sposobu ich wyeksponowania, sprawiły że coraz częściej stare kościoły oraz cerkwie pozbawia się okalających je drzew lub krzewów i wyposaża w silne nocne oświetlenie tzw. iluminację. Czasami w następstwie wyciętych drzew sadi się nowe – małe drzewka iglaste – jednak nie są one w stanie zapewnić takich warunków dla kolonii nietoperzy jak dorodne lipy lub dęby. Oprócz wycinki stosuje się również zabiegi ogławiania drzew, niestety są one prowadzone często wbrew zaleceniom (dopuszczalne jest jedynie redukcja max. 30% korony drzewa), w efekcie czego pozostają jedynie pozbawione gałęzi kikuty. Takie drzewa nierzadko później usychają.

W przypadku obszaru, kościół w Trzcianie jest otoczony lasem, a drzewa znajdujące się w jego bezpośrednim otoczeniu są w dobrym stanie. Z kolei drzewa rosnące w otoczeniu kościoła w Tylawie, wymagają przeprowadzenia prac pielęgnacyjnych. Należy usunąć suche konary, które zagrażają zarówno samemu stanowisku jak i ludziom oraz uformować drzewa tak, aby nie stanowiły zagrożenia w przyszłości. Wskazane byłoby również nasadzenie dodatkowych drzew.

Umieszczenie nocnej iluminacji jest coraz częściej spotykanym sposobem eksponowania zabytkowych budynków. Oświetlenie takie powoduje, że nietoperze stają się łatwym celem dla nocnych drapieżników takich jak sowy. Reflektory emitujące silne białe światło, przywabiają znaczne ilości owadów, odciągając je od koron drzew i krzewów. Dlatego nocna iluminacja budynku powoduje również zubożenie bazy żerowiskowej w

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

bezpośrednim otoczeniu kolonii rozrodczych nietoperzy. Jest to szczególnie znaczące w przypadku podkowca małego, który żeruje w zwartym i zacienionym środowisku. Nocna iluminacja oraz brak drzew powoduje, że nietoperze często same opuszczają schronienie, które nie jest w stanie zapewnić im pełnego bezpieczeństwa.

Istotnym zagrożeniem dla populacji nietoperzy jest bezpośrednie niszczenie ich żerowisk (obszary leśne) i tras migracji (liniowe elementy krajobrazu). Odbywa się to poprzez usuwanie szpalerów drzew i śródpolnych zadrzewień oraz wielkoobszarowe wylesienia. Degradacji ulegać może również sama baza żerowiskowa. Dzieje się to w wyniku stosowania licznych środków ochrony roślin przeciw owadom, tzw. insektycydów. Bezkręgowce pod wpływem takich substancji nie zawsze umierają od razu. Po zjedzeniu ich przez nietoperze, toksyny kumulują się w ich organizmach prowadząc do śmierci lub bezpłodności.

Poważne zagrożenie dla nietoperzy stanowią również przeszkody (duże ruchliwe drogi, farmy wiatrowe) usytuowane na ich trasach migracji, żerowiskach lub w ich bliskim sąsiedztwie. Przecięcie korytarza ekologicznego i miejsca żerowania przez duże, ruchliwe drogi prowadzi do fragmentacji siedliska. Pomimo zdolności do lotu wiele gatunków nietoperzy (w tym podkowiec mały i nocek duży) nie jest w stanie takiej bariery bezpiecznie pokonać. W obliczu braku liniowych elementów krajobrazu, ssaki te zmuszone są do lotu bezpośrednio nad ziemią, co w efekcie prowadzi do kolizji z pojazdami. Potencjalnym zagrożeniem jest stworzenie bariery w postaci zbiornika wodnego Dukla, ograniczającego w części doliny Jasiołki możliwość przelotu nietoperzy, głównie podkowca małego, między obszarem Trzciana a masywem Cergowej. Brak znajomości lokalizacji miejsc zimowania oraz dokładnego przebiegu tras przelotu nietoperzy z letnich schronień do prawdopodobnych zimowisk jak również brak informacji o planowanym zagospodarowaniu otoczenia przyszłego zbiornika nie pozwala na pełne opisanie jego wpływu na przedmioty ochrony w obszarze. Obecna wiedza pozwala stwierdzić, że wpływ ten będzie prawdopodobnie nieznaczący, głównie ze względu na możliwość dokonywania przelotów przez dolinę Jasiołki zarówno powyżej jak i poniżej planowanego zbiornika.

Jaskinie wykorzystywane zimą przez podkowce małe z obszaru Trzciana, znajdują się na górze Cergowa. Nietoperze zarówno z kościoła w Trzcianie jak i Tylawie, udając się na miejsce zimowania, napotykać na przeszkodę w postaci drogi krajowej nr 9. Na tą samą przeszkodę trafiają udające się na żerowisko podkowce małe z kościoła w Tylawie. Nietoperze z tej kolonii mogą żerować zarówno na obszarze Trzciana jak i w lasach znajdujących się po drugiej stronie rzeki Jasiołka. W tym drugim przypadku, zagrożeniem dla nietoperzy udających się na żerowisko jest właśnie droga krajowa nr 9. W przypadku planowania budowy drogi ekspresowa S-19, niezbędnym będzie uwzględnienie tras migracyjnych nietoperzy oraz specjalnych przelotów nad drogą.

Umieszczenie elektrowni wiatrowych w miejscach wzmożonej aktywności nietoperzy (na trasach migracji i żerowiskach) stanowi istotne zagrożenie dla ich populacji. Ssaki te stają się nie tylko ofiarami kolizji ze skrzydłami turbiny. Jak dowodzą najnowsze badania, najczęstszą przyczyną śmiertelności nietoperzy na farmach wiatrowych jest barotrauma. Zwierzęta lecące w pobliżu skrzydła turbiny, dostają się w strefę podciśnienia i umierają w wyniku rozerwania płuc.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

W okresie zimowym nietoperze zmieniają rodzaj kryjówek na takie, które zapewniają im warunki odpowiednie do zapadnięcia w stan hibernacji. W tym krytycznym dla nich czasie, ze względu na brak pokarmu jakim są owady, zmuszone są do spowolnienia swoich czynności życiowych i zapadnięcia w odrętwienie. Taki stan umożliwia przetrwanie zimy jedynie przy pomocy zgromadzonego pod skórą zapasu tłuszczu. Podziemia takie jak jaskinie, sztolnie, bunkry czy dobrze izolowane piwnice stwarzają stanowią nie tylko potencjalnie bezpieczną kryjówkę. Ich niska (kilka °C) i stabilna temperatura oraz wysoka wilgotność stwarzają idealne warunki dla hibernujących nietoperzy. Ssaki te w stanie odrętwienia zużywają bardzo mało energii, dlatego znaczna część zgromadzonego zapasu tłuszczu przeznaczona jest na spontaniczne wybudzenia. Nietoperze mogą się wtedy napić, zaspokoić potrzeby fizjologiczne, zmienić kryjówkę lub nawet odbyć gody. Niestety każde dodatkowe wybudzenie w tym krytycznym dla nich okresie, stanowi nadprogramowe straty energii. W obliczu sezonowego braku pokarmu, przedwczesne zużycie tkanki tłuszczowej skazuje nietoperza na głodową śmierć. Dlatego właśnie niezwykle groźnym zagrożeniem dla tych ssaków jest nadmierna penetracja obiektów podziemnych w okresie zimowym. Nietoperze są bardzo wrażliwe nawet na niewielkie zmiany temperatury, spowodowane przebywaniem ludzi bądź światłem latarek. Takie wybudzenie pomimo tego, że inicjowane jest bardzo szybko trwa jednak dość długo (nawet do dwóch godzin). Brak możliwości szybkiego reagowania na zagrożenie powoduje, że hibernujące nietoperze padają często ofiarą sadystów i wandalii.

Lp	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne
Siedliska przyrodnicze				
1.	8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	Miejsca występowania (zgodnie z zał. map nr 1)	-	G05.04 Wandalizm (składowanie śmieci). K01.01 Erozja, L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko (ruchy masowe zboczy mogą spowodować zmniejszenie kubatury jaskiń lub ich całkowite zawalenie się).
2.	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	Areal siedliska (zgodnie z zał. map nr 1)	I02 Problematyczne gatunki rodzime (obecność w drzewostanie sosny i innych gatunków obcych dla siedliska – pinetyzacja); K01.01 Erozja, L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko (naturalne procesy masowe na zboczach; ich nasilenie może spowodować miejscowe zniszczenie istniejących płatów). L10 Inne naturalne katastrofy (czynniki abiotyczne powodujące szkody w drzewostanie – silne wiatry, okiść, przymrozki).	B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) - wprowadzanie gatunków obcych siedliskowo, pinetyzacja B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (zubażanie ekosystemu w mikrosiedliska gatunków związanych z obumierającymi drzewami i rozkładającym się drewnem); B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew (nadmierne przerzedzanie zwarcia drzewostanów skutkować może przekształcaniem innych warstw lasu, zaburzeniem struktury runa, odsłanianiem podatnej na erozję gleby, w efekcie pojawieniem się zniekształceń m.in. rubietyzacji, fruticetyzacji, neofityzacji); B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania;

Lp	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne
				<p>B07 Inne rodzaje praktyk leśnych (zbyt krótkie okresy odnowienia skutkujące uproszczeniem struktury wiekowej drzewostanów)</p> <p>J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (niedobór obumierających drzew i martwego drewna skutkuje niedostatkami mikrosiedlisk gatunków związanych z tego typu siedliskami).</p>
3.	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	Areal siedliska (zgodnie z zał. map nr 1)	<p>B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (zubożenie ekosystemu w mikrosiedliska gatunków związanych z obumierającymi drzewami i rozkładającym się drewnem) - zagrożenie istniejące poza gruntami PGL LP;</p> <p>B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew (nadmierne przerzedzanie zwarcia drzewostanów skutkować może przekształcaniem innych warstw lasu, zaburzeniem struktury runa, odsłanianiem podatnej na erozję gleby, w efekcie pojawieniem się zniekształceń m.in. rubietyzacji, fruticetyzacji, neofityzacji) - zagrożenie istniejące poza gruntami PGL LP;</p> <p>I02 Problematiczne gatunki rodzime (obecność w drzewostanie sosny i innych gatunków obcych dla siedliska);</p> <p>K01.01 Erozja, L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko (naturalne procesy masowe na zboczach; ich nasilenie może spowodować miejscowe zniszczenie istniejących płatów).</p> <p>L10 Inne naturalne katastrofy (czynniki abiotyczne powodujące szkody w drzewostanie – silne wiatry, okiść, przymrozki)</p>	<p>B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) - wprowadzanie gatunków obcych siedliskowo, pinetyzacja.</p> <p>B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (zubożenie ekosystemu w mikrosiedliska gatunków związanych z obumierającymi drzewami i rozkładającym się drewnem);</p> <p>B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew (nadmierne przerzedzanie zwarcia drzewostanów skutkować może przekształcaniem innych warstw lasu, zaburzeniem struktury runa, odsłanianiem podatnej na erozję gleby, w efekcie pojawieniem się zniekształceń m.in. rubietyzacji, fruticetyzacji, neofityzacji);</p> <p>B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania;</p> <p>C01.04.01 Kopalnie odkrywkowe (w przypadku rozpoczęcia eksploatacji złóż „Iwla” może dojść do nieznacznego uszczuplenia arealu siedliska)</p> <p>B07 Inne rodzaje praktyk leśnych (zbyt krótkie okresy odnowienia skutkujące uproszczeniem struktury wiekowej drzewostanów).</p> <p>J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (niedobór obumierających drzew i martwego drewna skutkuje niedostatkami mikrosiedlisk gatunków związanych z tego typu siedliskami).</p>
4.	9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i	Areal siedliska (zgodnie z zał. map nr 1)	<p>K01.01 Erozja, L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko. (naturalne procesy masowe na zboczach stanowią stały element naturalnej dynamiki jaworzyn, jednak ich nasilenie może spowodować także miejscowe zniszczenie istniejących płatów).</p>	<p>B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew (pozyskanie drewna w obrębie jaworzyn może doprowadzić do zniszczenia siedliska).</p>

Lp	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne
	zbozjach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)			
Gatunki zwierząt				
5.	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Kościół przy Pustelni św. Jana w Trzcianie (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	-	E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc. (instalacja na kościele stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej, uszczelnianie strychów - likwidacja wlotów). G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (płoszenie nietoperzy tj. przebywanie na strychu, oświetlanie nietoperzy).
6.	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Bezpośrednie otoczenie kościoła przy Pustelni św. Jana w Trzcianie (kontur nr 2 na zał. map. nr 2)		B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania (utrata tras migracji na żerowisko oraz brak bezpiecznego wylotu – wycinka drzew znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie kolonii, która spowoduje utratę ciągłości zadrzewień łączących kolonię ze zwartym obszarem leśnym, nadmierne przycinanie drzew w bezpośrednim otoczeniu kolonii). G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (utrata tras migracji na żerowisko oraz brak bezpiecznego wylotu – zainstalowanie zewnętrznego oświetlenia budynku, które będzie oświetlało wloty dla nietoperzy oraz najbliższe elementy zieleni stanowiące ich trasę migracji na żerowisko).
7.	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Obszary leśne - żerowisko (kontur nr 3 na zał. map. nr 2)		A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) (zubożenie bazy pokarmowej na skutek stosowania insektycydów). B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania (utrata żerowiska na skutek wielkoobszarowych wylesień, fragmentacji obszarów leśnych).
8.	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus</i>	Trasy migracji na zimowisko	D01.02 Drogi ,autostrady (konieczność przekraczania ruchliwej drogi krajowej nr 9 w trakcie migracji na zimowisko grozi kolizją z pojazdami samochodowymi).	A10.01 Usuwanie żywoptotów i zagajników lub roślinności karłowatej (utrata tras migracji na żerowisko – niszczenie liniowych elementów krajobrazu np. żywoptotów, szpalerów

Lp	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne
	<i>hipposideros</i>	oraz zapewniające spójność sieci obszarów Natura 2000 (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)		drzew, pasm roślinności drzewiastej i krzewiastej). B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania (utrata żerowiska oraz tras migracji na zimowisko – wielkoobszarowe wylesienia, fragmentacja obszarów leśnych). D01.02 Drogi, autostrady (konieczność przekraczania ruchliwej drogi S19 w trakcie migracji na zimowisko).
9.	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Kościół w Tylawie (kontur nr 5 na zał. map. nr 2)	E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc. (Prace remontowe dachu i strychu prowadzone w okresie rozrodu nietoperzy tj. od 15.04. do 15.09.).	E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc. (instalacja na kościele stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej, uszczelnianie strychów - likwidacja wlotów). G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (płoszenie nietoperzy tj. przebywanie na strychu, oświetlanie nietoperzy).
10.	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Bezpośrednie otoczenie kościoła w Tylawie (kontur nr 6 na zał. map. nr 2)		A10.01 Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej (utrata tras migracji na żerowisko oraz brak bezpiecznego wylotu - wycinka lub nadmierne przycinanie drzew w bezpośrednim otoczeniu kolonii). G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (brak bezpiecznego wylotu - zainstalowanie intensywnego zewnętrznego oświetlenia budynku).
11.	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Zadrzewienia wokół cmentarza - trasa przelotu na żerowisko; kontur nr 7 na zał. map. nr 2)		A10.01 Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej (usuwanie żywopłotów, szpalerów drzew, pasm roślinności drzewiastej i krzewiastej itp. powoduje utratę tras migracji na żerowisko).
12.	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Zadrzewienia przy drodze gminnej, ciągi roślinności na	D01.02 Drogi, autostrady (konieczność przekraczania ruchliwej drogi krajowej nr 9 w trakcie migracji na zimowisko grozi kolizją z pojazdami samochodowymi).	A10.01 Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej (usuwanie żywopłotów, szpalerów drzew, pasm roślinności drzewiastej i krzewiastej itp. powoduje utratę tras migracji na żerowisko).

Lp	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne
		granicy działek ew. - trasy przelotu na żerowisko (kontur nr 8 na zał. map. nr 2)		D01.02 Drogi, autostrady (konieczność przekraczania drogi ekspresowej S19 w trakcie migracji na zimowisko).
13.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Kościół przy Pustelni św. Jana w Trzcianie (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	-	E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc. (instalacja na kościele stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej, uszczelnianie strychów - likwidacja wlotów). G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (płoszenie nietoperzy tj. przebywanie na strychu, oświetlanie nietoperzy).
14.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Bezpośrednie otoczenie kościoła przy Pustelni św. Jana w Trzcianie (kontur nr 2 na zał. map. nr 2)		B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania (utrata tras migracji na żerowisko oraz brak bezpiecznego wylotu - wycinka lub nadmierne przycinanie drzew w bezpośrednim otoczeniu kolonii). G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (utrata tras migracji na żerowisko oraz brak bezpiecznego wylotu – zainstalowanie zewnętrznego oświetlenia budynku, które będzie oświetlało wloty dla nietoperzy oraz najbliższe elementy zieleni stanowiące ich trasę migracji na żerowisko).
15.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Obszary leśne - żerowisko (kontur nr 3 na zał. map. nr 2)		A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) (zubożenie bazy pokarmowej na skutek stosowania insektycydów). B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania (utrata żerowiska na skutek wielkoobszarowych wylesień, fragmentacji obszarów leśnych).

5. Cele działań ochronnych

SIEDLISKA PRZYRODNICZE

W zakresie leśnych siedlisk przyrodniczych celem działań ochronnych jest przywrócenie właściwego stanu ochrony (FV). Najważniejszymi siedliskami przyrodniczymi w obszarze są buczyny – zarówno buczyny żyzne reprezentowane przez zespół żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum* jak i buczyny kwaśne występujące tu jako kwaśna buczyna górską *Luzulo luzuloidis-Fagetum*.

Kluczowymi parametrami decydującymi o ich stanie jest wiek drzewostanu (udział starodrzewu), skład gatunkowy oraz udział martwego drewna, w tym grubowymiarowego. Z uwagi iż elementy te są często przekształcone w lasach użytkowanych gospodarczo, celem działań ochronnych będzie przywrócenie siedliska do stanu właściwego (FV). Można to osiągnąć poprzez modyfikację działań z zakresu gospodarki leśnej, która pozwoli odpowiednio rozbudować strukturę wiekową, przestrzennie zróżnicować drzewostan oraz zwiększyć udział drzew starych (w wieku >100 lat), obumierających i martwego drewna. Proces ten można wspomagać także przez trwałe lub czasowe wyłączenie z użytkowania najlepiej zachowanych fragmentów starodrzewów.

W przypadku trzeciego siedliska będącego przedmiotem ochrony obszaru – jaskiń nieudostępionych do zwiedzania – celem działań ochronnych jest utrzymanie aktualnego stanu. Z uwagi na specyfikę siedliska sprowadzają się one do ochrony biernej.

Siedlisko przyrodnicze projektowane jako przedmiot ochrony w obszarze – jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach – wymaga zachowania swojej specyfiki, silnie uwarunkowanej siedliskowo. Celem działań ochronnych jest tu utrzymanie właściwego stanu ochrony. Z uwagi na specyfikę tego siedliska, najodpowiedniejszą formą jest ochrona bierna.

NIETOPERZE

Dla kolonii podkowca małego i nocka dużego w Trzcianie podstawowym celem działań ochronnych jest utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska. Dla stanowiska podkowca małego w kościele w Tylawie niezbędne będzie przywrócenie właściwego stanu ochrony kolonii rozrodznej oraz tras migracji. Dach kościoła jest w stanie zadowalającym, jednak nie jest w stanie zapewnić właściwych warunków mikroklimatycznych jak i zabezpieczyć kolonii na przestrzeni 10 lat. Osiągnięcie właściwego stanu ochrony wymagało będzie wykonania remontu dachu budynku. Remont taki będzie musiał być prowadzony w okresie pozarodczym nietoperzy pod nadzorem przyrodniczym.

W przypadku tras migracji dla podkowców małych z Tylawy działania mające na celu przywrócenie właściwego stanu ochrony, będą wymagały zabezpieczenia przelotu nietoperzy przez drogę krajową nr 9 oraz wykonania bezpiecznej trasy migracji wzdłuż gminnej drogi. Zabezpieczenie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

przelotu dla nietoperzy będzie polegało na zamontowaniu ekranów osłaniających przelot pod mostem oraz wykonanie bramki przelotowej nad drogą. Z kolei wykonanie bezpiecznej trasy migracji będzie wymagało nasadzenia szpalerów drzew wzdłuż drogi.

Pozostałe działania ochronne nakierowane są na zabezpieczenie siedlisk kolonii nietoperzy. Będzie to przede wszystkim zabezpieczenie kolonii podkowca małego w Tylawie przed gromadzącym się guanem nietoperzy. Na strychu powinna powstać specjalna platforma, która będzie odciążała strop budynku oraz ułatwiała sprzątanie nieczystości. Na strychu kościoła w Trzcianie znajduje się już platforma na guano nietoperzy. Obydwie platformy powinny być regularnie sprzątane oraz konserwowane.

W obydwu koloniach ponadto należy zabezpieczyć i oznakować wloty dla nietoperzy. Oznakować należy również same kolonie. Dla prawidłowego funkcjonowania populacji nietoperzy w obszarze Trzciana trzeba utrzymać we właściwym stanie trasy migracji oraz żerowiska dla nietoperzy.

Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	FV	Uaktualnienie SDF obszaru Natura 2000	-
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	FV	Rozbudowanie struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów, utrzymanie ilości martwego drewna, w tym grubowymiarowego, na poziomie nie mniejszym niż 20m ³ /ha średnio na ha, w tym 6 kłód >3m długości >50cm grubości/ha, co najmniej na ¼ pow. siedliska przyrodniczego,, ograniczenie udziału obcych ekologicznie gatunków drzew.	-
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	FV	Rozbudowanie struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów, utrzymanie ilości martwego drewna, w tym grubowymiarowego, na poziomie nie mniejszym niż 20m ³ /ha średnio na ha, w tym 6 kłód >3m długości >50cm grubości/ha, co najmniej na ¼ pow. siedliska przyrodniczego, ograniczenie udziału obcych ekologicznie gatunków drzew.	-
9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	FV	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.	-
1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	U1	Utrzymanie zabezpieczenia kolonii letniej w Trzcianie przed degradacją i niekontrolowaną penetracją ludzką. Osiągnięcie właściwego stanu ochrony na wszystkich zinwentaryzowanych stanowiskach. Przywrócenie i utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych oraz bazy żerowiskowej.	Drugi rok obowiązywania planu
1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	U2	Utrzymanie zabezpieczenia i właściwego stanu ochrony siedliska kolonii letniej w Trzcianie. Utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych oraz bazy żerowiskowej.	Drugi rok obowiązywania planu

Moduł C

6. Ustalenie działań ochronnych

SIEDLISKA PRZYRODNICZE

W zakresie leśnych siedlisk przyrodniczych głównym sposobem ich ochrony będzie dostosowanie gospodarki leśnej do ich potrzeb. Modyfikacja gospodarki leśnej dotyczyć będzie dwóch siedlisk przyrodniczych z puli trzech wymienionych w SDF-ie jako przedmioty ochrony: kwaśnych buczyn (kod 9110) oraz żyznych buczyn (kod 9130). Żadnych zabiegów ochrony czynnej, jak również modyfikacji prowadzonej na terenie obszaru działalności gospodarczej nie wymaga trzecie siedlisko przyrodnicze ujęte w SDF-ie – jaskinie nieudostępnione do zwiedzania (kod 8310). W tym przypadku optymalną formą ochrony jest ochrona bierna.

Ochrona bierna również jest właściwa do zachowania kolejnego wyróżnionego w obszarze siedliska przyrodniczego, projektowanego jako przedmiot ochrony – jaworzyn i lasów klonowo-lipowych na stromych stokach i zboczach (kod 9180 – siedlisko priorytetowe). Są to zwykle niewielkie powierzchnie, położone w trudno dostępnym terenie, bardzo cenne pod względem przyrodniczym i wrażliwe na zmiany. Jakakolwiek ingerencja w jego strukturę może istotnie pogorszyć jego stan, z tego względu zaleca się wyłączenie płatów siedliska z jakiegokolwiek działalności gospodarczej. Ograniczenie gospodarki leśnej lub jej całkowite zaniechanie pożądane jest również w bezpośrednim otoczeniu siedliska (w odległości 30-50 m od płatu siedliska) – zabezpieczy to właściwy dla jaworzyn wilgotny mikroklimat.

Modyfikacja gospodarki leśnej w obrębie buczyn (żyzne buczyny – kod 9130) będzie wiązała się głównie z pozostawianiem do naturalnej śmierci większych zasobów drzewostanu. Obecnie w cięciu uprzątającym usuwa się niemal całą warstwę drzew z drzewostanu głównego, pozostawiając jedynie pojedyncze drzewa lub biogrupy. Z uwagi, iż wskaźniki stosowane do oceny stanu leśnych siedlisk przyrodniczych wymagają rozbudowanej struktury wiekowej (w tym udziału starodrzewów) oraz znaczącego udziału martwego drewna w ekosystemie, w tym drewna grubowymiarowego (obecnie definiowanego jako kłody o wymiarach >3 m długości i >50 cm grubości), najlepszym sposobem uzyskania właściwego stanu siedliska jest pozostawianie do naturalnej śmierci i całkowitego rozkładu większej ilości drzew (pojedynczych, w tym złomów i wykrotów, biogrup, kęp o wielkości kilkunastu, kilkudziesięciu arów lub większych fragmentów drzewostanów; należy preferować drzewa najstarsze lub grupy/kępy z udziałem takich drzew; pozostawione drzewa powinny reprezentować gatunki właściwe dla siedliska). Zabieg taki docelowo pozwoli na uzyskanie odpowiedniej ilości martwego drewna, w tym grubowymiarowego, które powinno zostać do naturalnego rozkładu oraz starych, dziuplastych, próchniejących drzew, które zapewnią ciągłość jego dostaw oraz obecność drzew o różnym etapie zamierania i rozkładu.

Zalecanym typem rębni w użytkowaniu buczyn są rębnie złożone, w szczególności stopniowa gniazdowa udoskonalona (IVD), która umożliwia

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONANA
DPRZEKĄ
OPRACOWAŁA
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

różne rodzaje cięć dostosowane do specyfiki drzewostanu i potrzeb odnowienia (z długim i bardzo długim okresem odnowienia – około 40 lat). Przy jej stosowaniu należy dążyć do maksymalnego rozbudowania struktury wiekowej i przestrzennej. Płaty odnowienia powinny przeplatać się z płatami starszego drzewostanu i starodrzewu. W jedlinach należy dążyć (w ramach rębni IVD) do uzyskania struktury przerębowej, która docelowo winna być użytkowana przy pomocy rębni przerębowej (V). W drzewostanach jodłowych wykazujących obecnie strukturę przerębową, należy planować ich użytkowanie przy pomocy rębni V. W razie potrzeby (szczególnie w przypadku drzewostanów wymagających przebudowy lub wprowadzenia nowego gatunku) można zastosować inne rodzaje rębni (w szczególności rębnię częściową gniazdową IID lub gniazdową częściową IIIB), jednak powinny być one tak dobrane by umożliwiały spełnienie założonego celu – uzyskania drzewostanu o rozbudowanej strukturze wiekowej i składzie gatunkowym dostosowanym do specyfiki siedliska przyrodniczego. Z tego względu również przy stosowaniu rębni częściowych i gniazdowych należy stosować długi i bardzo długi okres odnowienia – ok. 40 lat. Bez użytkowania należy pozostawić strome, trudno dostępne stoki, szczególnie tam gdzie istnieje duże ryzyko osuwisk oraz doliny potoków (przy potokach – zarówno stałych jak i okresowych zaleca się pozostawić bez użytkowania pas o szerokości co najmniej 40-60 m, czyli po 20-30 m w każdą stronę od brzegu potoku) wraz z obszarami źródłiskowymi. Wskazane jest również ograniczenie lub pozostawienie bez użytkowania suchych jarów oraz specyficznych postaci buczyn – rzadkich, o wysokiej wartości przyrodniczej, w przypadku których prace związane ze ścinką drzew, bądź też zmiana mikroklimatu mogą spowodować się wycofanie się typowych roślin runa, a tym samym ich zniekształcenie (podzespół czosnkowy żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum allietosum*, podzespół miesięcznicowy żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum*).

Wiek rębności w przypadku głównych gatunków lasotwórczych buczyn (docelowych – Bk, Jd) budujących lasy obszaru nie powinien być niższy niż 120 lat. Z uwagi iż o stanie siedliska leśnego decyduje również obecność odnowienia naturalnego, należy je preferować w trakcie gospodarki leśnej i wykorzystywać w możliwie największym stopniu. Z tego względu przy określaniu wieku dojrzałości rębnej, planowaniu rozmiaru pozyskania oraz liczby nawrotów cięć należy brać pod uwagę potrzeby młodego pokolenia i tak planować zabiegi by nie było konieczne stosowanie odnowienia sztucznego.

Ze składu gatunkowego upraw wprowadzanych na grunty leśne obejmujące siedliska przyrodnicze, należy całkowicie wyeliminować gatunki obce ekologicznie (sosna, modrzew, świerk – dotyczy głównie lasów poza zarządem PGL). Skład gatunkowy upraw powinien odpowiadać potrzebom siedliska przyrodniczego. W przypadku konieczności zastosowania gatunków osłonowych zaleca się preferowanie rodzimych gatunków liściastych (np. Brz, Ol, Iwa).

Gatunki obce ekologicznie i geograficznie trzeba sukcesywnie usuwać ze składu gatunkowego siedlisk leśnych. W warunkach obszaru dotyczy to głównie sosny pospolitej *Pinus sylvestris* i modrzewia europejskiego *Larix europaea*, a w mniejszym stopniu także świerka pospolitego *Picea abies*, który powinien stanowić tu co najwyżej niewielką biocenotyczną domieszkę. Gatunki neofityczne występują jako domieszki, nie przekraczając 5% udziału. Należą tu głównie: dąb czerwony *Quercus rubra* oraz sosna wejmutka *Pinus strobus*, sporadycznie także daglezja zielona *Pseudotsuga taxifolia* i robinia akacjowa *Robinia pseudoaccacia*.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WYKONAWCA
DIREKCJA
OGRODZENIA
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

W planowaniu hodowlanym należy stosować tzw. przyrodnicze typy drzewostanu (PTD), które obrazują właściwe dla danego siedliska składy gatunkowe. Przy wyborze konkretnego składu trzeba skierować się specyfiką i lokalnym zróżnicowaniem leśnych siedlisk przyrodniczych oraz warunkami siedliskowymi (typem siedliskowym lasu – TSL). W partiach o korzystniejszym uwilgotnieniu zaleca się preferowanie składów z wyższym udziałem jodły, na pozostałych – z wyższym udziałem buka, jednak każdorazowo należy brać pod uwagę specyfikę siedliska i naturalne tendencje sukcesyjne występujące w danym płacie. Z uwagi na położenie buczyn w piętrze pogórza i ich charakter przejściowy między typowymi postaciami buczyny karpackiej a grądem subkontynentalnym powinno się w składach gatunkowych i sposobie prowadzenia gospodarki leśnej, szczególnie w niższych położeniach, uwzględnić udział grabu.

Planowanie hodowlane powinno dotyczyć siedlisk przyrodniczych, dlatego należy dążyć do tego by granice wyłączeń leśnych w miarę możliwości były oparte o granice płatów siedlisk przyrodniczych. W wypadku, jeśli jest to niemożliwe (np. z uwagi na niewielką powierzchnię lub złożoną mozaikę płatów należących do różnych siedlisk), przy prowadzeniu gospodarki leśnej należy mieć na uwadze zróżnicowanie i układ siedlisk przyrodniczych występujących w wyłączeniu.

Zestawienie docelowych składów gatunkowych (PTD) dla siedlisk przyrodniczych wyróżnionych w obszarze Natura 2000 PLH180018 Trzciana

Kod siedliska	PTD	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu [%]*
9130-3	Bk	Bk 75-100, Jd, Jw, Js i inne 0-25
	Jd-Bk	Bk 50-75, Jd 25-50, Jw, Kl, Lp, Bst, Wz, Gb i inne 0-25
	Bk-Jd	Jd 50-75, Bk 25-50, Jw, Kl, Lp, Bst, Wz, Gb i inne 0-25
	Jd	Jd 75-100, Bk, Jw i inne 0-25
	Gb-Bk	Bk 50-70, Gb 10-30, Jd, Jw i inne 0-20
	Jw-Bk	Bk 50-70, Jw 10-30, Bst, Lp, Gb, Jd, Js i inne 0-20
9110	Bk	Bk 80-100, Jd, Jw i inne 0-20
	Jd-Bk	Bk 50-80, Jd 10-30, Jw i inne 0-20
	Bk-Jd	Jd 50-80, Bk 10-30, Jw i inne 0-20
	Jd	Jd 80-100, Bk, Jw, Js i inne 0-20
9180b	Bk-Jw	Jw 50-80, Bk 10-30, Bst, Js, Jd i inne 0-20
	Jw	Jw 80-100, Bk, Bst, Js, Jd i inne 0-20

*w razie uzasadnionej potrzeby składy gatunkowe można zmodyfikować lub uzupełnić o nowe, w tym zapisane w obowiązującym PUL, o ile zmiana uwzględniać będzie specyfikę siedliska przyrodniczego w obszarze i nie kolidować z celami ochrony.

W trakcie prowadzenia gospodarki leśnej należy również dbać o stan i skład runa leśnego, gdyż jest to kolejny element wpływający na ocenę stanu ochrony siedliska przyrodniczego. W związku z tym trzeba możliwie ograniczyć antropopresję na kompleks leśny przez: właściwe

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

zabezpieczenie wjazdu na istniejące drogi leśne oraz ich zmodernizowanie (należyte zabezpieczenie, budowę lub udrożnienie przepustów itp.), walkę z nielegalnym poruszaniem się po lesie pojazdami zmechanizowanymi, wykorzystywanie sieci stałych szlaków zrywkowych oraz preferowanie pozyskania surowca drzewnego w sezonie zimowym przy pokrywie śnieżnej.

Powyższe wytyczne powinny być uwzględnione w przyszłych planach urządzenia lasu dla nadleśnictwa Dukla. W przypadku uproszczonych planów urządzenia lasu należy zadbać by zapisy pozwalały uzyskać – w przypadku płatów o niewłaściwym składzie gatunkowym – lub utrzymać, właściwy skład gatunkowy drzewostanu dostosowany do siedliska. Niezbędne jest także stosowanie rębni złożonych z długim i bardzo długim, około 40-letnim okresem odnowienia. Pozostałe wskazania warunkujące właściwy stan siedlisk dla gruntów nie będących własnością Skarbu Państwa mają charakter dodatkowy (nieobligatoryjny).

NIETOPERZE

Dla stanowiska podkowca małego i nocka dużego w kościele przy pustelni św. Jana w Trzcianie głównym zadaniem w zakresie czynnej ochrony jest utrzymanie właściwego stanu stanowiska zajmowanego przez kolonię. Będzie to polegało na sprzątaniu gromadzącego się guano oraz okresowej konserwacji platformy na guano. Niezbędne jest również zabezpieczenie i oznakowanie wlotów dla nietoperzy oraz oznakowanie samego stanowiska. Na strychu kościoła od 2006 roku znajduje się platforma na guano, a w 2011 roku został przeprowadzony bezpieczny dla nietoperzy remont dachu.

W przypadku stanowiska podkowca małego w kościele w Tylawie zabezpieczenie schronienia kolonii polegać będzie przede wszystkim na bezpiecznym dla nietoperzy remoncie dachu, ograniczeniu konfliktów z gospodarzem budynku, zapewnieniu bezpiecznego dla nietoperzy otoczenia budynku oraz bezpiecznych tras migracji.

Obecny stan dachu kościoła jest zadowalający, jednak nie pozwala na zabezpieczenie właściwych warunków kolonii na przestrzeni 10 lat, ponieważ pokryty jest mało trwałą blachą ocynkowaną. Remont powinien być przeprowadzony w okresie pozarozrodczym (październik-marzec) oraz z zastosowaniem bezpiecznych dla ssaków środków konserwacji drewna. Pokrycie dachu trwałą (miedzianą lub tytanową) blachą oraz pełne deskowanie dachu, zapewni nietoperzom zarówno trwałe zabezpieczenie dostępnej kubatury schronienia jak i odpowiedni mikroklimat. Poza samym pokryciem dachu niezbędne jest zabezpieczenie i oznakowanie wlotów dla nietoperzy oraz oznakowanie samego stanowiska.

W celu ograniczenia konfliktów z gospodarzem budynku zajmowanego przez nietoperze, niezbędne będzie zabezpieczenie kościoła w Tylawie przed negatywnym oddziaływaniem gromadzącego się guano. Zabezpieczenie takie polega na zainstalowaniu na strychu specjalnej platformy, która gromadzi guano i odciąża strop budynku. Platforma taka jest pokryta specjalną paroprzepuszczalną folią, która dodatkowo izoluje i ułatwia sprzątanie odchodów. Folia taka będzie okresowo wymieniana, a strych sprzątany w okresie jesiennym (po opuszczeniu kolonii przez nietoperze). Dodatkowo obiekt powinien posiadać specjalną konstrukcję, która umożliwi wciągnięcie na strych rury odkurzacza, co niewątpliwie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

ułatwi sprzątanie.

Zapewnienie bezpiecznego dla nietoperzy otoczenia kolonii ma polegać na wykonaniu specjalnego projektu zagospodarowania zieleni wokół kolonii. Projekt umożliwi prowadzenie bezpiecznych dla nietoperzy oraz dla samych budowli prac pielęgnacyjnych, wycinek oraz nasadzeń drzew i krzewów. Zieleń wokół obiektu wymaga również przeprowadzenia dodatkowych nasadzeń w celu uzupełnienia istniejących luk w korytarzu ekologicznym.

Działania mające na celu zapewnienie odpowiednich tras migracji dla podkowców małych, będą wymagały zabezpieczenia przelotu nietoperzy przez drogę krajową nr 9 oraz wykonania nowego korytarza ekologicznego wzdłuż gminnej drogi. Zabezpieczenie przelotu dla nietoperzy będzie polegało na zamontowaniu ekranów osłaniających przelot pod mostem oraz wykonanie bramki przelotowej nad drogą. Z kolei wykonanie korytarza ekologicznego będzie wymagało nasadzenia szpalerów drzew wzdłuż gminnej drogi. Istotne jest również utrzymanie pozostałych, wyznaczonych tras migracyjnych.

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Wszystkie przedmioty ochrony	Nr	Działania związane z ochroną czynną				
	A1	Działania informacyjne	Oznakowanie granic obszaru tablicami informacyjnymi. Ich doraźna wymiana lub konserwacja.	Na granicy, przy drogach prowadzących do obszaru	Oznakowanie – 1-3 rok obowiązywania planu, utrzymanie – przez pozostały okres obowiązywania planu	1,0 x 10 szt. =10
8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
	B1	Weryfikacja SDF	Weryfikacja SDF obszaru – wykreślenie z listy przedmiotów ochrony obszaru	-	Pierwszy rok obowiązywania Planu	W ramach działalności własnej

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	B1	Stosowanie w gospodarce leśnej tzw. przyrodniczych typów drzewostanu (PTD), które obrazują optymalny skład gatunkowy drzewostanu dla danego siedliska	Dla gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Dukła PTD, w kształcie zbliżonym do przedstawionego w niniejszym dokumencie, wprowadza prognoza oddziaływania na środowisko PUL wykonana w 2010 roku. Nie ma więc obecnie konieczności modyfikacji zapisów dotyczących tego aspektu gospodarki leśnej. Na gruntach leśnych nie stanowiących własności Skarbu Państwa, PTD należy wprowadzić w kolejnej rewizji UPUL w oparciu o dane zebrane w ramach niniejszego PZO.	Areał siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	Na gruntach SP w zarządzie Nadleśnictwa Dukła TD należy wprowadzić w 2017 roku, w kolejnej rewizji PUL. Na gruntach nie stanowiących własności SP w 2015 roku, w kolejnej rewizji UPUL.	W ramach działalności własnej	RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo Dukła; Starostwo Powiatowe w Krośnie
	B2	Usuwanie gatunków obcych siedliskowo	Stopniowe usuwanie obcych siedliskowo gatunków drzew, głównie sosny i modrzewia, w ramach cięć pielęgnacyjnych i rębnych (docelowo modrzew powinien mieć charakter co najwyżej niewielkiej domieszki).	Areał siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	Sukcesywnie zgodnie z zapisami PUL. W przypadku UPUL odpowiednie zapisy obowiązujące właścicieli/zarządcy do tego działania należy wprowadzić w kolejnej rewizji planów.	W ramach działalności własnej	RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo Dukła; Starostwo Powiatowe w Krośnie
	B3	Prowadzenie gospodarki leśnej z uwzględnieniem	Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego należy prowadzić gospodarkę leśną wg zasad	Areał siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	Wprowadzenie zapisów do PUL i UPUL w ramach	W ramach działalności własnej	RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		specyfikacji siedliska i właściwego stanu ochrony	<p>gwarantujących zachowanie stanu właściwego (FV) siedliska przyrodniczego.</p> <p>Ponadto przy planowaniu urzędniowoleśnym należy wziąć pod uwagę następujące wytyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - możliwie najszersze stosowanie rębni stopniowych i przerębowych z długim i bardzo długim okresem odnowienia (ok. 40 l.); - wiek rębności dla jodły i buka nie niższy niż 120 lat; <p>Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego należy stosować rębnie złożone z długim i bardzo długim okresem odnowienia (ok. 40 lat) oraz preferować odnowienie naturalne.</p>		kolejnej rewizji planów.		Dukla; Starostwo Powiatowe w Krośnie
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	B1	Stosowanie w gospodarce leśnej tzw. przyrodniczych typów drzewostanu (PTD), które obrazują optymalny skład gatunkowy drzewostanu dla danego siedliska	<p>Dla gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Dukla PTD, w kształcie zbliżonym do przedstawionego w niniejszym dokumencie, wprowadza prognoza oddziaływania na środowisko PUL wykonana w 2010 roku. Nie ma więc obecnie konieczności modyfikacji zapisów dotyczących tego aspektu gospodarki leśnej.</p> <p>Na gruntach leśnych nie stanowiących własności Skarbu Państwa, PTD należy wprowadzić w kolejnej rewizji UPUL w oparciu o dane zebrane w ramach niniejszego PZO.</p>	Areał siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	Na gruntach SP w zarządzie N-ctwa Dukla PTD należy wprowadzić w 2018 roku, w kolejnej rewizji PUL. Na gruntach nie stanowiących wł. SP w 2016 roku, w kolejnej rewizji UPUL.	W ramach działalności własnej	RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo Dukla; Starostwo Powiatowe w Krośnie

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
B2	Usuwanie gatunków obcych siedliskowo i geograficznie	Stopniowe usuwanie obcych siedliskowo gatunków drzew, głównie sosny i modrzewia, w ramach cięć pielęgnacyjnych i rębnych (docelowo modrzew powinien mieć charakter co najwyżej niewielkiej domieszki).	Areał siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	Sukcesywnie zgodnie z zapisami PUL. W przypadku UPUL odpowiednie zapisy obligujące właścicieli/zarządzających do tego działania należy wprowadzić w kolejnej rewizji planów.	W ramach działalności własnej	RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo Dukla; Starostwo Powiatowe w Krośnie
B3	Prowadzenie gospodarki leśnej z uwzględnieniem specyfiki siedliska i właściwego stanu ochrony	<p>Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego należy prowadzić gospodarkę leśną wg zasad gwarantujących zachowanie stanu właściwego (FV) siedliska przyrodniczego.</p> <p>Ponadto przy planowaniu urzędniowoleśnym należy wziąć pod uwagę następujące wytyczne: - możliwie najszersze stosowanie rębni stopniowych i przerębowych z długim i bardzo długim okresem odnowienia (ok. 40 l.); - wiek rębności dla jodły i buka nie niższy niż 120 lat;</p> <p>Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego należy stosować rębnie złożone z długim i bardzo długim okresem odnowienia (ok. 40 lat) oraz preferować</p>	Areał siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	Wprowadzenie zapisów do PUL i UPUL w ramach kolejnej rewizji planów.	W ramach działalności własnej	RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo Dukla; Starostwo Powiatowe w Krośnie

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		odnowienie naturalne.				
9180 Jaworzyny i lasy klonowolipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphylis-Acerion pseudoplatani</i>)	Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
	B1	Zachowanie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego	Wyłączenie z użytkowania gospodarczego płatów siedliska wraz z bezpośrednim otoczeniem (strefa 30 - 50 m wokół płatu)	Wszystkie zidentyfikowane płaty siedliska przyrodniczego	Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	W ramach działalności własnej
1303 Podkowiec mały (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	Stanowisko w kościele przy Pustelni św. Jana w Trzcianie					
	Nr	Działania związane z ochroną czynną				
	A1	Sprzątanie guana	Usunięcie gromadzącego się co roku na platformie i na belkach więźby dachowej guana. Praca może być wykonana ręcznie, jednak lepsze efekty przynosi wykorzystanie przemysłowego odkurzacza z rurą ssącą wprowadzaną od zewnątrz. Oszczędza to sporo wysiłku i ryzyka związanego z transportem wypełnionych guanem worków przez ciasne okienka wlotowe. Wejście na strych możliwe jedynie przy użyciu drabiny. Niebezpieczne. Zebrane odchody powinny zostać we właściwy sposób zutylizowane.	Strych kościoła przy pustelni św. Jana w Trzcianie (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	Raz na rok w okresie od 15.09. do 15.04.	25/10 lat
A2	Okresowa wymiana	Paroprzepuszczalna folia przymocowana na	Strych kościoła	3 razy (co 5 lat w	7,5/10 lat	RDOŚ w

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	folii i inne drobne prace konserwacyjne	całej powierzchni platformy, ulega zużyciu i należy ją regularnie wymieniać. Folię należy rozpinać na całej platformie, mocując ją dokładnie zszywkami. Do tego celu nadaje się wyłącznie folia zbrojona, o gładkiej, śliskiej powierzchni.	przy pustelni św. Jana w Trzcianie (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	okresie od 15.09. do 15.04.)		Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/za rządcą obiektu
Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
B1	Oznakowanie stanowiska tabliczką zawierającą podstawowe zalecenia ochronne	Trwałą tabliczkę zawierającą informacje o działaniach mogących stanowić zagrożenie dla stanowiska nietoperzy należy umieścić w widocznym miejscu, skonsultowanym z gospodarzem obiektu i Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Sugerowana lokalizacja: ściana przy schodach na balkon Tabliczka powinna zawierać dane kontaktowe instytucji odpowiedzialnej za udzielanie wskazówek dot. właściwego (od strony przyrodniczej) gospodarowania obiektem oraz informację o odpowiedzialności prawnej (art. 131 ustawy o ochronie przyrody) związanej ze złamaniem zakazów obowiązujących w odniesieniu do zwierząt chronionych. Jako wzór proponowana jest tabliczka opracowana przez PTPP „pro Natura” – patrz ryc. 1, z grafiką i kolorystyką powszechnie już kojarzoną z ochroną nietoperzy.	Kościół przy pustelni św. Jana w Trzcianie (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	Oznakowanie – w pierwszym roku obowiązywania planu, utrzymanie oznakowania – przez pozostały okres obowiązywania planu	0,5	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/za rządzającym obiektem i Podkarpackim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków
B2	Utrzymanie i oznakowanie	Pozostawienie otworów wlotowych dla nietoperzy (dwa okrągłe okienka w szczytowej	Strych kościoła przy pustelni	Wyznaczenie i oznakowanie	0,5	RDOŚ w Rzeszowie w

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	wlotów dla nietoperzy	ścianie nad wejściem) w kształcie niezmiennym. Ewentualne ograniczenie światła wlotu powinno pozostawiać otwór o średnicy min. 12 cm. Wloty powinny być pozbawione wystających elementów, o które nietoperz może zaczepić skrzydłem. Tabliczka z np. „wlot dla nietoperzy, nie zamykać!” (wzór PTPP „pro Natura” – ryc. 1) powinna być umieszczona w widocznym miejscu wewnątrz budynku, jednoznacznie identyfikując otwór wlotowy.	św. Jana w Trzcianie (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	wlotów – 1-2 rok obowiązywania planu, utrzymanie wlotów i oznakowania przez pozostały okres obowiązywania planu zadań ochronnych		porozumieniu z właścicielem/za rządcą obiektu
B3	Ograniczenia użytkowania strychu budynku w okresie rozrodu do niezbędnych prac związanych z jego utrzymaniem	W okresie rozrodu nietoperzy ograniczenie czasu spędzonego na strychu oraz liczby osób do niezbędnego minimum, tylko w sytuacjach związanych z bezpieczeństwem budynku bądź spełnianiem jego podstawowych funkcji (instalacja świątecznego wystroju, opuszczanie lamp itp). Nie wpuszczenie na strych osób postronnych. Nie wskazana jest instalacja elektrycznego oświetlenia strychu, w razie konieczności instalacja powinna być wyposażona w wyłącznik czasowy (1/2 h) lub inne zabezpieczenie elektroniczne zapobiegające przypadkowemu pozostawieniu zapalnego światła w obrębie schronienia kolonii nietoperzy.	Strych kościoła przy pustelni św. Jana w Trzcianie (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	od 15.04. do 15.09., przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	Właściciel/ zarządca obiektu na podstawie porozumienia z RDOŚ w Rzeszowie
B4	Utrzymanie bezpiecznego wlotu	Utrzymanie bezpiecznego, zaciemnionego wlotu dla nietoperzy. Ewentualne oświetlenie budynku	Bezpośrednie otoczenie	przez cały okres obowiązywania	-	Właściciel/ zarządca terenu

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	dla nietoperzy.	nie powinno obejmować dachu i ściany szczytowej z otworami wlotowymi.	kościół przy Pustelni św. Jana w Trzcianie (kontur nr 2 na zał. map. nr 2)	planu zadań ochronnych		na podstawie porozumienia z RDOŚ w Rzeszowie, Gmina Dukla
B5	Utrzymanie zwartości i ciągłości zadrzewień i zakrzewień	Wycinka drzew czy krzewów oraz znacząca redukcja koron, powinny być poprzedzone nasadzeniami młodych drzew i krzewów, uzupełniających luki w trasach przelotu. Nasadzenia wyłącznie gatunków rodzimych.	Bezpośrednie otoczenie kościoła przy Pustelni św. Jana w Trzcianie (kontur nr 2 na zał. map. nr 2)	przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	Właściciel/ zarządca terenu na podstawie porozumienia z RDOŚ w Rzeszowie, Gmina Dukla
B6	Utrzymanie zwartości obszarów leśnych i zadrzewień stanowiących żerowisko	Należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.	Tereny żerowiskowe, (kontur nr 3 na zał. map. nr 2)	przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	Nadleśnictwo Dukla, Gmina Dukla, Starostwo Powiatowe w Krośnie
B7	Utrzymanie zwartości i ciągłości zadrzewień i zakrzewień	- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m. - Wycinkę drzew i krzewów należy	Linijowe ciągi drzew i krzewów (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)	przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	Nadleśnictwo Dukla, Gmina Dukla, Starostwo Powiatowe w Krośnie

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Działanie nie dotyczy upraw sadowniczych na gruntach rolnych.				
<i>Nr</i>	<i>Działania związane z monitoringiem realizacji działań ochronnych</i>					
C1	Nadzór przyrodniczy	Nadzór RDOŚ (w razie potrzeby specjalistyczna konsultacja z chiropterologiem) nad właściwym, zgodnym z wymaganiami nietoperzy przebiegiem wszystkich prac z zakresu czynnych działań ochronnych. Do zadań nadzoru przyrodniczego należeć będzie przede wszystkim: uzgadnianie terminów i sposobów wykonywania prac ochronnych i kontrola ich właściwego przebiegu, odbiór wykonanych prac, ewentualne modyfikacje zakresu działań, konsultacje dla właścicieli terenów i obiektów ujętych w planach zadań itp.	Cały obszar ostoi, poza obszarem – tereny istotne dla zachowania właściwego stanu zachowania kolonii	przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	25	RDOŚ w Rzeszowie
Działania poza obszarem, istotne dla zachowania jego przedmiotu ochrony - stanowisko w kościele w Tylawie						
<i>Nr</i>	<i>Działania związane z ochroną czynną</i>					
A3	Bezpieczny dla nietoperzy remont dachu budynku	- Wymiana pokrycia dachu na materiał o możliwie największej trwałości np. blachę miedzianą lub cynkowo-tytanową, niewymagający regularnych prac konserwacyjnych (np. malowania). - Pełne odeskowanie dachu pod blachą,	Dach kościoła w Tylawie, (kontur nr 5 na zał. map. nr 2)	jednorazowo w pierwszym roku obowiązywania planu zadań ochronnych, utrzymanie efektów	500	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządzającym obiektem

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		<p>zastosowanie środków konserwacji drewna dopuszczonych do używania w pomieszczeniach stale wykorzystywanych przez ludzi (bezpiecznych dla ssaków), zachowanie wlotów dla nietoperzy.</p> <p>- Wyznaczenie i pozostawienie wlotów dla nietoperzy w kształcie niezmiennym. Ewentualne ograniczenie światła wlotu powinno pozostawiać otwór o średnicy min. 12 cm. W przypadku konieczności pomniejszenia bądź przeniesienia wlotu zalecana jest specjalistyczna konsultacja, gdyż działania te mogą spowodować nieodwracalną szkodę przyrodniczą. Wloty powinny zostać wyznaczone przez specjalistów chiropterologów, na podstawie wieczornych obserwacji wylotu nietoperzy.</p> <p>- Nie wprowadzanie zmian w kubaturze, w użytkowaniu ani oświetleniu poddasza (szkodliwe dla nietoperzy może być zarówno naturalne doświetlenie strychu poprzez montaż okienek, jak również instalacja oświetlenia elektrycznego). Ewentualne instalacje systemów nadmuchowych, wentylacyjnych wyłącznie w obudowach izolujących akustycznie. Przebudowa elementów podwieszania świątecznego wystroju i oświetlenia wnętrza kościoła w taki sposób, aby ich obsługa nie wymagała wchodzenia na strych.</p> <p>- Wskazany nadzór przyrodniczy w całym procesie remontu i przy odbiorze budynku.</p>		przez cały okres obowiązywania		

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A4	Budowa platformy na guano	<p>- Podłoga z desek, wentylowana od spodu, wyścielona paroprzepuszczalną folią, zarówno deski jak i folia powinny być przymocowane tak, aby umożliwić bezpieczne poruszanie się ludzi po ich powierzchni.</p> <p>- Wskazany montaż rury spustowej do usuwania guana na zewnątrz, bez konieczności przenoszenia worków z odchodami przez chór i kościół, lub też instalacja „stałego łącza” w postaci rury umożliwiającej podłączenie odkurzacza przemysłowego na dole budynku, zaś rury z końcówką ssącą na jego strychu.</p> <p>- Oba te rozwiązania pomogą chronić wystrój zabytkowego wnętrza podczas prac porządkowych.</p>	Strych kościoła w Tylawie, (kontur nr 5 na zał. map. nr 2)	jednorazowo, w pierwszym roku obowiązywania planu zadań ochronnych, utrzymanie efektów przez cały okres obowiązywania	50	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządzającym obiektem
A5	Sprzątanie guana	Usunięcie gromadzącego się co roku na platformie i na belkach więźby dachowej guana. Praca może być wykonana ręcznie, jednak lepsze efekty przynosi wykorzystanie przemysłowego odkurzacza z rurą ssącą wprowadzaną od zewnątrz. Oszczędza to sporo wysiłku i ryzyka związanego z transportem wypełnionych guaniem worków przez ciasne okienka wlotowe lub wnętrza obiektu. Niebezpieczne. Zebrane odchody powinny zostać we właściwy sposób zutilizowane.	Strych kościoła w Tylawie, (kontur nr 5 na zał. map. nr 2)	min. 3 razy w okresie obowiązywania planu, wyłącznie od 15.09. do 15.04.	7,5	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządzającym obiektem
A6	Okresowa wymiana folii i inne drobne prace	Paroprzepuszczalna folia przymocowana na całej powierzchni platformy, ulega zużyciu i należy ją regularnie wymieniać. Folię należy	Strych kościoła w Tylawie, (kontur nr 5 na	2 razy (co 5 lat w okresie od 15.09. do 15.04.)	5	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	konserwacyjne	rozpinac na całej platformie, mocujac ja dokladnie zszywkami. Do tego celu nadaje sie wyklucznie folia zbrojona, o gladkiej, sliskiej powierzchni.	zał. map. nr 2)			właścicielem/ zarządzającym obiektu
A7	Nasadenie drzew - utworzenie trasy migracji lub uzupełnienie trasy migracji.	Nasadenie drzew po obu stronach drogi oraz uzupełnienie istniejących ciągów zadrzewień i zakrzewień. Nasadzone drzewa powinny bezpośrednio kontaktować się z przelotami dla nietoperzy znajdujących się nad lub pod drogą krajową nr 9.	Trasy migracji w Tylawie (kontur nr 8 na zał. map. nr 2)	wykonanie nasadzeń w pierwszym roku obowiązywania planu zadań ochronnych, utrzymanie przez cały okres obowiązywania	30	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządzającym terenu
A8	Wykonanie przelotu dla nietoperzy nad drogą krajową nr 9	Bramka wg standardów przelotów dla nietoperzy, odpowiednio dostosowana do parametrów drogi.	Droga krajowa nr 9 w Tylawie (kontur nr 9 na zał. map. nr 2)	wykonanie przelotu w pierwszym roku obowiązywania planu zadań ochronnych, utrzymanie przez cały okres obowiązywania	50	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządzającym terenu
A9	Montaż ekranów na moście.	Wysokość 5m, końcowa część powinna być nachylona w stronę rzeki. Taka forma konstrukcji ekranu zmniejszy prawdopodobieństwo przelatywania nietoperzy nad powstałą barierą.	Most na drodze krajowej nr 9 w Tylawie (kontur nr 10 na zał. map. nr 2)	montaż ekranów w pierwszym roku obowiązywania planu zadań ochronnych, utrzymanie przez cały okres	50	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządzającym terenu

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				obowiązowania		
<i>Nr</i>	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
B8	Oznakowanie stanowiska tabliczką zawierającą podstawowe zalecenia ochronne	Trwałą tabliczkę zawierającą informacje o działaniach mogących stanowić zagrożenie dla stanowiska nietoperzy należy umieścić w widocznym miejscu, skonsultowanym z gospodarzem obiektu i Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Sugerowana lokalizacja: drzwi zamykające wejście na wieżę. Tabliczka powinna zawierać dane kontaktowe instytucji odpowiedzialnej za udzielanie wskazówek dot. właściwego (od strony przyrodniczej) gospodarowania obiektem oraz informację o odpowiedzialności prawnej (art. 131 ustawy o ochronie przyrody) związanej ze złamaniem zakazów obowiązujących w odniesieniu do zwierząt chronionych. Jako wzór proponowana jest tabliczka opracowana przez PTPP „pro Natura” – patrz ryc. nr 1, z grafiką i kolorystyką powszechnie już kojarzoną z ochroną nietoperzy	Kościół w Tylawie, (kontur nr 5 na zał. map. nr 2)	w pierwszym roku obowiązywania planu, utrzymanie oznakowania przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	0,5	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu
B9	Utrzymanie i oznakowanie wlotów dla nietoperzy	- Wyznaczenie wlotów dla nietoperzy na podstawie wieczornych obserwacji wylotu tych ssaków. Obserwacje powinny zostać przeprowadzone przez specjalistów chiropterologów. - Pozostawienie otworów wlotowych dla nietoperzy w kształcie niezmiennym.	Strych kościoła w Tylawie, (kontur nr 5 na zał. map. nr 2)	wyznaczenie i oznakowanie wlotów w pierwszym roku obowiązywania planu zadań ochronnych,	0,5	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		Ewentualne ograniczenie światła wlotu powinno pozostawiać otwór o średnicy min. 12 cm. Wloty powinny być pozbawione wystających elementów, o które nietoperz może zaczepić skrzydłem. Tabliczka z tekstem np. „wlot dla nietoperzy, nie zamykać!” (wzór PTPP „pro Natura” – ryc. 1) powinna być umieszczona w widocznym miejscu wewnątrz budynku, jednoznacznie identyfikując otwór wlotowy.		utrzymanie wlotów i oznakowania przez cały okres obowiązywania		
B10	Ograniczenie użytkowania strychu budynku w okresie rozrodu do niezbędnych prac związanych z jego utrzymaniem	W okresie rozrodu nietoperzy ograniczenie czasu spędzonego na strychu oraz liczby osób do niezbędnego minimum, tyko w sytuacjach związanych z bezpieczeństwem budynku bądź spełnianiem jego podstawowych funkcji (instalacja świątecznego wystroju, opuszczanie lamp itp). Nie wpuszczenie na strych osób postronnych. Niewskazana jest instalacja elektrycznego oświetlenia strychu, w razie konieczności instalacja powinna być wyposażona w wyłącznik czasowy (1/2 h) lub inne zabezpieczenie elektroniczne zapobiegające przypadkowemu pozostawieniu zapalonego światła w obrębie schronienia kolonii nietoperzy.	Strych kościoła w Tylawie, (kontur nr 5 na zał. map. nr 2)	od 15.04. do 15.09., przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych		Właściciel/ zarządca obiektu na podstawie porozumienia z RDOŚ w Rzeszowie
B11	Opracowanie i wykonanie projektu zagospodarowania zieleni	Opracowanie powinno zawierać inwentaryzację dendrologiczną oraz zalecenia zabiegów ochronnych i konserwacyjnych (redukcja koron, usuwanie posuszu, chirurgia drzew, nasadzenia i	Bezpośrednie otoczenie kościoła w Tylawie,	projekt: pierwszy rok obowiązywania planu zadań ochronnych,	20	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		wycinki) pozwalających na utrzymanie właściwego stanu ochrony stanowiska, z uwzględnieniem funkcji obiektu i bezpieczeństwa ludzi. Ma wskazać zabiegi pozwalające na utrzymanie zwartości i ciągłości drzew, krzewów oraz zarośli w okresie obowiązywania Planu oraz w dłuższej perspektywie czasowej. Wycinka drzew czy krzewów oraz znacząca redukcja koron, powinny być poprzedzone nasadzeniami młodych drzew i krzewów, uzupełniających luki w trasach przelotu. Nasadzenia wyłącznie gatunków rodzimych. Opracowanie powinno być konsultowane ze specjalistą chiropterologiem.	(kontur nr 6 na zał. map. nr 2)	wykonanie: pierwszy rok obowiązywania, utrzymanie efektów przez cały okres obowiązywania		zarządcą obiektu
	B12	Utrzymanie bezpiecznego, wlotu dla nietoperzy	Utrzymanie bezpiecznego, zaciemnionego wlotu dla nietoperzy. Ewentualne oświetlenie budynku nie powinno obejmować dachu i sygnaturki, oraz pozostawiać w cieniu przynajmniej jedną ścianę obiektu.	Bezpośrednie otoczenie kościoła w Tylawie, (kontur nr 6 na zał. map. nr 2)	przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	Właściciel/ zarządcą terenu na podstawie porozumienia z RDOŚ w Rzeszowie, Gmina Dukła
	B13	Utrzymanie zwartości i ciągłości zadrzewień i zakrzewień	Należy utrzymać komunikację pomiędzy kościołem w Tylawie (kolonia) a zwartym obszarem leśnym (żerowisko). Nie należy dopuścić do przzerwania ciągłości zadrzewień i zakrzewień stanowiących korytarz ekologiczny.	Szpalery drzew i krzewów, (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)	przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	Nadleśnictwo Dukła, Gmina Dukła, Starostwo Powiatowe w Krośnie

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
	B14	Zachowanie drożności korytarza pod mostem.	Nie należy dopuścić do ograniczenia bądź całkowitego zatkania światła przepustu. Proces taki może zajść w wyniku nadmiernego przyrostu roślinności nadwodnej, bądź też gromadzenia się niesionych przez wodę odpadków i martwych części roślin.	Przepust pod mostem, (kontur nr 11 na zał. map. nr 2)	przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych		Właściciel/ zarządca terenu na podstawie porozumienia z RDOŚ w Rzeszowie
	Nr	<i>Działania związane z monitoringiem realizacji działań ochronnych</i>					
	C2	Nadzór przyrodniczy	Nadzór RDOŚ (w razie potrzeby specjalistyczna konsultacja z chiropterologiem) nad właściwym, zgodnym z wymaganiami nietoperzy przebiegiem wszystkich prac z zakresu czynnych działań ochronnych. Do zadań nadzoru przyrodniczego należy przede wszystkim: Uzgadnianie terminów i sposobów wykonywania prac ochronnych i kontrola ich właściwego przebiegu, odbiór wykonanych prac, ewentualne modyfikacje zakresu działań, konsultacje dla właścicieli terenów i obiektów ujętych w planach zadań itp.	Cały obszar ostoi, poza obszarem – tereny istotne dla zachowania właściwego stanu zachowania kolonii	przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	Koszty dla całego obszaru uwzględnion o dla stanowiska w Trzcianie	RDOŚ w Rzeszowie
1324 Nocek duży (<i>Myotis myotis</i>)	Stanowisko w kościele przy Pustelni św. Jana w Trzcianie						
	Nr	<i>Działania związane z ochroną czynną</i>					
	A1	Sprzątanie guana	zadanie to wykonywane jest w tym obiekcie jednocześnie dla podkowca małego	Strych kościoła przy pustelni św. Jana w Trzcianie	zadanie to wykonywane jest w tym obiekcie jednocześnie dla	zadanie to wykonywane jest w tym obiekcie	j.w. patrz: podkowiec mały

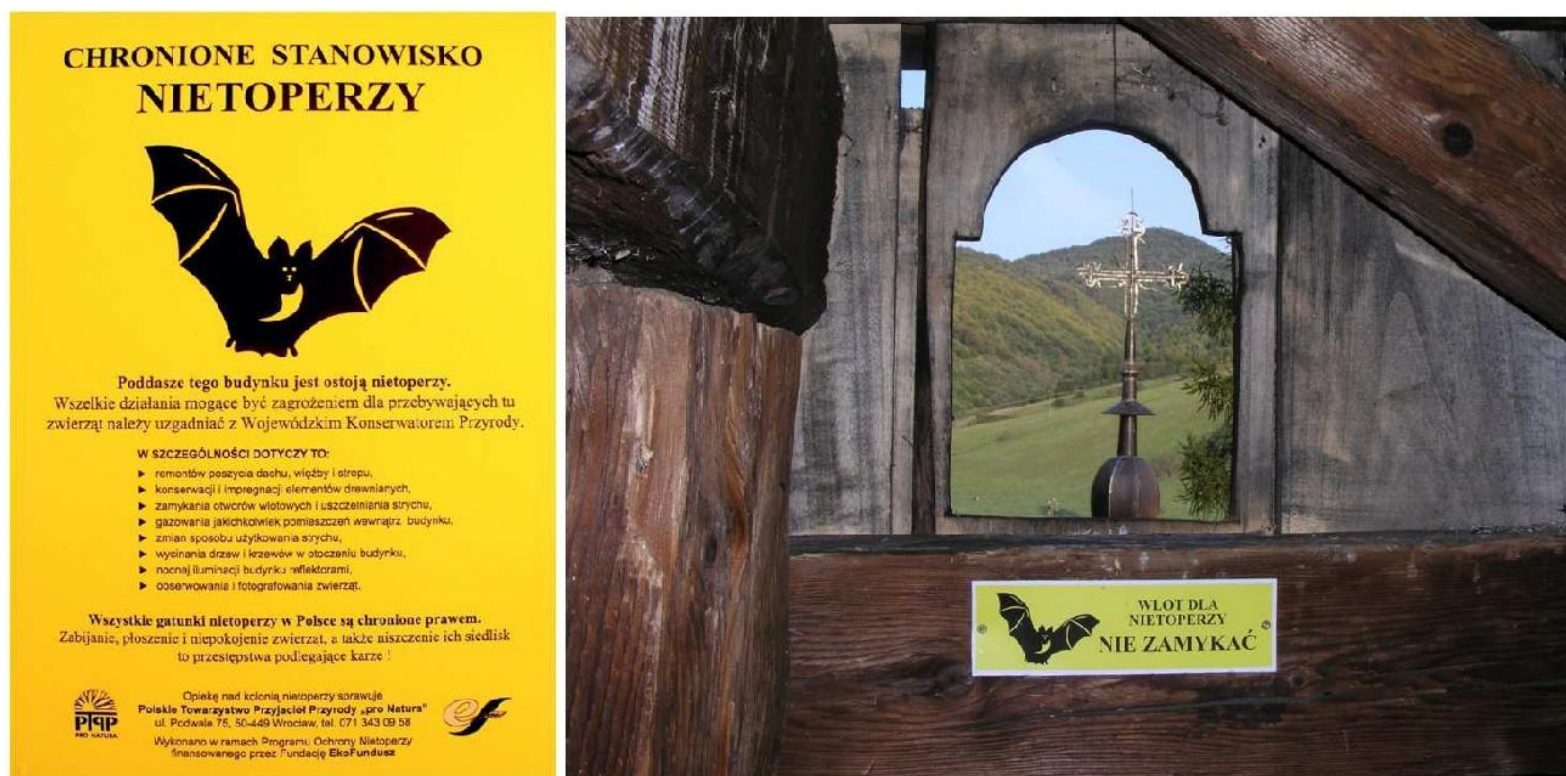
Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			(kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	podkowca małego – patrz wyżej	jednocześnie dla podkowca małego – patrz wyżej	
A2	Okresowa wymiana folii i inne drobne prace konserwacyjne	j.w. patrz: podkowiec mały	Strych kościoła przy pustelni św. Jana w Trzcianie (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	j.w. patrz: podkowiec mały	j.w. patrz: podkowiec mały	j.w. patrz: podkowiec mały
Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
B1	Oznakowanie stanowiska tabliczką zawierającą podstawowe zalecenia ochronne	j.w. patrz: podkowiec mały	Kościół przy pustelni św. Jana w Trzcianie (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	j.w. patrz: podkowiec mały	j.w. patrz: podkowiec mały	j.w. patrz: podkowiec mały
B2	Utrzymanie i oznakowanie wlotów dla nietoperzy	j.w. patrz: podkowiec mały	Strych kościoła przy pustelni św. Jana w Trzcianie (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	j.w. patrz: podkowiec mały	j.w. patrz: podkowiec mały	j.w. patrz: podkowiec mały
B3	Ograniczenia użytkowania strychu budynku w	j.w. patrz: podkowiec mały	Strych kościoła przy pustelni św. Jana w	j.w. patrz: podkowiec mały	j.w. patrz: podkowiec mały	j.w. patrz: podkowiec mały

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		okresie rozrodu do niezbędnych prac związanych z jego utrzymaniem	Trzcianie (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)				
	B4	Utrzymanie zwartości i ciągłości drzew, krzewów oraz zarośli	j.w. patrz: podkowiec mały	Bezpośrednie otoczenie kościoła przy pustelni św. Jana w Trzcianie (kontur nr 2 na zał. map. nr 2)	j.w. patrz: podkowiec mały	j.w. patrz: podkowiec mały	j.w. patrz: podkowiec mały
	B5	Utrzymanie bezpiecznego, wlotu dla nietoperzy.	j.w. patrz: podkowiec mały	Bezpośrednie otoczenie kościoła przy pustelni św. Jana w Trzcianie (kontur nr 2 na zał. map. nr 2)	j.w. patrz: podkowiec mały	j.w. patrz: podkowiec mały	j.w. patrz: podkowiec mały
	B6	Utrzymanie zwartości obszarów leśnych	j.w. patrz: podkowiec mały	Tereny żerowiskowe, (kontur nr 3 na zał. map. nr 2)	j.w. patrz: podkowiec mały	j.w. patrz: podkowiec mały	j.w. patrz: podkowiec mały
Nr	<i>Działania związane z monitoringiem realizacji działań ochronnych</i>						
C1	Nadzór	j.w. patrz: podkowiec mały	j.w. patrz:	j.w. patrz:	j.w. patrz:	j.w. patrz:	

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	przyrodniczy		podkowiec mały	podkowiec mały	podkowiec mały	podkowiec mały

Ryc.1

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO**

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
SIEDLISKA PRZYRODNICZE								
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	Określenie stanu zachowania siedliska przyrodniczego o 9110 w obszarze.	Parametry zgodne z PMS GIOŚ	Wskaźniki zgodne z PMS GIOŚ	Monitoring stanu zachowania siedliska i skuteczności wprowadzonych zapisów.	Dwukrotnie, w 5 i 10 roku obowiązywania planu zadań ochronnych, na wyznaczonym stanowisku (w sezonie wegetacyjnym, maj-wrzesień)	Wyznaczone stanowisko monitoringowe: (współrzędne pocz., środ. i końca transektu), stan.nr I N49 29 51.2 E21 40 25.6; N49 29 54.4 E21 40 24.2; N49 29 57.5 E21 40 22.0;	RDOŚ w Rzeszowie	0,7/transekt x 2 = 1,4

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	Określenie stanu zachowania siedliska przyrodniczego 9130 w obszarze.	Parametry zgodne z PMS GIOŚ	Wskaźniki zgodne z PMS GIOŚ	Monitoring stanu zachowania siedliska i skuteczności wprowadzonych zapisów.	Dwukrotnie, w 5 i 10 roku obowiązywania planu zadań ochronnych, na wyznaczonych i nowych stanowiskach (w sezonie wegetacyjnym, maj-wrzesień)	Wyznaczone stanowisko monitoringowe: (współrzędne pocz., śród. i końca transektu), stan. nr II N49 32 16.8 E21 37 57.3; N49 32 20.1 E21 37 57.5; N49 32 23.4 E21 37 56.9; stan. nr III N49 32 13.3 E21 38 26.1; N49 32 11.1 E21 38 29.7; N49 32 10.5 E21 38 34.5; stan. nr IV N49 32 03.5 E21 39 07.6; N49 32 06.7 E21 39 09.0; N49 32 09.9 E21 39 10.5; oraz trzy nowe, wyznaczone w innych płatach siedliska (łącznie co najmniej 6 stanowisk) w porozumieniu z zarządcą/właścicielem terenu	RDOŚ w Rzeszowie	0,7/transekt x 2 = 8,4
9180 Jaworzyny i lasy klonowolipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	Określenie stanu zachowania siedliska przyrodniczego 9180 w obszarze.	Parametry zgodne z PMS GIOŚ	Wskaźniki zgodne z PMS GIOŚ	Monitoring stanu zachowania siedliska i skuteczności wprowadzonych zapisów.	Jednorazowo, pod koniec okresu obowiązywania planu zadań ochronnych na wyznaczonym stanowisku (w sezonie wegetacyjnym, maj-wrzesień)	Wyznaczone stanowisko monitoringowe: (współrzędne pocz., śród. i końca transektu), stan.nr V N49 31 3.3 E 21 38 37.5; N49 30 59.4 E21 38 43.3; N49 31 01.1 E21 39 00.7;	RDOŚ w Rzeszowie	0,7/transekt
NIETOPERZE								

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Poznanie dynamiki liczebności gatunków w koloniach.	Populacja	Liczebność	Określenie liczebności nietoperzy w koloniach.	Raz w roku, w lipcu	Kościół w Trzcianie Kościół w Tylawie	RDOŚ w Rzeszowie	30
1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>			Struktura wiekowa populacji	Określenie liczebności dorosłych i młodych osobników w kolonii.	Raz w roku, w lipcu	Kościół w Trzcianie Kościół w Tylawie	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.
	Ocena stanu i zmian zachodzących w siedlisku	Siedlisko	Kubatura dostępna dla nietoperzy	Określenie ewentualnych zmian kubatury dostępnej dla nietoperzy.	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Trzcianie Kościół w Tylawie	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.
			Zabezpieczenie przed niepokojeniem nietoperzy	Kontrola zabezpieczenia wejścia na strychy obiektów, w których znajdują się kolonie nietoperzy.	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Trzcianie Kościół w Tylawie	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.
			Dostępność wlotów dla nietoperzy	Kontrola drożności wlotów dla nietoperzy.	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Trzcianie Kościół w Tylawie	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
			Ekspozycja wlotów dla nietoperzy	Kontrola otoczenia budynku, pod kątem właściwego wyeksponowania wlotów dla nietoperzy.	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Trzcianie Kościół w Tylawie	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.
			Obecność bezpiecznych tras przelotu w kierunku żerowiska	Kontrola otoczenia budynku oraz kluczowych tras migracji na żerowiska pod kątem ciągłości korytarzy ekologicznych.	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Trzcianie Kościół w Tylawie	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.
			Niezmiennność warunków mikroklimatycznych	Kontrola strychu oraz otoczenia budynku pod kątem zmian mogących mieć wpływ na mikroklimat na strychu.	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Trzcianie Kościół w Tylawie	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
			Istotne, zauważalne wielkopowierzchniowe zmiany w strukturze żerowisk w otoczeniu (r=2,5 km) schronień	Kontrola obszarów leśnych pod kątem wylesienia i fragmentacji żerowiska.	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Trzcianie Kościół w Tylawie	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.
	Ocena zachowania stanu populacji oraz siedliska	Szanse zachowania gatunku	Stan populacji gatunku i jego siedliska	Ocena ekspercka stanu populacji i siedlisk wykonywana przez specjalistę chiropterologa	Ocena podczas letniego liczenia w koloniach.	Kościół w Trzcianie Kościół w Tylawie	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach monitoringu liczebności.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

8. Wskazania do dokumentów planistycznych

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
WSKAZANIA OGÓLNE ORAZ WSKAZANIA ZWIĄZANE Z OCHRONĄ SIEDLISK PRZYRODNICZYCH	
<p>Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Dukla (uchwała Nr XXX/195/05 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 11 marca 2005r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Dukla; DzU Woj. Podkarpackiego Nr 56, poz. 732)</p> <p>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukla (uchwała Nr XVIII/185/2000 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 20 listopada 2000 roku)</p> <p>Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukla 2011 (projekt)</p>	<p>Podczas aktualizacji istniejących dokumentów wprowadzić informację o granicach i przedmiotach ochrony obszaru Natura 2000. Należy utrzymać istniejące korytarze ekologiczne, pozwalające zachować spójność sieci Natura 2000.</p> <p>Na gruntach ze zidentyfikowanymi siedliskami przyrodniczymi wprowadzić zapis o utrzymaniu w dotychczasowym sposobie zagospodarowania przedmiotowych terenów. Zmiana użytkowania terenu jest dopuszczalna jeżeli sprzyjać będzie zachowaniu siedlisk przyrodniczych lub jest wykonana w ramach planu zadań ochronnych.</p> <p>Należy uwzględnić zapisy planu zadań ochronnych zawarte we wcześniejszych częściach dokumentu, szczególnie zapisy działań ochronnych.</p>
WSKAZANIA ZWIĄZANE Z OCHRONĄ NIETOPERZY – PODKOWCA MAŁEGO I NOCKA DUŻEGO	
<p>Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Dukla (uchwała Nr XXX/195/05 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 11 marca 2005r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Dukla; DzU Woj. Podkarpackiego Nr 56, poz. 732)</p> <p>Studium Uwarunkowań i Kierunków</p>	<p>Do dokumentów należy wprowadzić zapis o konieczności ochrony kolonii rozrodczych podkowca małego i nocka dużego wraz z ich otoczeniem, a także istotnych dla nich tras migracyjnych i terenów żerowiskowych położonych na terenie gminy. Dotyczy to kolonii podkowca małego i nocka dużego w kościele przy Pustelni św. Jana w Trzcianie, który leży w granicach obszaru a także proponowanego do włączenia stanowiska w Tylawie – w kościele pw. NMP (podkowiec mały). Istotne jest również uwzględnienie tras migracyjnych łączących obszar (teren żerowiskowy) z kolonią podkowca małego znajdującą się w klasztorze oo. Bernardynów w Dukli. Szczegółowe wytyczne z podziałem na miejscowości podano poniżej.</p>

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
<p>Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukla (uchwała Nr XVIII/185/2000 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 20 listopada 2000 roku)</p> <p>Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukla 2011 (projekt)</p>	<p><u>MIEJSCOWOŚĆ CERGOWA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasa przelotu na żerowisko (symbol TM; kontur nr 4 na zał. mapowym nr 2). Korytarz obejmuje zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż fragmentu rzeki Jasiołka. Zapewnia łączność między dwoma koloniami podkowca małego: w kościele w Trzcianie oraz w klasztorze w Dukli. Stanowi trasę migracji na żerowisko dla osobników z kolonii w Dukli oraz kanał komunikacyjny dla przepływu genów w populacji gatunku. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są głównie jako: ZN1 – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, WS – tereny wód powierzchniowych śródlądowych. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przzerwania ciągłości korytarza ekologicznego. <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarza ekologicznego. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarz w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekomensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przzerwania ciągłości korytarza po obu stronach rzeki.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ CHYROWA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; kontur nr 4 na zał. mapowym nr 2). Dwa korytarze obejmują zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż cieków wodnych, jeden obejmuje obszary leśne. Zapewnia łączność między kompleksami leśnymi obszaru Trzciana oraz lasami sąsiednich obszarów Natura 2000 – PLH180015 Łysa Góra i PLH180014 Ostoja Jaśliska. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są głównie jako: ZN1 – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody i R/ZL-1 – tereny rolne z możliwością zalesienia. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przzerwania ciągłości korytarzy ekologicznych. <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach cieków wodnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowiska (symbol ZER; kontur nr 3 na zał. mapowym nr 2). Żerowiska znajdują się na terenie lasów. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: ZN1 – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania terenów o ile nie będzie prowadziło to do wielkoobszarowych wylesień oraz fragmentacji żerowiska. <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ DUKLA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; kontur nr 4 na zał. mapowym nr 2). Korytarze ekologiczne obejmują zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące na terenie cmentarza oraz klasztoru OO Bernardynów, pas zieleni znajdujący się pomiędzy cmentarzem a parkiem miejskim (Mniszchów) oraz zadrzewienia i zakrzewienia rosnące wzdłuż rzek Dukielka oraz Jasiołka. Zapewniają łączność między dwoma koloniami podkowca małego: w kościele w Trzcianie oraz w klasztorze w Dukli. Stanowią trasę migracji na żerowisko dla osobników z kolonii w Dukli oraz kanał komunikacyjny dla przepływu genów w populacji gatunku. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: ZN1, ZN3, ZN5 ZN1(W) – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, ZP2 - tereny zieleni urządzonej, U3 - tereny usług kultu religijnego, ZC1, ZC2 - tereny cmentarzy, KDZ1/2 – tereny dróg publicznych, KP – tereny ciągów pieszo-jezdnych, MN/U-1 – tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej, R4 – tereny rolne, WS – tereny wód powierzchniowych śródlądowych. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego. <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekomensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach cieków wodnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowiska (symbol ZER; kontur nr 3 na zał. mapowym nr 2). Żerowiska znajdują się na terenie parku oraz terenów leśnych. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: ZN1 – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, ZP3 - tereny zespołów dworsko-parkowych oraz ZP2 - tereny zieleni urządzonej, KDGP1/2 – tereny dróg publicznych, R5 – tereny rolne. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania terenów o ile nie będzie prowadziło to do wielkoobszarowych wylesień oraz fragmentacji żerowiska. <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ IWLA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; kontur nr 4 na zał. mapowym nr 2). Korytarz obejmuje zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż lokalnych cieków. Zapewniają łączność między obszarem a kolonią w Dukli i lasami sąsiedniego obszaru Natura 2000 – PLH180015 Łysa Góra. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są głównie jako: ZN1 – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego. <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekomensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach cieków wodnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowiska (symbol ZER; kontur nr 3 na zał. mapowym nr 2). Żerowiska znajdują się na obszarach leśnych. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: ZN1 – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody oraz R/ZL-1 - Tereny rolne z możliwością zalesienia. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania terenów o ile nie będzie prowadziło to do wielkoobszarowych wylesień oraz fragmentacji żerowiska. <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ LIPOWICA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; kontur nr 4 na zał. mapowym nr 2). Korytarz obejmuje zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż rzeki Jasiołka oraz uchodzącego do niej ciek wodny. Zapewnia łączność między dwoma koloniami podkowca małego: w kościele w Trzcianie oraz w klasztorze w Dukli. Stanowi trasę migracji drugiej kategorii na żerowisko dla osobników z kolonii w Dukli oraz kanał komunikacyjny dla przepływu genów w populacji gatunku. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: ZN1, ZN5 – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, R1, R5 – tereny rolne. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego. <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekomensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach cieków wodnych.</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<ul style="list-style-type: none"> • Żerowiska (symbol ZER; kontur nr 3 na zał. mapowym nr 2). Żerowiska znajdują się na obszarach leśnych. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: ZN1, 4, 5 – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody oraz PG – tereny eksploatacji górniczej, MN/U-1 – tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej, R/ZL-1 - Tereny rolne z możliwością zalesienia, R4, R5 – tereny rolne, W – tereny infrastruktury technicznej (wodociągi), WS – tereny wód powierzchniowych śródlądowych. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania terenów o ile nie będzie prowadziło to do wielkoobszarowych wylesień oraz fragmentacji żerowiska. <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ MSZANA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; kontur nr 4 na zał. mapowym nr 2). Korytarze obejmują zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż cieków wodnych oraz obniżen terenu. Zapewnia łączność między kompleksami leśnymi obszaru Trzciana oraz lasami sąsiedniego obszaru Natura 2000 – PLH180014 Ostoja Jaślińska. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: ZN1 – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, R/ZL-1 - Tereny rolne z możliwością zalesienia, R1 – tereny rolne, KDD1/2 – tereny dróg publicznych, KDW – tereny dróg wewnętrznych, MN/U-1, MN/U-2 – tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej, WS – tereny wód powierzchniowych śródlądowych, RW - tereny gospodarki rybackiej, U4 – tereny usług turystyki. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego. <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach cieków wodnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowiska (symbol ZER; kontur nr 3 na zał. mapowym nr 2). Żerowiska znajdują się na obszarach leśnych. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: ZN1 – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, R/ZL-1 - Tereny rolne z możliwością zalesienia. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania terenów o ile nie będzie prowadziło to do wielkoobszarowych wylesień oraz fragmentacji żerowiska. <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ NADOLE</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; kontur nr 4 na zał. mapowym nr 2). Korytarze obejmują zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż Dukielki, łączące kolonię w Dukli z obszarem Trzciana. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są głównie jako: RM1 – tereny zabudowy zagrodowej; WS – tereny wód powierzchniowych śródlądowych, ZN1 – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, R/ZL-1 - Tereny rolne z możliwością zalesienia. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego. <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinka drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach cieków wodnych.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ TEODORÓWKA</u></p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<ul style="list-style-type: none"> • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; kontur nr 4 na zał. mapowym nr 2). Korytarze obejmują zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż Dukiełki i jej dopływów. Zapewniają łączność między kompleksami leśnymi obszaru Trzciana a kolonią podkowca małego w Dukli. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są głównie jako: ZN1 – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, R/ZL-1 - Tereny rolne z możliwością zalesienia, R4 – tereny rolne, RM1 – tereny zabudowy zagrodowej; WS – tereny wód powierzchniowych śródlądowych. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerywania ciągłości korytarza ekologicznego. <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekomensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerywania ciągłości korytarza po obu stronach cieków wodnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowiska (symbol ZER; kontur nr 3 na zał. mapowym nr 2). Żerowiska znajdują się w położonych na południe od miejscowości obszarach leśnych. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są głównie jako: ZN1 – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, R/ZL-1 - Tereny rolne z możliwością zalesienia, R4 – tereny rolne, RM1 – tereny zabudowy zagrodowej; WS – tereny wód powierzchniowych śródlądowych. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania terenów o ile nie będzie prowadziło to do wielkoobszarowych wylesień oraz fragmentacji żerowiska. <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p>

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p><u>MIEJSCOWOŚĆ TRZCIANA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kolonia rozrodcza (symbol KL; kontur nr 1 na zał. mapowym nr 2). Kolonia znajduje się na strychu kościoła Pustelni św. Jana w Trzcianie. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary tereny te są oznaczone jako: U3 – tereny usług kultu religijnego. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania terenów wskazanym w studium o ile nie będzie prowadziło to do zniszczenia bądź pogorszenia stanu siedliska kolonii. <ul style="list-style-type: none"> – W stanowiskach kolonii rozrodczych nietoperzy zlokalizowanych w budynkach, nie należy w okresie między 15 kwietnia a 15 września wykonywać prac mogących stwarzać zagrożenie dla zwierząt. Zastrzeżenie to dotyczy przede wszystkim remontów dachów, prac porządkowych na strychach lub innych działań dotyczących bezpośrednio miejsc przebywania nietoperzy. – Działania zmieniające dotychczasowe warunki mikroklimatyczne, kubaturowe, architektoniczne powinny podlegać ocenie wpływu na obszar Natura 2000, z wyjątkiem przypadków, gdy wykonywane są w ramach PZO. – Na budynkach zasiedlonych przez kolonie rozrodcze nie należy instalować stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej. <ul style="list-style-type: none"> • Bezpośrednie otoczenie kolonii rozrodczych (symbol OKL; kontur nr 2 na zał. mapowym nr 2). Obszar stanowi teren bezpośrednio okalający kościół przy Pustelni św. Jana w Trzcianie. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako: U3 – tereny usług kultu religijnego i ZN1 – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego. <p>Wskazane jest, aby jakiegokolwiek prace, dotyczące otoczenia obiektów będących stanowiskami nietoperzy, zmieniające strukturę zieleni, wpływającej na ciągłość tras przelotów, a także dotyczące zewnętrznego oświetlenia obiektów i ich bezpośredniego otoczenia były wykonywane w porozumieniu z organem odpowiedzialnym za obszary Natura 2000.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; kontur nr 4 na zał. mapowym nr 2). Korytarze te obejmują zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż miedz, drobnych cieków wodnych, pasy zadrzewień oraz obszary leśne. Korytarze ekologiczne stanowią trasy migracji podkocwów małych na zimowiska znajdujące się na Górze Cergowa. Zapewniają również łączność między kompleksami leśnymi obszaru Trzciana oraz

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>sąsiednimi obszarami Natura 2000 – PLH180014 Ostoja Jaśliska i PLH180011 Jasiołka. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: ZN1, ZN1(W), ZN6 (W) – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, R1, R1(W), R6 (W) – tereny rolne, RM2(W) - Tereny zabudowy zagrodowej, KDGP1/2 – tereny dróg publicznych, PG (W) – tereny eksploatacji górniczej, RZL-1 – tereny rolne z możliwością zalesienia, WS – tereny wód powierzchniowych śródlądowych. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerywania ciągłości korytarza ekologicznego. W przypadku obszarów oznaczonych jako tereny eksploatacji górniczej o potencjalnej szkodliwości inwestycji decydować będzie ocena wpływu na obszar Natura 2000.</p> <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekomensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerywania ciągłości korytarza po obu stronach cieków wodnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żerowiska (symbol ZER; kontur nr 3 na zał. mapowym nr 2). Żerowiska znajdują się na obszarach leśnych. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są głównie jako: KDD1/2 – tereny dróg publicznych, ZN1 – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania terenów o ile nie będzie prowadziło to do wielkoobszarowych wylesień oraz fragmentacji żerowiska. <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ TYLAWA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kolonia rozrodcza (symbol KL; kontur nr 5 na zał. mapowym nr 2). Kolonia znajduje się na strychu kościoła pw. NMP w Tylawie. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary tereny te są

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>oznaczone jako: U3 – tereny usług kultu religijnego. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania terenów wskazanym w studium o ile nie będzie prowadziło to do zniszczenia bądź pogorszenia stanu siedliska kolonii.</p> <ul style="list-style-type: none"> - W stanowiskach kolonii rozrodczych nietoperzy zlokalizowanych w budynkach, nie należy w okresie między 15 kwietnia a 15 września wykonywać prac mogących stwarzać zagrożenie dla zwierząt. Zastrzeżenie to dotyczy przede wszystkim remontów dachów, prac porządkowych na strychach lub innych działań dotyczących bezpośrednio miejsc przebywania nietoperzy. - Działania zmieniające dotychczasowe warunki mikroklimatyczne, kubaturowe, architektoniczne powinny podlegać ocenie wpływu na obszar Natura 2000, z wyjątkiem przypadków, gdy wykonywane są w ramach PZO. - Na budynku zasiedlonych przez kolonie rozrodcze nie należy instalować stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej. <ul style="list-style-type: none"> • Bezpośrednie otoczenie kolonii rozrodczych (symbol OKL; kontur nr 6 na zał. mapowym nr 2). Obszar stanowi teren bezpośrednio okalający kościół pw. NMP w Tylawie. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są, jako: ZC – tereny cmentarzy. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego. <p>Wskazane jest, aby jakiegokolwiek prace, dotyczące otoczenia obiektów będących stanowiskami nietoperzy, zmieniające strukturę zieleni, wpływającej na ciągłość tras przelotów, a także dotyczące zewnętrznego oświetlenia obiektów i ich bezpośredniego otoczenia były wykonywane w porozumieniu z organem odpowiedzialnym za obszary Natura 2000.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; kontur nr 4, 7, część konturu nr 8 na zał. mapowym nr 2). Korytarze te obejmują zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż rzek Mszanka, Potok na Granicy, Wadernik, Panna, Jasiołka i Smreczanka, dróg gminnych, pasy zadrzewień oraz obszary leśne. Korytarze ekologiczne stanowią trasy migracji podkowców małych na zimowiska znajdujące się na Górze Cergowa. Zapewniają również łączność między kompleksami leśnymi obszaru Trzciana oraz sąsiednimi obszarami Natura 2000 – PLH180014 Ostoja Jaśliska i PLH180011 Jasiołka. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: KDD1/2, KDL1/2 – tereny dróg publicznych, K – tereny infrastruktury technicznej (kanalizacja), ZN1, ZN1(W), ZN6(W) – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>ochronie przyrody, R1, R1(W), R6 (W) – tereny rolne, RM2(W) - Tereny zabudowy zagrodowej, PG(W) – tereny eksploatacji górniczej, RZL-1 – tereny rolne z możliwością zalesienia, WS – tereny wód powierzchniowych śródlądowych, RW - tereny gospodarki rybackiej. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego.</p> <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekompensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach cieków wodnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; część konturu nr 8 na zał. mapowym nr 2). Obszar przewidziany pod utworzenie nowego korytarza ekologicznego dla nietoperzy. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: KDW1/2 - tereny dróg wewnętrznych i KDD1/2 - tereny dróg publicznych. Należy utrzymać ciągłość korytarza ekologicznego. • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; kontur nr 9 na zał. mapowym nr 2). W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: KDGPI/2 - tereny dróg publicznych. Należy utrzymać ciągłość korytarza ekologicznego. • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; kontur nr 10 na zał. mapowym nr 2). W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: KDGPI/2 - tereny dróg publicznych. Należy utrzymać ciągłość korytarza ekologicznego. • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; kontur nr 11 na zał. mapowym nr 2). W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: KDGPI/2 - tereny dróg publicznych. Należy utrzymać ciągłość korytarza ekologicznego. • Żerowiska (symbol ZER; kontur nr 3 na zał. mapowym nr 2). Żerowiska znajdują się na obszarach leśnych. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są jako: ZN1 – tereny leśne i

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	<p>zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody i RZL-1 – tereny rolne z możliwością zalesienia. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania terenów o ile nie będzie prowadziło to do wielkoobszarowych wylesień oraz fragmentacji żerowiska.</p> <p>We wskazanym konturze należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</p> <p><u>MIEJSCOWOŚĆ ZAWADKA RYMANOWSKA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasy przelotu na żerowiska (symbol TM; kontur nr 4 na zał. mapowym nr 2). Korytarze obejmują zadrzewienia oraz zakrzewienia rosnące wzdłuż Jasiołki. Służą jako ważna trasa migracyjna dla kolonii w Trzcianie, Tylawie i Dukli umożliwiając komunikację między nimi oraz przelot na żerowiska w obszarach: Trzciana i Ostoja Jaśliska. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszary te oznaczone są głównie jako: ZN6(W) – tereny leśne i zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych w obszarach objętych formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, R/ZL-1 - Tereny rolne z możliwością zalesienia, R1(W), R6(W) – tereny rolne, WS – tereny wód powierzchniowych śródlądowych. Brak jest przeciwwskazań w zakresie sposobu użytkowania obszarów o ile nie będzie prowadziło ono do przerwania ciągłości korytarza ekologicznego. <p>- Należy utrzymać ciągłość zadrzewień i zakrzewień oraz istniejącą szerokość korytarzy ekologicznych. W przypadku konieczności zmiany struktury roślinności lub sposobu użytkowania terenu należy utrzymać korytarze w postaci pasa zieleni (drzew i krzewów) o minimalnej szerokości 5 – 10 m.</p> <p>- Wycinkę drzew i krzewów należy zrekomensować ponownymi nasadzeniami (najlepiej rodzimych drzew lub krzewów liściastych). Wycinka i nasadzenia powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby nie doszło do jednoczesnego przerwania ciągłości korytarza po obu stronach cieków wodnych.</p>
wskazania do przyszłych dokumentów planistycznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prace remontowe i konserwacyjne w obiektach zamieszkałych przez nietoperze powinny być wykonywane wyłącznie z wykorzystaniem bezpiecznych dla ssaków środków chemicznych (np. konserwujących czy impregnujących drewno). 2. Nie należy umieszczać stacji bazowych (BTS) systemów łączności bezprzewodowej na budynkach będących

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
	schronieniami kolonii nietoperzy; przed wybraniem lokalizacji dla podobnej inwestycji w obszarze lub jego otoczeniu zalecane jest sprawdzenie czy obiekt nie jest zamieszkiwany przez te zwierzęta.

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony

Sporządzenie planu ochrony dla obszaru nie jest konieczne – działania ochronne można realizować w ramach planu zadań ochronnych. Kolejny plan zadań ochronnych powinien być opracowany po expiracji niniejszego.

10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic

Projekt dokumentu SDF (załączony do dokumentacji planu zadań ochronnych) przygotowano w oparciu o nowy szablon i nową instrukcję wypełniania SDF (2012.1). Zawarte informacje zostały zaktualizowane o wyniki przeprowadzonych, w trakcie prac nad projektem planu zadań ochronnych w 2012 roku, inwentaryzacji siedlisk i gatunków oraz o nowe dane publikowane i niepublikowane.

Modyfikacja granicy obszaru wiąże się z korektą – wynikającą z potrzeby jej dosunięcia do granicy działek ewidencyjnych lub innych granic pozwalających na łatwą identyfikację – oraz zmianą, która wynika z obecności istotnego stanowiska przedmiotu ochrony obszaru poza jego granicami.

Lp	Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
1.	korekta granicy	Potrzeba jej dosunięcia do granicy działek ewidencyjnych lub innych granic pozwalających na łatwą identyfikację – działanie istotne z punktu planowania i wykonywania działań ochronnych. W oddz. 67 Nadleśnictwa Dukla w korekcie granicy uwzględniono rekomendowany przez GDDKiA wariant WB1 alternatywny drogi ekspresowej S19, odsuwając ją o około 50 m od terenu inwestycji.
2.	zmiana granicy	Kościół w Tylawie znany jest jako stanowisko nietoperzy przynajmniej od 1992 roku. Poza podkowcem

(włączenie kościoła w Tylawie)	<p>małym, tworzącym tu kolonię rozrodczą, na jego poddaszu stwierdzano również inne gatunki tych ssaków tj.: gacka brunatnego, mroczka późnego, nocka orzęsionego i nocka dużego. Ich liczebność jest jednak niewielka. Kolonia podkowca natomiast w ciągu ostatnich 10-ciu lat utrzymuje się na poziomie 30-40 osobników dorosłych, co lokuje ją pośród średniej wielkości stanowisk, bardzo istotnych dla zachowania gatunku. Biorąc pod uwagę biologię tego gatunku oraz zasięg i możliwe trasy jego przelotów, jak również możliwe miejsca jego zimowania, należy wnioskować, że kolonie z Pustelni św. Jana oraz z kościoła w Tylawie są subpopulacjami jednej populacji podkowca małego a nie niezależnymi populacjami. Sytuacja taka sprawia, że dla ochrony puli genowej tej populacji konieczne jest zapewnienie właściwej ochrony wszystkich jej części, niezależnie od okresowego zajmowania odrębnych przestrzennie schronień letnich. Na podstawie analizy ukształtowania terenu można z dużą pewnością założyć, iż korzystające z nich osobniki żerują zarówno w lasach obszaru Trzciana, jak i w nadbrzeżnych zaroślach obszaru Jasiołka.</p> <p>Zachowanie kolonii z Tylawy jest istotne dla utrzymania odpowiedniego stanu ochrony gatunku w obszarze Trzciana – obecnie w okolicy znane są zaledwie trzy letnie stanowiska podkowca, z czego dwa (Tylawa i Dukla – klasztor), znajdują się poza obszarem. Nie włączenie kościoła w Tylawie do obszaru Trzciana jest wynikiem ewidentnego błędu, który powinien zostać niezwłocznie naprawiony. Istnienie stanowiska jest zagrożone funkcjonowaniem intensywnie wykorzystywanej drogi krajowej nr 9 przebiegającej niemal tuż obok kościoła, zagrażającej nietoperzom przelatującym w kierunku nadrzecznych zarośli, jak i planowanej inwestycji drogowej S19, która odetnie bezpieczny przelot do żerowisk, jakim są tereny leśne obszaru Trzciana.</p>
--------------------------------	---

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

11. Zestawienie uwag i wniosków

Tab. 11. 1. Zestawienie uwag i wniosków do dokumentacji pzo.

l.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
<i>Uwagi zgłoszone w trakcie prac Zespołu Lokalnej Współpracy.</i>			
1.	<p>W piśmie przedstawiono uwagi, dotyczące tworzonych projektów planu zadań ochronnych; stwierdzono, że:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. należy poddać szczegółowej i rzetelnej analizie i weryfikacji przebieg granic obszaru, pozostawiając w nich tylko tereny o udokumentowanych wartościach przyrodniczych, 2. wskazania do istniejących dokumentów planistycznych powinny być zapisywane precyzyjnie i uzasadnione merytorycznie, 3. działania ochronne powinny posiadać merytoryczne uzasadnienie konieczności ich wykonania. 	<p>Marszałek Województwa Podkarpackiego pismo OS-I.7120.30.6.211.MR z dnia 07.09.2011.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. W trakcie prac nad pzo przeprowadzono analizę i weryfikację granic obszaru, dokonując ich korekty a jedynie w jednym przypadku proponując nieznaczne powiększenie, polegające na włączeniu kolonii w kościele w Tylawie wraz z otoczeniem i trasami przelotu. 2. W zakresie formułowanych wskazań do zmian w istniejących dokumentach planistycznych dążono do uzyskania precyzyjnych zapisów. W każdym przypadku wynikają ze zgromadzonej w trakcie prac wiedzy o przedmiotach ochrony i potrzebach działań ochronnych. 3. Wszystkie działania ochronne posiadają obszerne merytoryczne uzasadnienie.
2.	<p>W piśmie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. przedstawiono zastrzeżenia co do potrzeby poszerzenia granic obszaru. 2. stwierdzono, że wprowadzenie nowych siedlisk leśnych na listę przedmiotów ochrony powinno zostać uzgodnione z RDLP w Krośnie. 	<p>Marszałek Województwa Podkarpackiego pismo OS-I.7120.30.8.211.MR z dnia 24.10.2011.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. W trakcie prac nad pzo zaproponowano włączenie niewielkiej powierzchni terenu, wraz z kościołem w Tylawie i trasami doletu do niego. Zgodnie z przedstawionym uzasadnieniem, stanowi to istotny element planowania całościowej ochrony populacji podkowca małego w obszarze. 2. Po zakończeniu prac zdecydowano o nie

l.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
			włączaniu grądów i łągów na listę przedmiotów ochrony. Włączenie na tę listę jaworzyn nie spotkało się ze sprzeciwem przedstawicieli PGL LP.
3.	<p>W piśmie zwrócono uwagę, że:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pzo nie zawiera zamkniętego katalogu przedsięwzięć mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony, 2. należy wykreślić zapis wskazujący, że gminy nie mają obowiązku zmiany studiów i miejscowych planów w oparciu o wskazania do zmiany tych dokumentów zawarte w pzo, 3. w związku z planowanym powiększeniem obszaru o otoczenie kościoła w Tylawie należy wprowadzić przedstawiciela Zespołu Karpackich Parków Krajobrazowych w Krośnie do Zespołu Lokalnej Współpracy, 4. w dokumencie używa się potocznego określenia „przełączniki telefonii komórkowej”, 5. zapisy dotyczące zagrożeń, m.in. barier migracyjnych, są nieprecyzyjne, 6. zapisy określające organy odpowiedzialne za realizację zadań ochronnych nierówno traktują sprawującego nadzór nad obszarem i inne podmioty, 7. obowiązek nasadzenia drzew przy drodze w Tylawie może kolidować z par. 53. ust. 3 Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospod. Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie, które mówi, że pnie drzew powinny znajdować się w odległości nie mniejszej niż 3 m do krawędzi jezdni. 8. wskazania do zmian w dokumentach powinny być bardziej 	Marszałek Województwa Podkarpackiego pismo OS- I.7120.30.14.211.MR z dnia 04.07.2012.	<p>ad. 1 Plan zadań ochronnych nie może zawierać zamkniętego katalogu przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony, gdyż nie sposób wszystkich przewidzieć. Stanowi wskazania co do sposobów postępowania pozwalających uniknąć negatywnego wpływu na siedliska i gatunki będące przedmiotami ochrony, wskazując istniejące i potencjalne zagrożenia, które udało się zidentyfikować na etapie sporządzania pzo.</p> <p>ad.2. Wskazany zapis wykreślono.</p> <p>ad.3. Uwagę uwzględniono – przedstawiciel ZKPK w Krośnie został dopisany do listy członków ZLW.</p> <p>ad.4. Określenie „przełączniki telefonii komórkowej” zamieniono, zgodnie z sugestią na „stacje bazowe systemów łączności bezprzewodowej (BTS)”.</p> <p>ad.5. Uwagę uwzględniono – zapisy zostały uszczegółowione.</p> <p>ad.6. Uwagę uwzględniono - zapisy są jednolite dla wszystkich podmiotów.</p> <p>ad. 7. Zapisy pzo w tym względzie nie definiują odległości pni drzew od krawędzi drogi nie mogą więc pozostawiać w sprzeczności ze</p>

l.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	precyzyjne oraz odnosić się do dokumentów przewidzianych ustawą.		wzmiankowanym rozporządzeniem. W zależności od warunków terenowych będzie podejmowana decyzja jak rozwiązać tę kwestię, nie zaś czy wykonać nasadzenie, jeśli jest niezbędne. ad.8 Uwagi uwzględniono, poza umieszczeniem zapisu, który odwoływałby się do zamkniętego katalogu zagrożeń.
4.	W pismach zwrócono uwagę zbyt restrykcyjne zapisy dla siedlisk przyrodniczych wyróżnionych w obrębie lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa. Wnioskowano o ich usunięcie argumentując to problemami z ich wyegzekwowaniem, koniecznością zrekompensowania utraconych korzyści oraz niewielkim arealem w odniesieniu do powierzchni obszaru chronionego.	Starosta Krośnieński pismo SR.6162.2.2012.AK2 z dnia 25.01.2012 oraz pismo SR.6162.2.2012.AK2 z dnia 09.07.2012	Uwagę uwzględniono – w obecnym kształcie zapisy pzo nie niosą dodatkowych obostrzeń dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa, są zgodne z zasadami obecnie prowadzonej tam gospodarki leśnej.
5.	W piśmie wskazano iż część uwag zgłoszonych na spotkaniu 12.01.2012 r. nie została uwzględniona w przesłanej wersji dokumentu.	Nadleśnictwo Dukla pismo ZG-732-14-1/12 z dnia 06.07.2012.	Wątpliwości i sporne kwestie zostały przedyskutowane na spotkaniu z przedstawicielami RDL w Krośnie i Nadleśnictwa, w dniu 25.11.2013 roku , podsumowującym prace nad dokumentem. Zmiany wprowadzone od spotkania 12.01.2012 były podyktowane potrzebą stworzenia spójnych, jednolitych zapisów odnośnie gospodarki leśnej w obszarach Natura 2000 o zbliżonej specyfice. Z uwagi iż oba spotkania dzieliło blisko dwa lata, w tym czasie m.in. w związku z opracowywaniem pzo dla kolejnych obszarów Natura 2000 pojawiło się wiele uwag i wniosków, zapisy zostały skorygowane. Omówieniu i

l.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
			przedyskutowaniu zmian służyło właśnie spotkanie zorganizowane w dniu 25.11.2013 r.
6.	W piśmie wskazano by proponowana korekta granicy obszaru nie obejmowała terenu zaprojektowanego pod realizację wariantu WB1 alternatywnego drogi ekspresowej S19.	GDDKiA, pismo znak: GDDKiA O/RZ.D-9c-265C-279/11 z dnia 10.10.2011	Uwagę uwzględniono. Projekt odpowiednio skorygowano.
<i>Odpowiedzi <u>na uwagi do zarządzenia</u> zgłoszone w ramach konsultacji społecznych wynikających z art. art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 poz. 1235 z późn. zm.) znalazły się w uzasadnieniu do zarządzenia. Zamieszczono je też pod niniejszą tabelą i odpowiednio uwzględniono w treści dokumentacji. Poniżej zamieszczono odpowiedzi na uwagi do dokumentacji zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych, <u>nie dotyczące zarządzenia</u>.</i>			
7.	Zapytanie o znaczenie dokumentacji sporządzanej na potrzeby pzo.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r..	Dokumentacja pzo jest materiałem źródłowym na podstawie którego sporządzane jest zarządzenie ustanawiające plan zadań ochronnych, będące aktem prawa miejscowego.
8.	Uwaga, że przedstawiciele PGL LP nie uczestniczyli w pracach terenowych, w związku z tym nie został wypełniony wymóg wynikający z art.28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a Zespół Lokalnej Współpracy nie spełnił swojej roli.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r..	Aby była możliwa realizacja wniosku o włączenie przedstawicieli PGL LP w prace terenowe, powinien być on zgłoszony przed rozpoczęciem procedury wyłaniania wykonawcy w ramach przetargu publicznego, czyli musiałby zostać zapisany w siwz. Przy braku takiego zapisu, tut. Organ może jedynie wskazywać wykonawcy by prace terenowe prowadził przy udziale pracowników nadleśnictwa, natomiast nie może tego wymagać, gdyż podnosi to koszty ich wykonania. W przypadku obszaru Trzciana wykonawca zapewne byłby gotów spełnić taki wymóg (gdyż wypełnił go przy jednym z pzo opracowywanych w 2013 r.), jednak tego typu

l.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
			<p>wniosek pojawił się dopiero w trakcie konsultacji społecznych, dwa lata po zakończeniu prac przez wykonawcę.</p> <p>Zapis zawarty w art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.) nie precyzuje na czym ma polegać umożliwienie „udziału w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu”. W ocenie tut. Organu wypełnieniem tego zapisu są właśnie spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW), w ramach których każdy z interesariuszy może wnieść swoje uwagi do powstającego dokumentu. I to nie tylko w trakcie spotkania, ale również po nim bo materiały były rozsyłane do wszystkich zainteresowanych.</p>
9.	Uwaga, że nie wszystkie uwagi ze spotkań roboczych zostały uwzględnione w dokumentacji pzo.	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p> <p>Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-14/14 z dnia 12.03.2014</p>	Do dokumentacji wniesiono poprawki uzgodnione i odnotowane (jako uzgodnione) w protokole z ostatniego spotkania roboczego.
10.	Uwaga iż granice obszaru Natura 2000 zostały wyznaczone arbitralnie, bez konsultacji społecznych.	Platforma Obywatelska Powiatu Krośnieńskiego, zn. spr.: RKP-2312/2014 z dnia 12.03.2014	Granice obszaru Natura 2000 zostały wyznaczone decyzją Komisji Europejskiej w 2008 r., czyli 6 lat temu niemniej aktualne badania potwierdziły, iż obszar ma istotne znaczenie dla zachowania

l.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
			zarówno siedlisk przyrodniczych jak też gatunków zwierząt z zał. II Dyrektywy siedliskowej. Ponadto zastosowana w Polsce procedura wyznaczania obszarów Natura 2000 wynikała z przyjętych rozwiązań prawnych.
11.	Wskazanie iż za straty związane z wprowadzeniem planu zadań ochronnych należy się rekompensata.	Platforma Obywatelska Powiatu Krośnieńskiego, zn. spr.: RKP-2312/2014 z dnia 12.03.2014	Z uwagi na obowiązujące przepisy prawa nie jest możliwe wprowadzenie jakiegokolwiek zakazu w zarządzeniu w sprawie planu zadań ochronnych.

Tab. nr 11.2. Zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych w wyniku 21-dniowych konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia PZO dla obszaru Natura 2000

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
1.	<p>Uwaga do załącznika nr 4.</p> <p>Wniosek o zmianę stanu zachowania siedliska 9130 i 9110 z U1 na FV i zmianę celów działań ochronnych.</p> <p>Uzasadnienie: „Praktycznie jedynymi wskaźnikami rzutującym na osiągnięcie oceny U1 w obszarze dla tych siedlisk są: martwe drewno - wskaźnik kardynalny (stan FV powyżej 10 % miąższości żywego drzewostanu) oraz martwe drewno leżące i stojące o długości powyżej 3 m i grubości powyżej 50 cm (stan właściwy FV powyżej 5 szt./ha.). Określenie ilości martwego drewna w procencie miąższości żywego drzewostanu w sposób wzrokowy (jak wynika z kart oceny</p>	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r..	<p>Zapis FV/U1, który był zawarty w początkowej wersji dokumentacji wskazywał, że płaty siedlisk występujące w obszarze w przewadze mają stan FV lub U1. Zapis ów był niezgodny z wytycznymi i w finalnej wersji dokumentacji został poprawiony. Nie znaczył on jednak, że stan siedliska w obszarze został oceniony jako bliski FV.</p> <p>Podanie przedziału 5-10% wynika stąd, że przewidziany metodyką szacunek wzrokowy nie pozwala na dokładne określenie ilości martwego drewna, co zresztą wskazano we wniosku. Z tego względu ekspert nie był zobligowany do podania dokładnej wartości, a jedynie do określenia przedziału w jakim mieszczą się zasoby martwego drewna i tak też zostało to wykonane.</p> <p>Ilość i rozmieszczenie stanowisk monitoringowych zostały określone zgodnie z obowiązującą metodyką GIOŚ</p>	<p>W celach działań ochronnych dla obu siedlisk doprecyzowano wartość martwego drewna i martwego drewna grubowymiarowego przez dodanie zapisu nie mniej niż 20m³ średnio na ha, w tym 6 kłód >3m długości >50cm grubości/ha, co najmniej na 1/4 pow. siedliska przyrodniczego.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>siedliska przyrodniczego) jest nieporównywalne (metodyka nie gwarantuje uzyskania takie samego wyniku przy powtórnej ocenie) i bardzo subiektywne, zależne od doświadczenia wykonawcy w zakresie oszacowania miąższości drzewostanów i drzew martwych (leżących). Wątpliwości co do prawidłowości własnej oceny miał nawet wykonawca. Świadczy o tym zmiana oceny z FV/U1 dla w.w. siedlisk w wersji p.z.o przesłanej pismem WPN.6320.1.26.2013.MC-5 z dnia 30.09.2013 r. na U1 w wersji udostępnionej w ramach konsultacji społecznych (podane wartości wskaźników: dla martwego drewna ogółem - 5%-10% miąższości żywego drzewostanu [stan FV - powyżej 10% miąższości], dla martwego drewna grubowymiarowego - 5 szt./ha [stan FV- powyżej 5 szt./ha]). Dodatkowo ilość stanowisk monitoringowych nie pozwala na ocenę całego siedliska. Dla siedliska 9110 założono jedno stanowisko monitoringowe, a dla siedliska 9130 trzy stanowiska monitoringowe. Na siedliska 9110 i 9130 osiągnięto wartości wskaźników dla martwego drewna: 5%-10% miąższości żywego drzewostanu (stan FV - powyżej 10% miąższości), a dla martwego drewna grubowymiarowego: 5 szt./ha (stan FV- powyżej 5 szt./ha).</p> <p>Uważam, że ilość martwego drewna stwierdzona na stanowiskach monitoringowych została niewłaściwie oceniona i nie obrazuje stanu całego siedliska 9110 i 9130. Wg mojej wiedzy ilość martwego drewna w obszarze na ww. siedliskach przyrodniczych jest wystarczająca do osiągnięcia stanu FV dla ww. wskaźników, a co za tym idzie do osiągnięcia oceny ogólnej FV dla tych siedlisk”.</p>		<p>opracowaną dla zbliżonych siedlisk leśnych. Nie zakłada ona wyznaczania wielu powierzchni monitoringowych tak by uzyskać poprawne statystycznie dane, ale bazuje na ocenie eksperta, który dokonuje przeglądu siedliska w obszarze i w miejscach reprezentatywnych zakłada transekty monitoringowe.</p> <p>Należy dodać, że Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska zobligowany jest zapisami ustawy o ochronie przyrody oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 do stosowania metodyk oceny siedlisk przyrodniczych przyjętych i opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.</p> <p>Z uwagi iż wnioskodawca, niewątpliwie posiadający bardzo szczegółową wiedzę o zarządzanym przez siebie terenie, wskazuje, że wartości martwego drewna zostały przez eksperta zaniżone, ocenę siedliska zmieniono na FV, a cele działań ochronnych uszczegółowiono w oparciu o zgłoszony wniosek. Ponieważ średnia zasobność drzewostanów w obszarze dla wskazanych siedlisk wynosi ok. 310 m³/ha, a wnioskodawca wskazuje, że stan FV został osiągnięty w obu przypadkach (dla obu wskaźników dotyczących martwego drewna), na tej podstawie oszacować można, że aktualna ilość martwego drewna w obrębie wskazanych siedlisk wynosi >31 m³/ha co najmniej na ¼ pow. siedliska (10% z wartości 310 m³/ha; ¼ pow. siedliska dla wskaźnika „drewno martwe” wynika z obowiązującej w 2011 roku wersji metodyk GIOŚ dla zbliżonych do buczyny siedlisk leśnych).</p> <p>Opracowane przez eksperta karty wskazują natomiast, że na wszystkich stanowiskach monitoringowych wartość wskaźnika „martwe drewno” oszacował jako 5-10% miąższości drzewostanu. Biorąc nawet wartość najniższą z podanego przedziału, a więc 5% miąższości drzewostanu</p>	<p>Zmieniono także cele działań ochronnych na podstawie uwagi wskazanej w pkt. 3.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			<p>(15,5 m³/ha) dla pozostałej części arealu wskazanych siedlisk w obszarze (3/4arealu), oszacować można, że średnio w obszarze zalega ok. 20 m³/ha martwego drewna. Jest to wartość wystarczająca do uzyskania stanu właściwego (FV), określonego przez aktualnie obowiązującą wersję wskaźnika „martwe drewno” dla zbliżonych siedlisk leśnych.</p> <p>Jest to również wartość wskazywana w obecnie stosowanych przez GIOŚ wstępnych metodykach oceny siedlisk 9130 i 9110 w ramach prac monitoringowych prowadzonych w całym kraju w 2013 r.</p> <p>W przypadku drewna grubowymiarowego wartość wskaźnika autorskiego jest w pełni zbieżna z wartościami podawanymi w obowiązujących metodykach GIOŚ dla podobnych siedlisk leśnych – dla stanu FV wynosi co najmniej 6 szt./ha, na co najmniej 1/4 pow. siedliska przyrodniczego.</p> <p>Do wniosku przychyłono się mając na względzie głównie kwestie przyrodnicze. W ocenie tut. organu wysoce niewłaściwe i nie służące ochronie przyrody byłoby podanie niższych niż w rzeczywistości wartości martwego drewna, gdyż bezpośrednio przekłada się to na cele działań ochronnych. Skoro zarządzający terenem wskazuje, że tak się stało, wskazuje jednocześnie, co należy podkreślić, że dla przedmiotowych wskaźników można sformułować wartości docelowe, czyli wynikające z obowiązujących wskaźników GIOŚ dla zbliżonych siedlisk leśnych. Do zgłoszonego wniosku postanowiono przychylić się również z uwagi na fakt, że metodyka oceny stanu, bazująca na tzw. „ocenie eksperckiej”, budzi dyskusje. Ponadto nie sposób przyjąć, że wnioskodawca złożyłby taki wniosek bez solidnych podstaw, skoro ilość martwego drewna ma być badana i monitorowana. Złożony wniosek jest jednak cenny również pod innym względem – wskazuje na możliwość pogodzenia gospodarki leśnej z właściwym stanem ochrony siedlisk przyrodniczych, określonym przez aktualnie obowiązującą wersję metodyki</p>	

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			GIOS, służącą do oceny podobnych do buczyn siedlisk leśnych.	
2.	Uwaga do załącznika nr 3. Wniosek o „Przeniesienie zagrożenia J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska dla siedlisk 9110, 9130 do zagrożeń potencjalnych”.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	Uwaga została uwzględniona – zagrożenie, w związku ze zmianą oceny stanu siedliska (FV), przeniesiono do potencjalnych.	Zapis przesunięto do zagrożeń potencjalnych.
3.	Uwaga do załącznika nr 4. Wniosek o „Zmianę celu działania ochronnego dla siedlisk 9110, 9130 z proponowanego w projekcie zarządzenia: zwiększanie martwego drewna, w tym grubowymiarowego na: utrzymanie ilości martwego drewna, w tym grubowymiarowego, na poziomie nie mniejszym niż obecny”.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	Uwaga została uwzględniona – wartości martwego drewna i martwego drewna grubowymiarowego doprecyzowano zgodnie z aktualnie wymaganymi wartościami dla właściwego stanu obu siedlisk (FV), potwierdzonymi złożonym wnioskiem. Konieczność podawania konkretnych wartości martwego drewna, w tym grubowymiarowego, była wielokrotnie podkreślana przez przedstawicieli Lasów Państwowych i zgłaszana w trakcie udziału społecznego, zgłoszona również była przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska. Nie można więc było pozostać przy sformułowaniu „na poziomie nie mniejszym niż obecny”, gdyż w takim ujęciu cel, zgodnie ze zgłaszanymi uwagami, byłby nieweryfikowalny.	Zapis: „zwiększenie udziału martwego drewna, w tym grubowymiarowego” zmieniono na: „utrzymanie ilości martwego drewna, w tym grubowymiarowego, na poziomie nie mniejszym niż 20m ³ /ha średnio na ha, w tym 6 kłód >3m długości >50cm grubości/ha, co najmniej na 1/4 pow. siedliska przyrodniczego”
4.	Uwaga do załącznika nr 5. Wniosek o „Wykreślenie działania ochronnego dla siedliska 9130 i 9110: pozostawianie do naturalnego rozpadu co najmniej 5 % powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie (reprezentatywny płat/-y obejmujący/-e zwarty starodrzew nie objęty cięciami rębnymi w tym przygotowawczymi o jednostkowej powierzchni nie mniejszej niż 6 arów) oraz	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	Uwaga została uwzględniona – zadanie wykreślono, z uwagi na zmianę stanu siedlisk (FV)	Wskazany zapis usunięty

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<i>pojedynczych starych drzew lub niewielkich grup, które zapewnią w przyszłości odpowiednie zasoby drewna martwego, w tym grubowymiarowego; pozostawiane płaty siedliska, biogrupy i pojedyncze drzewa powinny w miarę możliwości obejmować gatunki właściwe dla siedliska)</i> ".			
5.	Uwaga do załącznika nr 5. Wniosek o „Wykreślenie działania ochronnego dla siedlisk 9110 i 9130: <i>pozostawianie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródliskowymi</i> ".	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	Uwaga została uwzględniona – zadanie wykreślono, z uwagi na zmianę stanu siedlisk (FV)	Wskazany zapis usunięty
6.	Uwaga do załącznika nr 5. Wniosek o „Wpisanie następującego działania ochronnego dla siedlisk 9110 i 9130: <i>prowadzenie gospodarki leśnej wg dotychczasowych zasad w oparciu o p.u.l, gwarantujących zachowanie stanu FV siedliska</i> ".	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	Zapis wprowadzono w zmodyfikowanej postaci, gdyż w Prognozie oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dukla brak analizy działań gospodarczych pod kątem możliwości zachowania wymaganych wartości wskaźników, a więc utrzymania siedlisk we właściwym stanie ochrony. Ponadto obowiązujący plan urządzenia lasu posiada jedynie tzw. „uproszoną” prognozę oddziaływania na środowisko. Sformułowanie „dotychczasowych zasad” również nie wydaje się właściwe gdyż konieczność zmiany może wynikać z nowego planu urządzenia lasu, wyników monitoringu przyrodniczego czy nawet zmian instrukcji, zasad lub wytycznych obowiązujących w Lasach Państwowych. Z uwagi na brzmienie wnioskowanego sformułowania usunięto również inne zapisy dotyczące tego działania, pozostawiając jedynie ogólne wytyczne, które należy uwzględnić obok innych działań niezbędnych do utrzymania stanu FV wskazanych siedlisk.	Wprowadzono zapis: <i>Na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego należy prowadzić gospodarkę leśną wg zasad gwarantujących zachowanie stanu właściwego (FV) siedliska przyrodniczego.</i>
7.	Uwaga do załącznika nr 3. Wniosek: „W przypadku podkowca małego (trasy	Regionalna Dyrekcja Lasów	Istniejące zagrożenie dotyczy funkcjonującej drogi krajowej nr 9 zaś potencjalne – będącej w planach drogi ekspresowej S19. Dla podkowców, z uwagi na krótki zasięg sonaru, ruch	Zapisy pozostają bez zmian.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>migracji na zimowisko oraz zapewniające spójność sieci obszarów Natura 2000 i trasy migracyjne - zadrzewienia wokół cmentarza przy kościele w Tylawie, zadrzewienia przy drodze gminnej, ciągi roślinności na granicy działek ewidencyjnych) wydają się niezrozumiały fakt umieszczenia jednocześnie zagrożenia (D01.02 Drogi i autostrady) w zagrożeniach istniejących i potencjalnych. Pozostawienie w.w zagrożenia w zagrożeniach istniejących miałoby sens w sytuacji, gdyby były w tym kierunku przeprowadzone badania. Jak wynika z dokumentacji wykonawca nie przywołuje żadnych badań potwierdzających istnienie takiego zagrożenia. Wobec powyższego wnioskuję o pozostawienie tego zagrożenia tylko w zagrożeniach potencjalnych”.</p>	<p>Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>samochodowy jest istotnym i realnym zagrożeniem, gdyż przy pokonywaniu tego typu przeszkód lecą bezpośrednio nad ziemią. Wniosek taki bazuje na aktualnej wiedzy i nie jest konieczne przeprowadzenie badań by go potwierdzić. Analogicznie dla pozostawionych bez użytkowania łąk realnym zagrożeniem jest zarastanie roślinnością krzewiastą i drzewiastą, i nie potrzeba dodatkowych badań, by być pewnym, że owo zjawisko wystąpi, można jednak prowadzić badania nad tempem ich zarastania, zmianami składu gatunkowego na poszczególnych etapach sukcesji itp. Podobnie jest w tym przypadku – zjawisko jest zdiagnozowane i nie trzeba dalszych badań do jego potwierdzenia. Badania natomiast można prowadzić nad skalą zagrożenia, m.in. po to by określić ile nietoperzy ginie w kolizjach z pojazdami. Pozyskania takich szczegółowych danych pzo w obecnym kształcie nie przewiduje, nie znaczy to jednak, że zagrożenie należy uznać za potencjalne.</p>	
8.	<p>Uwaga do załącznika nr 3</p> <p>Wniosek: „W przypadku podkowca małego (tereny leśne obszaru Natura 2000 - żerowisko) oraz nocka dużego (tereny leśne - żerowisko) wnioskuję o wykreślenie zagrożenia potencjalnego <i>B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo)</i> <i>A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych</i>”.</p> <p>Uzasadnienie: „Uważam, że uznawanie zagrożenia <i>B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo)</i> i <i>A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych</i> za potencjalne (obszary leśne - żerowisko) w tym obszarze nie ma uzasadnienia merytorycznego. Na gruntach Skarbu Państwa będących w zarządzie LP w tym obszarze</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.</p>	<p>Zagrożenia B04 i A07 dotyczą kompleksów leśnych, gdyż są to główne obszary żerowiskowe podkowca małego. Z dużą dozą prawdopodobieństwa można przyjąć, że na ilość bytujących tam owadów będzie wpływać zarówno stosowanie insektycydów w lasach jak i na przyległych polach uprawnych, zarówno w bliższym jak i nieco dalszym sąsiedztwie. Nie chodzi tu więc tylko o stosowanie insektycydów w miejscach gdzie nietoperze żerują bądź które wykorzystują jako korytarze migracyjne, ale o ich stosowanie tam gdzie wpływa to na zasobność bazy pokarmowej, a więc w dość szerokim sąsiedztwie żerowisk. Zagrożenie B04 odnosi się nie tylko do gruntów pozostających w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego, ale także lasów innej własności. Jednocześnie nie wydaje się celowe wykreślanie zagrożenia na tej podstawie, że zabieg nigdy nie był stosowany na gruntach w zarządzie PGL i nie będzie stosowany również w przyszłości. Nawet jeśli tak będzie w</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	nigdy nie stosowano środków chemicznych do zwalczania owadów ze względu na stan zdrowotny drzewostanu. Zagrożenie A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych winno znaleźć się natomiast w zagrożeniach potencjalnych dla podkowca małego na trasach migracji, z uwagi że obszary migracji bezpośredni przylegają do terenów pół uprawnych, gdzie może wystąpić zagrożenie od stosowania środków chemicznych w rolnictwie”.		rzeczywistości, a prawdopodobieństwo stosowania poza gruntami w zarządzie PGL jest niewielkie, ujęcie zagrożenia jako potencjalnego wskazuje sprawującemu nadzór nad obszarem jak powinien postąpić gdy taka możliwość się pojawi.	
9.	Uwaga do załącznika nr 5 Wniosek: „W odniesieniu do siedliska 8310 <i>Jaskinie nieudostępnie do zwiedzania</i> zgłaszam następującą uwagę. Uważam, że nie powinno mieć miejsca ustalanie działań ochronnych dla tego siedliska w sytuacji, gdy siedlisko jest proponowane do skreślenia z listy przedmiotów ochrony w tym obszarze”.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	Uwaga została uwzględniona – działania usunięto.	Usunięto zadania związane z pozostawieniem bez gospodarczego użytkowania bezpośredniego otoczenia wychodni oraz monitoringu.
10.	Uwaga do załącznika nr 5 „W odniesieniu do działań ochronnych dotyczących <i>Monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych</i> zgłaszam następujące uwagi. W działaniu dotyczącym monitoringu stanu przedmiotu ochrony oraz realizacji celów działań dla siedliska 9110 i 9130 wskazano, że winien on zostać przeprowadzony z zastosowaniem metodyki monitoringu GIOŚ. Wnioskuje o wykreślenie tego zapisu, z uwagi na fakt, że obecnie nie ma metodyki monitoringu siedliska 9110 i 9130 opracowanej przez GIOŚ. Nawet jeśli do czasu przeprowadzenia tego monitoringu zostanie opracowana taka metodyka, to może ona być niezgodna z kryteriami przyjętymi obecnie (wskaźniki autorskie), co uniemożliwi jakiegokolwiek porównania i	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	Obecnie dostępne są wstępne wersje metodyk do oceny siedlisk 9130 i 9170. W oparciu o nią dokonana została ocena siedlisk przeprowadzona w 2013 r. przez GIOŚ w całym kraju w ramach raportowania do Komisji Europejskiej odnośnie stanu ochrony tychże siedlisk. Jest pewne, że w przeciągu najbliższych kilku lat ukażą się wersje obowiązujące, nie będzie więc podstaw by stosować wskaźniki autorskie, tym bardziej, że wymóg korzystania z metodyki GIOŚ wprowadza rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Jednocześnie zastosowane wskaźniki autorskie są na tyle zbliżone do proponowanych metodyk, że uzyskane wyniki powinny być porównywalne. Rozmieszczenie stanowisk monitoringowych wynika z metodyki, która w tym wypadku opiera się na ocenie eksperckiej, nie zaś na dużej reprezentatywności i wiarygodności statystycznej Zgodnie z jej założeniami to	Zapisy pozostają bez zmian.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	ocenę skutków podjętych działań. W zamian proponuję zapis: monitoring stanu ochrony wg metodyki przyjętej na potrzeby opracowania p.z.o. Dodatkowo w przypadku prac inwentaryzacyjnych leśnych siedlisk przyrodniczych w obszarze, sygnalizuję problem związany z małą reprezentatywnością i wiarygodnością statystyczną przyjętych metodyk wynikającą z niewielkiej ilości stanowisk monitoringowych (9130 - 3 stanowiska monitoringowe - powierzchnia siedliska 1276,06 ha). Może to znacząco rzutować zarówno na uzyskane wyniki dotyczące oceny stanu zachowania siedliska, jak i późniejsze wyniki monitoringu prowadzonego w trakcie obowiązywania p.z.o.”		ekspert, po lustracji terenowej, ocenia, które płaty są dla siedliska w obszarze reprezentatywne i w nich wyznacza transekty. W planowanym monitoringu zostanie założonych łącznie 6 powierzchni, a więc jedno stanowisko monitoringowe przypadnie na ok. 213 ha areалу żywnych buczyn. Jest to wartość niższa niż uzgodniona z wnioskodawcą na spotkaniu roboczym w dniu 25 listopada 2013 roku (1 stan. na co najmniej 250 ha). W przypadku siedlisk 9110 zajmującego łącznie 51,63 ha – jedno stanowisko zostało uznane za adekwatne do powierzchni. Uwagi do metodyk można zgłaszać do GIOŚ, która zgodnie z przepisami prawa prowadzi monitoring przyrodniczy i ustala wskaźniki.	
11.	Uwaga do załącznika nr 5 „W przypadku działań ochronnych wymienionych w projekcie zarządzenia tabela przedstawiająca działania ochronne znacząco różni się od działań ochronnych w dokumentacji projektu planu zadań ochronnych. Brakuje szacunkowych kosztów, co jest bardzo istotne z punktu widzenia realizacji działań ochronnych i monitoringu przedmiotów ochronnych”.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	Obowiązująca ustawa o ochronie przyrody nie wymaga podawania w zarządzeniu kosztów realizacji działań ochronnych. Informacje te zawiera dokumentacja pzo, która była udostępniona do wglądu w trakcie konsultacji społecznych. Działania związane z monitoringiem działań ochronnych są w zarządzeniu podane.	Zapisy pozostają bez zmian.
12.	Ogólna uwaga do dokumentu – brak uzasadnienia do zarządzenia.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-17/14 z dnia 13.03.2014 r.	Projekt zarządzenia uzupełniono o uzasadnienie.	Uzasadnienie dołączono do dokumentu.
13.	Ogólne uwagi do zarządzenia oraz uwagi do załączników 3-5:	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-14/14 z	Ad. 1. Odpowiedzi udzielono w pkt. 1. Ad. 2. Jednym z założeń metodyki przyjętej przez GIOŚ (ogólnej metodyki przyjętej dla siedlisk leśnych) jest opieranie	Zmiany zapisów określono w pkt. 1-6

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>1. Wnoszę uwagi do metodyki oceny siedlisk w obszarze, co bezpośrednio przekłada się na ocenę siedlisk. Jeden transekt o długości 200 m i szerokości 10m w Kwaśnych buczynach i trzy transekty w Żyznych buczynach założone w jednym kompleksie nie mogą posłużyć do oceny siedliska, zwłaszcza w ten sposób jak zostały założone i opisane w kartach obserwacji przyrodniczych "5-10% miąższości żywego drzewostanu - oszacowanie wzrokowe ilości martwego drewna". Oszacowanie wzrokowe ilości martwego drewna i miąższości żywego drzewostanu wymaga bardzo dużego doświadczenia obarczone jest dużym błędem. Wykonanie inwentaryzacji martwego drewna nawet uproszczoną metodą jak w przypadku obszaru "Ostoja Jaśliska" (gospodarka leśna w obu obszarach prowadzona jest jednakowo) wykazałaby faktyczną masę drewna martwego. Przyjęta metodyka nie daje rzeczywistego obrazu stanu siedliska, jest niereprezentatywna ze względu na zbyt małą ilość powierzchni próbnych i subiektywny wybór. Według posiadanej wiedzy przez Nadleśnictwo i rozeznania w terenie ilość martwego drewna w obszarze Trzciana jest właściwa i powinna być oceniona na FV.</p> <p>2. Nadleśnictwo nie uczestniczyło w pracach terenowych, nie była uzgadniania liczba i rozmieszczenie stanowisko monitoringowych.</p> <p>3. Nadleśnictwo Dukla nie miało możliwości zapoznania się z autorskimi wskaźnikami oceny siedlisk i określeniem przez autora, które wskaźniki są kardynalne , pomimo ustaleń z dnia 24.01.2012 r., pism Nadleśnictwa Dukla: z dnia G.07.2012r. znak:ZG-732-14-1/12, z 12.03.2013 r. znak: ZG-732-10-2/13 oraz ponownego zgłoszenia tego problemu na spotkaniu w dniu 25 listopada 2013 r. Brakuje również</p>	dnia 12.03.2014	<p>się na wiedzy, doświadczeniu i bezstronności eksperta. Nie sposób więc uwzględnić w zakresie prac terenowych obowiązku uzgadniania z właścicielem czy zarządcą terenu lokalizacji transektów monitoringowych, gdyż mogłoby to rzutować na uzyskany wynik. Ponadto Nadleśnictwo nie zgłosiło chęci uczestnictwa w pracach terenowych, a niewątpliwie było poinformowane o rozpoczęciu prac nad projektami planów, gdyż w marcu 2011 roku ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie (z dn. 09.03.2011 r.) o rozpoczęciu opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, w tym dla obszaru Trzciana. Obwieszczenie ukazało się m.in. w prasie lokalnej. Aktualne informacje ukazywały się też na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie, w odrębnej, specjalnie do tego celu stworzonej zakładce. Ponadto w trakcie trwania prac terenowych informowano wszystkich interesariuszy o pracach nad planem, był tworzony Zespół Lokalnej Współpracy i także wówczas Nadleśnictwo nie zgłosiło chęci uczestniczenia w prowadzonych pracach.</p> <p>Ad. 3. Autorskie wskaźniki oceny siedlisk oraz karty stanowisk monitoringowych zostały przekazane we wrześniu 2013 r. (pismo z dnia 30 września 2013 r., znak: WPN.6320.1.26.2013.MC-5, dwa miesiące przed spotkaniem, na którym planowano omówić finalną wersję dokumentu i uzgodnić sporne zapisy. RDLP w Krośnie oraz Nadleśnictwo w swoich uwagach odnosi się do przedstawionych tam wskaźników podając konkretne wartości, wnioskować więc należy, że jednak materiały te znajdują się w ich posiadaniu. Wskaźniki kardynalne wskazane były w udostępnionej w trakcie konsultacji społecznych dokumentacji planu zadań ochronnych, zaś autor dokumentacji jasno określił, że obniżenie oceny siedliska wynika z zasobów martwego drewna, w tym drewna grubowymiarowego. Ponieważ</p>	

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>autorskich wskaźników oceny siedlisk w projekcie zarządzenia i dokumentacji sporządzonej na potrzeby pzo Trzciana.</p> <p>4. Autor pzo też miał wątpliwości, bo w przedstawianych wcześniej wersjach pzo stan zachowania w obszarze dla siedliska: 9110 Kwaśne buczyny i 9130 Żyzne buczyny był oceniony na FV/U1 i taką ocenę uzgodniono. Nie przedstawiono w aktualnej wersji dokumentacji co było podstawą do zmiany na U1, zwłaszcza, że nie wykonywano dodatkowych prac inwentaryzacyjnych, przyjęto dane z inwentaryzacji prowadzonej w okresie 15.06-31.07.2011 r., nie prowadzono dodatkowych badań monitoringowych, nie ma nowych zatwierdzonych wskaźników GIOŚ. Protestuję przeciwko obniżeniu oceny stanu zachowania 9110 i 9130 na U1, przemawiają za tym argumenty przedstawione – powyżej.</p> <p>Oczywiście w przypadku Żyznych buczyn ocena stanu zachowania siedliska jest zagadnieniem bardzo złożonym. Punktowo do użytkowanych wydzieliń można mieć zastrzeżenia dotyczące uproszczenia struktury, martwego drewna ale w skali dużego kompleksu jaki tworzą lasy bukowe tego obszaru, różne funkcje zostają zachowane w różnych częściach. Potwierdzają to zapisy prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dukla.</p> <p>Na tej podstawie wnioskuję o: – Wnoszę, aby w załączniku nr 3 zagrożenie J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska dla 9110 i 9130 przenieść z istniejących do potencjalnych.</p>		<p>wniosek RDLP w Krośnie oraz Nadleśnictwa Dukla, by zmienić ocenę tych wskaźników, został uwzględniony w całości, wartości określone przez eksperta przestają ważyć na treści dokumentu.</p> <p>Ad.4. Odpowiedzi udzielono w pkt. 1 oraz powyżej.</p> <p>Do pozostałych uwag odniesiono się w pkt. 1-6. W przypadku uwagi dotyczącej „pozostawienia bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłkowymi”, należy zaznaczyć, że w aktualnym planie urządzenia lasu są jedynie ogólne zapisy dotyczące „ochrony najcenniejszych fragmentów siedliska”. Próba wprowadzenia podobnych zapisów [na spotkaniu w dniu 25 listopada 2013 roku zaproponowano zapis: „pozostawienie bez użytkowania gospodarczego co najmniej 5% powierzchni siedliska przyrodniczego (w tym: stromych stoków, dolin potoków ze strefą obejmującą po 20-30 m w obie strony od cieku – pas o szer. 40-60 m, obszarów źródłkowych, suchych jarów, cennych i rzadkich postaci siedliska, najlepiej zachowanych płatów siedliska, cennych kęp/grup starodrzewu itp.]”, nie spotkała się z akceptacją przedstawicieli Lasów Państwowych. Trudno więc odnieść się do uwagi, że ogólne zapisy ujęte w planie urządzenia lasu są wystarczające, natomiast nie jest celowe ujmowanie ich w planie zadań ochronnych, nawet w tak bardzo ogólnej i okrojonej formie. Niemniej w związku z akceptacją wniosku o uznanie stanu FV dla przedmiotowych siedlisk, zapis zostaje wykreślony.</p>	

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>Zarówno w projekcie zarządzenia jak i w dokumentacji nie przedstawiono wyjściowych ilości zainwentaryzowanego martwego drewna w m3/ha na stanowiskach monitoringowych. Przemawiają za tym również wyżej wymienione wnioski w zakresie metodyki oceny siedlisk oraz to, że nie jest sprecyzowane, jakie to powinny być ilości i czy z przyrodniczego punktu widzenia są dla mikrosiedlisk niewystarczające.</p> <p>– W załączniku nr 5 W działaniu trzecim Dostosowanie gospodarki leśnej do specyfiki siedliska i poprawa wskaźników decydujących o jego ochronie wpisać następujące działania: prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z planem urządzenia lasu i prognozą oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dukla</p> <p>– Usunąć zapis w siedlisku 91130 i 9110" pozostawianie do naturalnego rozpadu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie (reprezentatywny płat/-y obejmujący/-e zwarty starodrzew nie objęty cięciami rębnymi w tym przygotowawczymi o jednostkowej powierzchni nie mniejszej niż 6 arów) oraz pojedynczych starych drzew lub niewielkich grup, które zapewnią w przyszłości odpowiednie zasoby drewna martwego, w tym grubowymiarowego; pozostawiane płaty siedliska, biogrupy i pojedyncze drzewa powinny w miarę możliwości obejmować gatunki właściwe dla siedliska"</p> <p>– Usunąć zapis " pozostawienie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródliskowymi". Kwestia ta była omawiana na spotkaniach i przyjęto: działania ochronne w zakresie ochrony najcenniejszych fragmentów</p>			

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>siedliska (strome stoki, doliny potoków, obszary źródliskowe, suche jary, cenne, rzadkie siedliska) zgodnie z planem urządzenia lasu.</p> <p>– W odniesieniu do zapisu w celu działań ochronnych: - potrzebę zwiększenia ilości martwego drewna w ekosystemach leśnych, wnioskuję: nie zmniejszanie ilości martwego drewna.</p> <p>– zagęszczenie punktów monitoringowych - 1 stanowisko na 250 ha siedliska, rozmieszczone równomiernie na terenie całego obszaru.</p> <p>– ilość martwego drewna we wskaźnikach autorskich i przy kartach obserwacji przyrodniczych powinna być określana w liczbach bezwzględnych, w m3. Przyjęcie takiego kryterium umożliwia obiektywną weryfikację oceny siedliska na podstawie szczegółowej inwentaryzacji drewna martwego, przy kolejnej rewizji pul, porównanie przy kolejnym monitoringu”.</p>			
14.	<p>Ogólna uwaga do zarządzenia:</p> <p>„Projekt zarządzenia jest bardzo ogólny, brak w nim podstawowych danych np. powierzchni zajmowanej przez siedliska: 9110- Kwaśne buczyny, 9130 -Żyzne buczyny.</p> <p>Nie ma możliwości sprawdzenia powierzchni siedlisk ponieważ załączniki mapowe są w formacie PDF, a w załączonym do konsultacji Standardowym Formularzu Danych są sprzeczne dane, np. dla 9110 Kwaśne buczyny w pkt.3 części tabelarycznej wpisano 51,63 ha a w tym samym dokumencie pkt.4 opis obszaru zapisano 211,0 ha”.</p>	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-14/14 z dnia 12.03.2014	W zarządzeniu ustanawiającym plan zadań ochronnych nie jest przewidziane umieszczanie danych odnośnie powierzchni zajmowanej przez siedliska przyrodnicze. Taka informacja podana była w dokumentacji pzo udostępnionej w trakcie konsultacji społecznych, w przeznaczonej do tego tabeli (tab. nr 2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane). W przypadku kwaśnych buczyn widnieje tu powierzchnia 51,63 ha, która jest zgodna z powierzchnią podaną w projekcie zmiany SDF obszaru (tab. nr 3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk). Wcześniejsza powierzchnia, skorygowana na skutek ustaleń z przedstawicielami Lasów Państwowych, została w projekcie zmiany SDF przy opisie siedliska – owo niedopatrzenie zostanie poprawione w projekcie SDF.	Zapisy pozostają bez zmian

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
15.	Ogólna uwaga do zarządzenia: Brak kompletnej źródłowej dokumentacji, która powinna być udostępniona do konsultacji społecznych uniemożliwia odniesienie się do poszczególnych zapisów w projekcie zarządzenia.	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-14/14 z dnia 12.03.2014	W ramach konsultacji społecznych nie przewiduje się udostępnienia pełnej dokumentacji badań terenowych. Dokumentacja taka może zostać udostępniona na wniosek zainteresowanych osób, o ile nie zawiera „danych wrażliwych”, czyli szczegółowych informacji o rozmieszczeniu najcenniejszych gatunków. Komplet informacji umożliwiający odniesienie się do projektu zarządzenia, w tym podsumowanie prac terenowych, w tym monitoringowych, znajduje się w dokumentacji pzo.	Zapisy pozostają bez zmian.
16.	Uwaga do załącznika nr 5 „Działania ochronne: obszar wdrażania 9110 Kwaśne buczyny i 9130 Żyzne buczyny" Areal siedliska (zgodnie z zał. nr 7). Przedstawiony do konsultacji społecznej załącznik nr 7 i 8 jest w formacie PDF, który nie pozwala na przyporządkowanie siedlisk przyrodniczych do wydziałów leśnych. Wniosek: w kolumnę obszar wdrażania dla PGL należy wpisać numery wydziałów leśnych powierzchnię. Dodatkowo przekazać warstwę numeryczną siedlisk przyrodniczych z atrybutami adresu leśnego przypisanym przyrodniczym oraz powierzchnią w formacie shp (układ PWUG 1992). zwrócić uwagę, że lokalizacja siedliska 9110 Kwaśna buczyna jest niezgodna z bazą INVENT i ustaleniami w trakcie procedowania. Lokalizacja i powierzchnia siedlisk wymagana jest zgodnie z §3 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 oraz §6, ust.4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania zarządzenia lasu,	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-14/14 z dnia 12.03.2014	Załączniki nr 7 i 8 zawierają siatkę wyłączeń leśnych, co jest wystarczające by przypisać je do konkretnych wydziałów. Niemniej do zarządzenia zostanie dodany odrębny załącznik przypisujący lokalizację siedlisk do działek i wyłączeń leśnych. Zasięg kwaśnej buczyny jest zgodny z bazą INVENT i ustaleniami ze spotkania w dniu 25 listopada 2013 roku. Ustalono wówczas że siedlisko 9110-3 zostanie całkiem wykreślone (niemniej siedlisko znajduje się na warstwie punktowej bazy INVENT), a siedlisko 9110-2 – wyznaczone w oparciu o bazę INVENT. Tak też się stało – warstwa punktowa bazy INVENT wskazuje na występowanie siedliska 9110-2 na grzbiecie między G. Kamionką i Czerteżem, i tam też zostało wyznaczone. Ekspert jedynie doprecyzował jego zasięg, wypełniając zapisy siwz. Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 nie wymaga przekazywania danych w postaci pliku shp, a tym bardziej nie określa jej struktury. §3 pkt. 1 dotyczy granicy obszaru Natura 2000 nie zaś siedlisk przyrodniczych, nie precyzuje tego również §6, ust.4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania zarządzenia lasu, uproszczonego planu zarządzenia lasu oraz inwentaryzacji	Do zarządzenia dołączono nowy załącznik zawierający wykaz działek i wyłączeń leśnych, w obrębie których znajdują się siedliska przyrodnicze, będące przedmiotami ochrony w obszarze.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu”.		stanu lasu.	
17.	Uwaga do załącznika nr 5 „W działaniu drugim, zaleca się eliminację obcych siedliskowo gatunków drzew, głównie sosny i modrzewia w ramach cięć pielęgnacyjnych i rębnych. Wniosek: Zgodnie z Zasadami Hodowli Lasu modrzew jest opisywany jako domieszka uszlachetniająca i dopuszcza się niewielki udział tego gatunku w składzie drzewostanów na siedlisku lasu górskiego i lasu wyżynnego. W związku z powyższym wnioskujemy o usunięcie modrzewia z tego działania”.	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-14/14 z dnia 12.03.2014	W Polsce modrzew europejski na naturalnych stanowiskach rośnie tylko w Tatrach, a z uwagi na wymagania trudno uznać, że jest elementem właściwym dla buczyny karpackiej. Jako niewielka domieszka może występować wspólnie z sosną, natomiast jego większy udział jest niepożądany i powoduje przekształcenie siedliska. Niemniej zapis uzupełniono tak by nie zakładał jego całkowitej eliminacji. Uwzględniono również występowanie populacji modrzewia polskiego w rejonie obszaru Trzciana.	Słowo eliminacja, zastąpiono sformułowaniem stopniowe usuwanie oraz dodano zapis: (docelowo modrzew powinien mieć charakter co najwyżej niewielkiej domieszki)
18.	Ogólna uwaga do dokumentu „Brak uzasadnienia do projektu przedmiotowego zarządzenia, a tym samym analizy gospodarczej, ekonomicznej, społecznej. Nie określono wpływu realizacji zapisów planu zadań ochronnych na gospodarkę leśną, rozwój gospodarczy, rynek pracy i życie lokalnej społeczności. Uzasadnienie wymagane jest zgodnie z przepisem artykułu 2 ust.3 Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Ochrona siedlisk przyrodniczych nie może nie uwzględniać treści przedmiotowej dyrektywy. W preambule Dyrektywy Siedliskowej, w której określony jest cel i idea jej wprowadzenia znajduje się zapis, że ochrona powinna uwzględniać wymogi gospodarcze, społeczne, kulturowe i regionalne. Prawo krajowe w Zasadach techniki prawodawczej również wprowadza	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-14/14 z dnia 12.03.2014	Projekt zarządzenia uzupełniono o uzasadnienie. W uzasadnieniu odniesiono się do wskazanych kwestii.	Uzasadnienie dołączono do dokumentu.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	obowiązek oceny skutków regulacji”.			
19.	<p>Uwaga do załącznika nr 5</p> <p>„Podział działań ochronnych na obligatoryjne i nieobligatoryjne dla gruntów nie będących własnością Skarbu Państwa skutkuje nierównym traktowaniem podmiotów (Lasy Państwowe, lasy innych własności) w zakresie ochrony siedlisk przyrodniczych”.</p>	<p>Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-14/14 z dnia 12.03.2014</p>	<p>Kluczowe dla ochrony siedlisk są działania, które należy podjąć na gruntach w zarządzie PGL LP, gdyż stanowią one przeważającą większość terenów leśnych w obszarze. W przypadku gruntów prywatnych brak na razie dobrych mechanizmów, które by umożliwiły wprowadzenie tam ograniczeń w użytkowaniu, np. programów leśnośrodowiskowych. Ponadto należy mieć na uwadze że ograniczenia są wprowadzane na gruntach Skarbu Państwa, o bardzo małym rozdrobieniu działek, pozostający w zarządzie jednej instytucji, a więc wydaje się, że wprowadzanie ograniczeń wynikających z istnienia sieci Natura 2000 powinno być tam znacznie łatwiejsze do rozplanowania i wykonania oraz dużo mniej uciążliwe zarówno dla mieszkańców regionu jak i ogółu społeczeństwa, niż na gruntach pozostających w rękach prywatnych. Na uwadze należy również mieć fakt, iż właściciele lasów niepaństwowych związani są przepisami prawa powszechnie obowiązującego – tj. adresowanego do obywateli, podmiotów gospodarczych i innych podmiotów prawa, nie wiążą ich natomiast bezpośrednio przepisy umów międzynarodowych i dyrektyw UE adresowane do państw. Nieco inna jest sytuacja podmiotów zarządzających lasami w imieniu państwa. Jako tak zwana „emanacja państwa”, są oni związani także przepisami adresowanymi do państwa, w tym postanowieniami umów międzynarodowych oraz dyrektywami UE. W szczególności trzeba podkreślić, że zarządzający lasami w imieniu państwa są obowiązani do tzw. „prowspólnotowej interpretacji prawa”, czyli w granicach kompetencji określonych przez prawo krajowe, są obowiązani działać bezpośrednio na rzecz osiągnięcia celów dyrektywy UE.</p> <p>Podział na zadania obligatoryjne i nieobligatoryjne usunięto.</p>	<p>Zmieniono zapisy dotyczące lasów innej własności – zniesiono podział na zadania podstawowe (obligatoryjne) i dodatkowe (nieobligatoryjne)</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
20.	<p>Uwaga do załącznika nr 5</p> <p>„Wnioskuje, żeby projektowane działania ochronnych dla obszaru Natura 2000 Trzciana były zgodne z wymogami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ustawy o lasach oraz Dyrektyw Siedliskowej. Przyjęcie zaplanowanych w projekcie zarządzenia działań ochronnych może stwarzać zagrożenie dla trwałości lasów, realizacji zadań zaplanowanych w planie urządzenia lasu, za którą zgodnie z §35 ustawą o lasach odpowiada nadleśniczy”.</p>	Nadleśnictwo Dukla, zn. spr.: ZG-732-14/14 z dnia 12.03.2014	Projektowane działania ochronne były (przed zmianami dokonanymi wskutek zgłoszonych uwag) w pełni zgodne z wymogami przytoczonych przez wnioskodawcę aktów prawnych i dyrektywy. Brak podstaw do twierdzenia, że „przyjęcie zaplanowanych w projekcie zarządzenia działań ochronnych może stwarzać zagrożenie dla trwałości lasów, realizacji zadań zaplanowanych w planie urządzenia lasu, za którą zgodnie z §35 ustawą o lasach odpowiada nadleśniczy”. Wnioskujący na potwierdzenie tej tezy nie przytoczył żadnych argumentów, trudno więc się do nich odnieść.	Zakres zmian przedstawiono w pkt. 1-6.
21.	<p>Uwagi do załącznika nr 5</p> <p>Wniosek o wykreślenie zadania ochronnego dotyczącego pozostawiania do naturalnego rozpadu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie.</p> <p>Uzasadnienie: „Projekt zawiera zapisy mogące skutkować istotnym ograniczeniem pozyskania drewna na terenie obszaru. Mogłoby to wywołać następujące, niekorzystne reperkusje gospodarcze: - spadek podaży drewna na rynku lokalnym, a w następstwie wzrost jego cen; - zastępowanie drewna (surowca odnawialnego) podstawowego paliwa do ogrzewania budynków mieszkalnych dla miejscowej ludności paliwami kopalnymi, głównie węglem w efekcie wzrost zanieczyszczenia powietrza tlenkami siarki i pyłami; - spadek liczby miejsc pracy w usługach leśnych,</p>	Platforma Obywatelska Powiatu Krośnieńskiego, zn. spr.: RKP-2312/2014 z dnia 12.03.2014	Zapis o pozostawieniu do naturalnego rozpadu „co najmniej 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie” został uzgodniony i zaakceptowany przez przedstawicieli Lasów Państwowych na spotkaniu w dniu 24 stycznia 2012 roku dotyczącym obszarów Rymanów i Trzciana. Prace nad dokumentacjami planów zadań ochronnych trwały jednak nadal i w ich toku zaangażowani w projekt interesariusze zwrócili uwagę, że w takiej postaci sformułowanie jest zbyt ogólne i trudne do interpretacji. W związku z tym na kolejnym spotkaniu z przedstawicielami Lasów Państwowych (25 listopada 2013 roku) pojawiła się nieco inna propozycja zapisu, która jednak nie była jego zmianą, a jedynie próbą doprecyzowania. Brzmiała ona „co najmniej 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie (płat/-y obejmujący/-e zwarty starodrzew nie objęty cięciami rębnymi)”, opcjonalnie proponowano zapis oparty na 5% zasobności. Oba zapisy również nie spotkały się z akceptacją, w zamian zaproponowano zapis „pozostawianie co najmniej 5% powierzchni reprezentatywnego drzewostanu objętego użytkowaniem rębnym”. Sformułowanie to pojawia się	Zakres zmian przedstawiono w pkt. 1-6.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>transportie i przetwórstwie drewna, handlu drewnem wyrobami drewnopochodnymi, leśnictwie (lub nawet upadłość części podmiotów prowadzących wcześniej wymienioną działalność)</p> <ul style="list-style-type: none"> - spadek wpływów podatkowych (PIT, CIT, VAT, podatki od nieruchomości) - wzrost kosztów pomocy społecznej - ograniczenie konkurencyjności regionu - spadek przychodów Skarbu Państwa (Lasy Państwowe) ze sprzedaży drewna. <p>Za niedopuszczalne uważamy zapisy dotyczące siedlisk przyrodniczych</p> <ul style="list-style-type: none"> - Żyzna buczyna - kwaśna buczyna <p>o pozostawianiu do naturalnego rozpadu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie. Zapisy takie zmierzają do ochrony biernej możliwie dużych powierzchni objętej siedliskami chronionymi. Siedliska te na terenie obszaru występują wielkoobszarowo, nie są zagrożone i nie wymagają istotnych zmian w gospodarce leśnej. Narzucana w projekcie wielkopowierzchniowa ochrona bierna jest skrajnie restrykcyjna. Nie pozwala właścicielowi gruntu na czerpanie z tego jakichkolwiek korzyści materialnych. Oczywistym jest, że ochronie biernej mogłyby podlegać obszary chronione (np. rezerваты przyrody), jednak w przypadku lasów gospodarczych brak jest takiego uzasadnienia.</p> <p>Utrzymanie projektowanego zapisu w naszej ocenie spowoduje spadek pozyskania drewna na terenie obszaru ze skutkami wskazanymi powyżej.</p> <p>Tymczasem treść zapisu kłóci się z celami ustanowienia sieci obszarów Natura 2000. Na terenie obszarów powinno się pogodzić ochronę przyrody z</p>		<p>również w piśmie z dnia 16 stycznia 2014 roku (znak spr.: ZO-7324-3/14), jako zapis właściwy dla obszarów Bednarka, Trzciana i Rymanów. W ocenie tut. organu zapis w takim kształcie nie jest jednak właściwy, gdyż nie precyzuje w należyty sposób, zrozumiały dla różnych odbiorców, jak ma być wyznaczana taka powierzchnia. Z tego względu przy konstruowaniu projektu zarządzenia podjęto kolejną próbę doprecyzowania tego sformułowania i zaproponowano zapis „pozostawianie do naturalnego rozpadu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie (reprezentatywny płat/-y obejmujący/-e zwarty starodrzew nie objęty cięciami rębnymi w tym przygotowawczymi o jednostkowej powierzchni nie mniejszej niż 6 arów)”, który jak wynika z uwag RDLP w Krośnie, Nadleśnictwa Dukla i wnioskodawcy na etapie udziału społecznego został oceniony jako zbyt restrykcyjny, mimo iż wcześniej samo działanie nie budziło sprzeciwu i zostało uzgodnione.</p> <p>W intencji tut. organu było takie doprecyzowanie zapisu by wskazywał iż pozostawiany płat ma obejmować zwarty starodrzew, złożony z drzew właściwych dla siedliska i nie objęty cięciami rębными, czyli wyznaczany najlepiej już na etapie trzebieży późnych. W płatach użytkowanych rębnie należałoby wyznaczyć najlepiej zachowany fragment starodrzewu, który w możliwie najmniejszym stopniu był objęty cięciami rębными (wcześniej kwestię mocno przerzedzonych drzewostanów rębnych rozwiązywało odniesienie do zasobności). Sprzeciw jaki budzi próba doprecyzowania zapisu dotyczącego „reprezentatywnego drzewostanu”, nie w pełni jest zrozumiały, ponieważ jednak uwzględniono uwagi RDLP w Krośnie i Nadleśnictwa odnośnie stanu siedliska, zapis zostaje wykreślony.</p> <p>W kontekście powyższych wyjaśnień nasuwa się jednak pytanie na czym wnioskodawca opiera swoje uwagi, skoro</p>	

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>prowadzeniem działalności gospodarczej, co jest wyraźnie napisane w treści przedmiotowej Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG z dnia 21 maja w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. W preambule, gdzie określony jest cel i idea jej wprowadzenia znajduje się zapis, że ochrona powinna uwzględniać wymogi gospodarcze, społeczne, kulturowe i regionalne. Celem przyjęcia Dyrektywy nie było istotne ograniczenie działalności człowieka, ale jej pogodzenie ze sprawami ochrony przyrody”.</p>		<p>pozostawione bez cięć rębnych miało być jedynie 5% powierzchni siedliska, a 95% nie podlega ograniczeniom większym niż obecnie, m.in. wynikającym z zapisów Instrukcji Urządzania Lasu czy certyfikacji PEFC. Poza tym należy mieć na uwadze, że 5% miało dotyczyć tylko siedliska przyrodniczego, w dodatku jedynie tej jego części, która obecnie jest użytkowana rębnie lub w najbliższym czasie ma być przeznaczona do tego zabiegu, a nie całego obszaru, co dodatkowo znacząco redukuje tę powierzchnię. Nie wiadomo też z czego wynika zapis o „wielkoobszarowej ochronie biernej”, skoro proponuje się by w wyłączeniu liczącym przykładowo 20 ha, pozostawić 1 ha. Dodatkowo w przypadku gruntów poza zarządem Lasów Państwowych proponowane zapisy nie niosą żadnych istotnych ograniczeń, a jedynie sankcjonują stan obecny. Trudno w tym kontekście zgodzić się z poglądem, że proponowane zapisy „kłócą się z celami ustanowienia sieci obszarów Natura 2000”, skoro jedyną racjonalną opcją jest ich brak, bo nie sposób zredukować ich bardziej. Chyba, że wnioskodawca pogodzenie działalności gospodarczej z ochroną przyrody rozumie jako całkowitą rezygnację z jakichkolwiek obostrzeń.</p>	
22.	<p>Ogólna uwaga do projektu zarządzenia – brak uzasadnienia.</p>	<p>Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku</p>	<p>Projekt zarządzenia uzupełniono o uzasadnienie.</p>	<p>Uzasadnienie dołączono do dokumentu.</p>
23.	<p>Uwaga do załącznika nr 3</p> <p>Skoro zagrożenia o kodach B02.04 i B02.06 dla siedliska 9130 ujęte są jako istniejące nie ma potrzeby ujmowania ich jako potencjalnych.</p>	<p>Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014</p>	<p>Ujęcie wskazanych zagrożeń jako istniejących i potencjalnych jest wynikiem ustaleń z przedstawicielami PGL LP, którzy podczas konsultacji argumentowali, że wskazane zagrożenia nie występują na gruntach znajdujących się w ich zarządzie.</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
		roku		
24.	Uwaga do załącznika nr 3 Dlaczego przy podkowcu zagrożenie D01.02 ujęte jest jako istniejące i potencjalne?	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Odpowiedzi udzielono w pkt. 7	Zapisy pozostają bez zmian.
25.	Uwaga do załącznika nr 3 Czy jest celowe w ramach zagrożenia o kodzie E06 wydzielanie jako potencjalnego zagrożenia związanego z instalacją na kościele stacji bazowych (BTS)?	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Jest, gdyż instalacja stacji bazowych została oceniona jako zagrożenie obecnie nie występujące, a więc potencjalne.	Zapisy pozostają bez zmian.
26.	Uwagi do załącznika nr 4 i 5 Brak podstawy do formułowania celów ochrony oraz działań ochronnych dla siedliska proponowanego do wykreślenia z listy przedmiotów ochrony.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Uwagę uwzględniono – w celach i działaniach ochronnych pozostawiono jedynie korektę SDF.	Zakres zmian przedstawiono w pkt. 9
27.	Uwaga do załącznika nr 5 Wskazanie że właściciel/ zarządca terenu może być ujęty jako podmiot odpowiedzialny za wykonanie działań tylko na podstawie porozumienia z RDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Uwagę uwzględniono – zapisy zostały zmodyfikowane w całym dokumencie, tak by sformułowanie „właściciel/zarządca” pozostało tylko przy tych działaniach, które wykraczają poza obowiązki określone obecnymi regulacjami.	Wykreślenie sformułowania: <i>właściciel/zarządca</i> lub wskazanie na konieczność zawarcia porozumienia z RDOŚ
28.	Uwaga do załącznika nr 5 Wskazanie że w przypadku realizacji działania „potrzeba zwiększenia ilości martwego w	Generalna Dyrekcja Ochrony	W związku z uznaniem wniosku RDLP w Krośnie i Nadleśnictwie Dukla dotyczącego ilości martwego drewna i zmiany stanu ochrony siedlisk, zadanie zostało wykreślone.	Zakres zmian przedstawiono w pkt. 3.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	ekosystemach leśnych” należy wskazać konkretną wartość.	Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Wskazaną wartość doprecyzowano w celach działań ochronnych.	
29.	Uwaga do załącznika nr 5 Polecenie usunięcia sformułowania „lub inne zainteresowane podmioty”	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Uwagę uwzględniono – sformułowanie zostało wykreślone.	Wykreślenie sformułowania z dokumentu.
30.	Uwaga do załącznika nr 5 Polecenie przeniesienia działania dotyczącego powiększenia obszaru o kościół w Tylawie do uzasadnienia.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Uwagę uwzględniono.	Działanie zostało usunięte z załącznika i przeniesione do uzasadnienia. Zweryfikowano również cele ochrony podkowca.
31.	Uwaga do załącznika nr 5 Wniosek o wykreślenie działania ochronnego dotyczącego oznaczenia obszaru tablicami informacyjnymi. Uzasadnienie: „Jeżeli są to tablice o jakich mowa w art. 115 ustawy o ochronie przyrody to ich umieszczenie nie powinno być uznawane jako działanie ochronne ponieważ obowiązek ten wynika z innych przepisów”.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Uwagi nie uwzględniono – brak przeciwwskazań by tego rodzaju działanie realizować w ramach planu zadań ochronnych.	Zapisy pozostają bez zmian.
32.	Uwaga do załącznika nr 5 Wniosek by siedliska 9110 i 9130 były monitorowane w odstępach czasowych określonych metodyką GIOŚ czyli co 3 lata.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13	W ocenie tut. organu nie jest uzasadniony tak częsty monitoring w przypadku siedlisk leśnych. Odniesienie do metodyki GIOŚ oznacza sposób jego wykonania nie zaś częstotliwość, która w dokumencie została określona odrębnym zapisem. Z uwagi jednak na rozbieżność w ocenie	Zapis: jednorazowo, pod koniec okresu obowiązywania planu zadań ochronnych, zmieniono na:

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
		marca 2014 roku	stanu wskazanych siedlisk pomiędzy wykonawcą pzo a RDLP w Krośnie i Nadleśnictwem, zasadne byłoby zwiększenie częstotliwości badań, czyli przeprowadzenie ich za 5 lat.	<i>dwukrotnie, w 5 i 10 roku obowiązywania planu</i>
33.	Uwaga do załącznika nr 5 Wskazano konieczność doprecyzowania działania: „- nie należy dopuścić do fragmentacji obszarów leśnych i zadrzewień przez powstanie izolowanych płatów tych siedlisk; - nie należy dopuścić do degradacji żerowiska poprzez wielkoobszarowe wylesienia i trwałe usuwanie zadrzewień bez nasadzeń zastępczych”.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Uwagę uwzględniono – zapis przeformułowano tak by była to wytyczna wskazująca na preferowany kierunek zagospodarowania terenu, nie zaś zakaz eliminujący jakiegokolwiek wylesienia.	Wskazany zapis zmieniono na: <i>należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację.</i>
34.	Uwaga do załącznika nr 6 Zapis: „Nie należy dopuścić do wielkoobszarowych wylesień lub fragmentacji obszarów leśnych – utrzymać dotychczasowy sposób zagospodarowania terenu” jest nieczytelny.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 13 marca 2014 roku	Uwagę uwzględniono – zapis przeformułowano tak by była to wytyczna wskazująca na preferowany kierunek zagospodarowania terenu, nie zaś zakaz eliminujący jakiegokolwiek wylesienia.	Wskazane zapisy zmieniono na: <i>należy utrzymać zwarty charakter obszarów leśnych poprzez unikanie wielkopowierzchniowych wylesień, mogących powodować trwałe przekształcenie ich struktury przestrzennej i fragmentację</i>

12. Literatura

Szkuclarek R., Węgiel A., Węgiel J., Paszkiewicz R., Mleczek T. 2008. Nietoperze Beskidu Sądeckiego i Beskidu Niskiego. Nietoperze 9: 29-58.
Szkuclarek R., Węgiel A., Węgiel J., Paszkiewicz R., Mleczek T., Gottfried T., Grzywiński W., Gubańska A., Iwaniuk Ł., Adamski A., Dudek I. 2003: Nietoperze Beskidu Sądeckiego i Niskiego. PON

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kozakiewicz K. 2003. Letnie stanowiska nietoperzy na strychach budynków sakralnych w Beskidzie Niskim i Sądeckim oraz na Pogórzu Środkowobeskidzkim – kontrole w latach 1999-2001. *Studia Chiropterol.* 3-4: 21-30;

Mleczek T., Szatkowski B. 2001. Wyniki letnich kontroli stanowisk nietoperzy w Beskidzie Niskim i na Pogórzu Karpackim. *Jaskinie Beskidzkie* 4: 21-22;

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

